

ВІСНИК

СВІТОВОГО
КОНГРЕСУ
ВІЛЬНИХ
УКРАЇНЦІВ

Рік V. Ч. 1(7)

ЛИСТОПАД — 1978 — NOVEMBER

Vol. V. № 1(7)

- Bulletin of the World Congress of Free Ukrainians
- Le Bulletin du Congres Mondial des Ukrainiens Libres
- Das Bulletin des Weltkongresses der Freien Ukrainer
- El Boletin del Congreso Mundial de Ucrainios Libres
- Boletim do Congresso Mundial dos Ucrainianos Livres

Видає:

**ІНФОРМАЦІЙНА СЛУЖБА
СВІТОВОГО КОНГРЕСУ
ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ**

Редакція:

Богдан Гошовський

Published by:

**THE INFORMATION SERVICE
OF THE WORLD CONGRESS
OF FREE UKRAINIANS**

Edited by:

Bohdan Hoshovsky

Address:

**WORLD CONGRESS OF FREE
UKRAINIANS**

2395-A Bloor Street West
Suite 2,

Toronto, Ont., Canada, M6S 1P6

З М І С Т :

„Щоб усі були одно”	2
Третій Світовий Конгрес Вільних Українців — програма	3
М. Плав'юк: Напередодні чергового етапу	5
Звіт з діяльності Президії Секретаріату СКВУ	6
І. Пеленська і О. Б. Соколик: III Конгрес Світової Федерації Українських Жіночих Організацій	43
Світовий з'їзд Дошкілля	47
О. М. Тишовницький: Ніж у серце свого народу	49
Р. Жук: Проєкт розбудови української діаспорної культури	50
Б. Стебельський: Культура — найглибший вияв духового життя одиниці і народу	54
Відійшов бл. п. проф. д-р Матвій Стахів	55
Жертводавці, добродії, фундатори і меценати СКВУ	56

“ЩОБ УСІ БУЛИ ОДНО”

У січні цього року проминуло 60 літ від проголошення Четвертого Універсалу в Кисві і створення Української Народної Республіки. В листопаді цього року буде 60-ліття Листопадового Чину — встановлення на Західньо-Українських Землях в Галичині й Буковині Державного Уряду Західньої Области Української Народної Республіки.

У ці 60-річчя історичних подій в днях 23-26 листопада 1978 року відбудеться у Нью-Йорку Третій Світовий Конгрес Вільних Українців. Це буде велика маніфестація нашої спільноти у вільному світі, як вияв одности, як вияв волі й рішучости продовжувати визвольну боротьбу за незалежну, Самостійну Соборну Україну, за право людини бути вільною від страху, злиднів, від переслідувань за національні, релігійні й політичні переконання, що їх терпить поневоленій московсько - большевицьким окупантом нарід в Україні.

Спрямуймо всю нашу моральну силу й наші намагання: “В Обороні Прав України — За Деколонізацію СССР”. Під таким аспектом проходитимуть наради Третього Світового Конгресу Вільних Українців.

Президія Секретаріату СКВУ закликає нашу організовану громаду у вільному світі докласти всіх зусиль, щоб на Третьому Конгресі всі наші церкви, громадські, крайові, міжкrajові і центральні репрезентації були заступлені своїми умандатованими делегатами.

Українську громаду у вільному світі просимо зложити пожертви на фонд СКВУ, бо лише за її фінансовою допомогою Президія СКВУ веде вже понад 10 років свою діяльність і приготує III Конгрес в рамках 100 000 дол. бюджету.

Найголовніші завдання Світового Конгресу Вільних Українців і його Секретаріату є:

1. Давати всяку можливу допомогу українському народові в його боротьбі за волю й державну незалежність.

2. Робити заходи й вести широку інформацію на міжнародному терені, щоб в Україні нарід користав з Універсальної Деклярації Прав Людини.

3. Провадити працю за збереження української національної ідентичности у вільному світі й плекати українську мову, культуру, традиції.

4. Координувати суспільно-громадську працю українських громад у всіх країнах поселення і дбати про одність вияву нашої громадської думки.

Світовий Конгрес Вільних Українців має бути загальною мобілізацією нашої внутрішньої настанови, нашої віри в слушність української визвольної боротьби, нашого хотіння зберегти

у вільному світі нашу українську духовість, зокрема допомогти всіма можливими засобами нашим братам і сестрам, які в Україні змагаються з московським окупантом, щоб визволитися з ярма неволі.

Стоїмо на фронті боротьби за найкращі ідеали народів, за свободу думки й слова, за свободу релігійних і політичних переконань — в той час, коли найкращі з нашого народу в Україні жертвують своїм життям і здоров'ям в обороні фундаментальних прав людини.

Чи ж можемо бути байдужими?!

Московський окупант в Україні продовжує переслідування народу і за саму відвагу домагань здійснення прав, загарантованих самою совєтською конституцією, заборнює людей в тюрми, в божевільні й концентраційні табори.

Доля накладає на нас — двомільйонну українську спільноту у вільному світі — заговорити вільними устами в ім'я правди в змаганні до волі нашого народу в Україні.

Від гетьмана Івана Мазепи почерез наші новітні визвольні змагання Україна кличе нас до спільної дії в єдності.

Вслухайтесь у цей могутній заклик сучасної України, щоб “УСІ БУЛИ ОДНО”.

У великих речах, в боротьбі народу за волю, не може бути нейтральних, а в теперішню пору йдеться про змаг народу за свободу.

Наші вороги неправдою, брехнею і підступом просочують свої затії, щоб нас роз'єднати, послабити нашу любов і нашу віру в слушність визвольної боротьби. Не витрачаймо енергії й часу на маловажні справи, а зосередьмо всі наші сили на великі діла, на великий змаг.

Великий осяг скріплює приспану національну енергію, гордість і віру у власні сили народу.

У цей критичний час положення українського народу накладає на нас обов'язок виявити нашу зрілість, нашу мудрість і наше національне почування. Мусимо бути свідомими нашої відповідальности за майбутнє й виконувати свій обов'язок супроти рідного народу.

В Україні найкращі з народу приносять себе в жертву за відвічні права, дані людині Богом. Над ними окупант проводить жорстокі, безправні засуди. Розбудім у собі завзяття, віру й відданість потребам українського народу, бо на сторінках історії буде записана лише наша активність, наша творчість, наша допомога в змаганні народу до волі.

Станьмо перед масстатом УКРАЇНИ й скажім самі перед своєю совістю, що ми для неї зробили!

Президія Секретаріату СКВУ

“Один з найбільших успіхів Світового Конгресу Вільних Українців — творення Нової Української Епохи ВСІМА силами українців у духовно-ідейному поєднанні і в творчих зусиллях в обличчі Мавстату Поневоленої України”.

о. д-р Василь Кушнір, Президент СКВУ

ТРЕТІЙ СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

23—26 Листопада 1978 р., Готель “АМЕРИКАНА”, НЮ - ПОРК, ЗСА

ПРОГРАМА

В рамках III Конгресу СКВУ, в днях від 16-го до 23-го листопада 1978 р., будуть відслужені Архиєрейські Служби Божі в українських церквах. Міжкrajові надбудови, крайові організації та Ради й Комісії СКВУ відбудуть свої конгреси, з'їзди, конференції, зустрічі й наради.

СЕРЕДА, 22-го Листопада

год. 1.00 по полудні до 10.00 ввечері
Рєєстрація

год. 6.00 ввечері
Пленарна Сесія Секретаріату СКВУ

ЧЕТВЕР, 23-го Листопада

год. 9.00 вранці
Наради Рад і Комісій СКВУ

год. 9.00 вранці до 10.00 ввечері
Рєєстрація

год. 2.00 по полудні
Єкуменічний Молебень

год. 4.00 до 5.30 по полудні

ПЕРША ПЛЕНАРНА СЕСІЯ КОНГРЕСУ

1. Відкриття III Конгресу СКВУ
2. Національні гимни — Молитви
3. Покликання Почесної Президії
4. Відзначення 60-річчя Української Державности
5. Прийняття програми і правильника нарад Конгресу
6. Проголошення ділової Президії Конгресу
7. Привіти: а) Проводів Українських Церков
б) Голів Крайових Центральних Рєпрезентацій
8. Проголошення Конгресових Комісій

год. 5.30 до 6.30 ввечері
Перерва на вечерю

год. 6.30 ввечері
Конгресовий Концерт (Заля Карнегі Гол)
Участь беруть:
Чоловічий Хор “Гомін” — Англія
Дівочий Хор “Веснівка” — Канада
Мішаний Хор “Думка” — ЗСА
Марта Кокольська-Мусійчук — сопрано
Міської Опери Ню-Йорку
Андрій Добрянський — баритон
Метрополітальної Опери Ню-Йорку
Павло Плішка — бас Метрополітальної Опери Ню-Йорку

П'ЯТНИЦЯ, 24-го Листопада

год. 9.00 до 12.30 по полудні
ДРУГА ПЛЕНАРНА СЕСІЯ КОНГРЕСУ

1. Звіти: а) Президії Секретаріату СКВУ
б) Контрольної Комісії
2. Запити й відповіді

год. 12.30 до 2.00 по полудні
Полуденок для Делегатів —
Вітанування українських
парляментаристів Канади і ЗСА

год. 2.00 до 4.00 по полудні

ТРЕТЯ ПЛЕНАРНА СЕСІЯ КОНГРЕСУ

1. Дискусія над звітами Президії Секретаріату СКВУ
2. Уділення абсолюторії

год. 4.00 до 6.00 ввечері
1. Доповідь — “Наша допомога визвольній боротьбі українського народу”
Доповідач мгр Борис Потапенко (ЗСА)
2. Запити й відповіді

год. 6.00 до 7.30 ввечері — Перерва на вечерю

год. 7.30 до 10.00 ввечері

**ЧЕТВЕРТА ПЛЕНАРНА СЕСІЯ
КОНГРЕСУ**

1. Доповідь — “Проблема включення української молоді в українське громадське життя”
Доповідач мгр Омелян Коваль (Бельгія)
2. Доповідь — “В обороні української дитини”
Доповідач мгр Ірина Пеленська (ЗСА)
3. Запити й відповіді

СУБОТА, 25-го ЛИСТОПАДА

год. 9.00 до 11.00 вранці

П'ЯТА ПЛЕНАРНА СЕСІЯ КОНГРЕСУ

1. Доповідь — “Дія СКВУ в світлі потреб української спільноти у вільному світі”
Доповідач Микола Плав'юк (Канада)
2. Доповідь — “Економіка — підставою силою української спільноти”
Доповідач дир. Омелян Плешкевич (ЗСА)
3. Запити й відповіді

год. 11.00 вранці до 12.30 по полудні

Панель: “Завдання української науки”

Панелісти — Представники українських наукових інституцій
Модератор — проф. д-р Іван Головінський (ЗСА)

год. 12.30 до 2.00 по полудні —

Обідова перерва

год. 2.00 до 4.30 по полудні

ШОСТА ПЛЕНАРНА СЕСІЯ КОНГРЕСУ

1. Звіти: а) Верифікаційно-реєстраційної Комісії
б) Статуткової Комісії
2. Вибір керівних органів СКВУ

год. 7.30 увечері

Конгресовий Бенкет

год. 10.00 ввечері

Молоднеча забава — зустріч

НЕДІЛЯ, 26-го ЛИСТОПАДА

год. 8.00 вранці

Богослужби

год. 10.00 до 1.00 по полудні

СЬОМА ПЛЕНАРНА СЕСІЯ КОНГРЕСУ

1. Звіт Фінансової Комісії і прийняття бюджету СКВУ на 1979 р.
2. Звіти Рад і Комісій СКВУ
3. Схвалення резолюцій і звернень Конгресу
4. Різне
5. Закриття Третього Конгресу СКВУ

год. 1.00 до 2.00 по полудні

Обідова перерва

год. 2.00 по полудні

Демонстрація біля амбасади ССРСР:

“В ОБОРОНІ ПРАВ УКРАЇНИ І ПОНЕВОЛЕНИХ МОСКВОЮ НАРОДІВ — ЗА ДЕКОЛОНІЗАЦІЮ ССРСР”

“У розбудженій духовості й совісті вільного українця Світовий Конгрес Вільних Українців ставить програму: Україна мусить бути українською; найніжніші струни наших почувань мусять бути українськими; молода українська генерація мусить бути українською; Україні ми мусимо приготувати майбутність радіснішу й гіднішу, ніж усі її дотеперішні найсвітліші історичні дні. Це наш прапор, який ми розвиваємо на цьому Конгресі серед тотальної глобальної кризи людства.

Наша дорога до кращого майбутнього — далека й важка. Вона вимагає від нас великого напруження сил і енергії, вона вимагає безупинної праці й жертвенности, постійної активності й готовости. Значення цього Конгресу на багато більше, ніж ми собі уявляємо. Він накладає на кожного з нас велике завдання: виконати святий обов'язок супроти об'єднаної спільноти українців цілого світу, обов'язок піднятися до вершин державних мужів, які серед найважчих криз людства зуміли довести свій народ до мети”.

о. д-р Василь Кушнір, Президент СКВУ

(З промови на I СКВУ)

НАПЕРЕДОДНІ ЧЕРГОВОГО ЕТАПУ

Третій Конгрес СКВУ закінчує перше десятиліття праці керівних органів СКВУ, а одночасно започаткує новий етап. Він, очевидно, буде продовженням праці, розпочатої в 1967 році і тому слід вказати бодай на деякі проблеми, пов'язані з цією працею. Загально відомо, що етап між I і II Конгресами СКВУ характеризувався в першу чергу намаганнями знайти концепцію дії новоствореного Секретаріату СКВУ. Цим намаганням не сприяли брак фінансових засобів і ротаційна система, згідно з якою Президія Секретаріату СКВУ змінювала свій осідок що 2 роки.

Між II і III Конгресами СКВУ постійним осідком Президії було Торонто, це допомогло більш систематично проводити працю та створити задовільнішу фінансову базу для СКВУ.

В тому періоді Президія Секретаріату СКВУ розвинула багато ширшу діяльність в порівнянні з попередніми роками і тут слід назвати хоч декілька з тих досягнень:

зорганізовано справно діюче центральне бюро СКВУ в Торонто,

започатковано працю Інформаційної Служби СКВУ,

поширено дію Комісій і Рад СКВУ (Комісія Прав Людини, Рада для Справ Культури, фінансова Комісія, СКВОР, налаштовано дію Світової Ради Суспільної Служби, відновлено Комісію Молоді),

поширено зв'язки з крайовими і центральними репрезентаціями українського поселення по всіх континентах,

скріплено співпрацю Президії Секретаріату СКВУ з Проводами Українських Церков, зорганізовано для зовнішніх зв'язків бюро СКВУ в Нью-Йорку,

поширено видавничу дію СКВУ,

зорганізовано участь українських делегацій в різних конференціях міжнародного характеру (Мексико з нагоди Року Жінки, Ванкувер — конференція ООН "Габітат", Београдська конференція для перегляду примінення постанов Гельсінкської угоди),

скоординовано українську інформаційно-пропагандивну акцію з нагоди Олімпійських Ігор в Монреалі,

проголошенням щорічних гасел-закликів і окремих звернень унапрямувано зміст дії наших громад у вільному світі,

закріплено співпрацю з іншими народами та їхніми світовими конгресами у висліді чого започатковано спільну акцію тих конгресів за деколонізацію СРСР,

виконано ті апелі, з якими представники сил спротиву в Україні звертались до СКВУ.

Цю немалу дію вдалось перевести передусім завдяки жертвенності української громади, відданої праці працівників і співробітників Президії Секретаріату СКВУ, всесторонній піддержці складових організацій СКВУ та преси.

Ця праця викликала позитивний відгук серед сил спротиву в Україні і неперемірливу кампанію окупаційного режиму проти СКВУ.

Успіхи того етапу дають основи для посиленої дії СКВУ в майбутньому. І для цього III Конгрес СКВУ повинен схвалити низку постанов, які унапрямували б дію нововибраних керівних органів СКВУ. Між ними

слід виразно і ясно з'ясувати основні завдання СКВУ на відтинку міжнародної дії, щоб припинити полеміку про вміщення СКВУ в домену дії українського політичного світу,

продовжувати дотеперішню тісну співпрацю СКВУ з Українськими Церквами і практикувати її на всіх щаблях нашого громадського життя,

поробити потрібні статутіві поправки, які уточнять статус європейських громадських організацій в структурі СКВУ,

вирішити доцільність і напрямні дальшої дії поодиноких комісій і рад в системі СКВУ, уточнити фінансові зобов'язання складових організацій СКВУ та способи збирання фінансових засобів на цілі СКВУ серед української громади,

затіснити співпрацю з науковими і господарськими секторами нашої спільноти,

поширити мережу бюр чи станиць СКВУ по всіх визначних світових центрах для посилення інформаційної праці СКВУ та акції в обороні поневоленого українського народу,

створити передумови для заснування установи, яка займеться справами переселення українців, головню з СРСР і його сателітів, до країн, які дають змогу свобідного розвитку нашої спільноти.

Це далеко не всі завдання, які стоять перед III Конгресом СКВУ. Але якщо принайменше в цих ділянках буде низка виразних постанов, якщо III Конгрес вибере працеспособні керівні органи СКВУ і схвалить зобов'язуючий усіх реальний бюджет — то це буде великий успіх Конгресу, який допоможе забезпечити успішну працю СКВУ, що її так потрібно в інтересі українського поневоленого народу та й нашої спільноти у вільному світі.

Микола Плав'юк

Всесвітліший
Отець Митрат
д-р ВАСИЛЬ КУШНІР
президент СКВУ

Високопреосвященніший
Митрополит
МАКСИМ ГЕРМАНЮК
представник Української
Католицької Церкви

Високопреосвященніший
Митрополит
МСТИСЛАВ СКРИПНИК
представник Української
Православної Церкви

† Високодостойний Пастор
Д-р ЛЕВ ЖАБКО-
ПОТАПОВИЧ
представник Українських
Протестантських Церков
(до 1975 р.)

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІАТУ СВІТОВОГО КОНГРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

за час від 5-го листопада 1973 р. до 30-го червня 1978 р.

СКЛАД ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ

У звітному часі Президія Секретаріату СКВУ діяла в складі:

- о. д-р митрат Василь Кушнір — президент
- п. Микола Плав'юк — 1-ший заст. президента
- п-і Стефанія Савчук — 2-гий заст. президента
- п. Василь Кирилюк — 3-тій заст. президента
- мгр Юрій Шимко — генеральний секретар
- д-р Франко Мартинюк — скарбник
- д-р Юрій Даревич — Член Президії, керівник Інформаційної Служби (зрезигнував 24/11/76)
- д-р Микола Кушпета—член Президії (з 7/3/77)

Представниками Українських Церков у Президії були:

Високопреосвященніший Митрополит Максим Германюк — представник Української Католицької Церкви

Блаженніший Митрополит Мстислав Скрипник — представник Української Православної Церкви

Преосвященний Єпископ Ізидор Борецький — представник Української Католицької Церкви

о. д-р Семен В. Савчук — представник Української Греко-Православної Церкви

Достойний Пастор д-р Лев Жабко-Потапович—

представник Українських Протестантських Церков (упокоївся 8/11/75).

Достойний Пастор Йосафат Іваськів — представник Українських Протестантських Церков (з початку 1976 р.)

Впродовж звітowego часу відбуто 87 вужчих і 12 ширших засідань Президії Секретаріату СКВУ за таким розподілом:

	вужчі засідання	ширші засідання
1973	3	1
1974	25	3
1975	21	2
1976	20	1
1977	13	5
1978	5	0

У вужчих засіданнях брали участь члени Президії з околиці Торонто; на ширших були представники Комітету Українців Канади, Українського Конгресового Комітету Америки та Рад і Комісій СКВУ.

Відбуто 5 Пленарних Сесій Секретаріату СКВУ в Торонто: 8-ма Пленарна Сесія (5/11/73), 9-та Пленарна Сесія (1-2/2/75), 10-та Пленарна Сесія (7-8/2/76), 11-та Пленарна Сесія (19-20/3/77) і 12-та Пленарна Сесія (12-13/11/77).

Протоколи всіх засідань писали працівники бюро СКВУ і розсилали членам Президії та Пленуму Секретаріату СКВУ.

**Преосвященний Єпископ
ІЗИДОР БОРЕЦЬКИЙ**
Представник Української
Католицької Церкви

**Архипресвітер
о. д-р СЕМЕН В. САВЧУК**
Представник Української
Греко-Православної Церкви

**Достойний Пастор
ЙОСАФАТ ІВАСЬКІВ**
представник Українських
Протестантських Церков
(від 1976 р.)

МИКОЛА ПЛАВ'ЮК
1-й заступник президента

СТЕФАНІЯ САВЧУК
2-й заступник президента

Особиста діяльність членів Президії Секретаріату СКВУ

У звітному часі члени Президії Секретаріату СКВУ прийняли такий розподіл обов'язків: Микола Плав'юк — контакт з Українськими Церквами, Радами і Комісіями та членськими організаціями; Стефанія Савчук — контакт з Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій; Василь Кирилюк — фінансова діяльність бюро СКВУ; Юрій Шимко — генеральний секретар; д-р Франко Мартинюк — скарбник; д-р Юрій Даревич — керівник Інформаційної Служби; д-р Микола Кушпета — голова Фінансової Комісії.

Поза цими обов'язками члени Президії відбували поїздки та зустрічі у справах СКВУ, виголошували доповіді, репрезентували Президію на різних функціях. Упродовж звітowego часу Президія брала участь через своїх представників або шляхом писемних привітів у понад 70 з'їздах, імпрезах, конференціях та зустрічах українських організацій.

СКЛАД ПЛЕНУМУ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ

У звітному часі Пленум Секретаріату СКВУ складався з таких осіб:

ЗСА

п. Йосип Лисогір — заступник президента
о. Володимир Базилювський — представник країни
ред. Ігнат Білинський — представник країни
д-р Іван Вовчук — представник країни (до 1977)
мгр Іван Базарко — представник країни (з 1977)
д-р Богдан Гнатюк — представник країни
п. Іван Олексин — представник країни

д-р Матвій Стахів — представник країни (умер 2/6/78)

д-р Степан Ворох — Українське Лікарське Товариство Північної Америки

д-р Іван Гвозда — Світова Федерація Лемків
ред. Роман Данилевич — Рада Крайових Федерацій Українських Католицьких Академічних Товариств "Обнова"

д-р Едвард Жарський — Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада (зрезигнував у 1977 р.)

д-р Денис Квітковський — Координаційна Рада Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій (до 1977 р.)

д-р Юрій Криволап — Об'єднання Демократичної Української Молоді

д-р Аскольд Лозинський — Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського (з 1975 р.)

д-р Іван Марченко — Спілка Визволення України (до 1975 р.)

п. Петро Миколенко — Об'єднання кол. Вояків УПА

д-р Василь Омельченко — Українська Вільна Академія Наук

мгр Ірина Пеленська — Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

п. Іван Поритко — Братство Українських Січових Стрільців

д-р Петро Стерчо — Наукове Товариство ім. Шевченка

д-р Остап Тарнавський — Об'єднання Українських Письменників в Еміграції "Слово"

мгр Богдан Футала — Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського (до 1975 р.)

мгр Андрій Чорнодольський — Центральний Союз Українського Студентства (до 1977 р.)

ВАСИЛЬ КИРИЛЮК
3-й заступник президента

Д-р ФРАНКО МАРТИНЮК
скарбник і керівник
фінансового сектора

ЮРИЙ ШИМКО
генеральний секретар

Д-р ЮРИЙ ДАРЕВИЧ
член Президії (до 1976 р.)

Д-р МИКОЛА КУШПЕТА
член Президії (від 1977 р.)

Канада

- мгр Теодосій Буйняк — Спілка Української Молоді
п. Юрій Веретельник — Центральний Союз Українського Студентства (до 1977 р.)
п. Роман Вжесневський — Конференція Українських Пластових Організацій (з 1977 р.)
п. Богдан Гаргай — Центральний Союз Українського Студентства (з 1977 р.)
п. Мирослав Дяковський — Об'єднання Українських Канадських Професіоналістів і Підприємців
п. Зіновій Зварич — Центральний Союз Українського Студентства (у 1977 р.)
д-р Всеволод Ісаїв — Конференція Українських Пластових Організацій (до 1977 р.)
п. Анатоль Криворучко — Об'єднання Українських Академічних Товариств "Зарево"
д-р Роман Малащук — Світовий Український Визвольний Фронт
д-р Мирослав Малецький — Братство кол. Воїнів 1 УД УНА
о. прот. Тимофій Міненко — Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада
п. Григорій Мороз — Союз Українських Жертв Російсько-Комуністичного Терору
інж. Микола Мороз — Центральний Союз Українського Студентства (у 1977 р.)
д-р Степан Росоха — Братство Карпатських Січовиків
п. Лев Фіголь — Центральний Союз Українського Студентства (з 1977 р.)
п. Леонід Філь — Координаційна Рада Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій (з 1977 р.)
інж. Михайло Цибульський — Товариство Українських Інженерів

Європа

- мгр Антін Мельник — заступник президента
мгр Омелян Коваль — представник Бельгії
д-р Святомир Фостун — представник Великої Британії (до 1975 р.)
п. Ярослав Деремента — представник Великої Британії (з 1975 р.)
д-р Михайло Брик-Дев'ятницький — представник Голландії
інж. Осип Мельникович — представник Франції

Австралія

- мгр Микола Цюрак — заступник президента (до 1974 р.)
п. Микола Свідерський — заступник президента (1974-77 рр.)
п. І. Денисенко — заступник президента (з 1977 р.)
мгр Зенон Ростек — представник країни (до 1977 р.)
п. М. Чигрин — представник країни (з 1977 р.)

Аргентина

- п. Василь Косюк — заступник президента (до 1977 р.)
п. Володимир Котульський — заступник президента (з 1977 р.)

Бразилія

- п. Микола Гец — заступник президента
інж. Олександр Чечко — представник країни

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Члени:

адв. Святослав Фроляк (Канада) (до 1974 р.)
д-д Сергій Наклович (КОУГЦУ — Європа)
інж. Микола Сліпченко (Аргентина)
п. Олег Шиманський (Бразилія)
інж. Венедикт Васюк (Венесуеля) (до 1977 р.)
п. Роман Кошарич (Венесуеля) (з 1977 р.)
інж. Северин Григорців (Австралія)
мгр Іван Базарко (ЗСА) (до 1977 р.)
мгр Іван Винник (ЗСА) (з 1977 р.)

Заступники:

п. Юрій Дашко (СУСК — Канада) (до 1975 р.)
п. Мирон Спольський (СУСК — Канада (1975-1976 рр.)
п-а Марія Гурко (СУСК — Канада) (з 1976 р.)
п-і Квітка Семанишин (СУСТА — ЗСА)

A. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ НА ВНУТРІШНЬОМУ ВІДТИНКУ

Ліквідація Організаційної Комісії II Конгресу СКВУ

Після закінчення II Конгресу СКВУ, бюро Організаційної Комісії під керівництвом інж. Омеляна Тарнавського працювало над закінченням справ, пов'язаних з діяльністю Комісії. Виготовлено остаточні списки датків на фонд II Конгресу СКВУ та проведено розрахунок з цих датків з Центральними КУК і УККА. Фінансовий звіт Організаційної Комісії виготовив публічний книговод Вільям Бодді. Дня 15/2/74 Контрольна Комісія в складі: д-р Мирослав Малецький (голова), інж. Юліян Темник, інж. Євген Дуткевич, дир. В. Чиж та дир. Павло Кіт закінчила свою перевірку діяльності Організаційної Комісії та схвалила цю діяльність у своєму звіті. Дня 28/2/74 відбулося спільне засідання Президії та членів Фінансової Підкомісії і Контрольної Комісії II Конгресу СКВУ, на якому передано Президії зіставлення фінансових розрахунків Організаційної Комісії. Надвишку в сумі 60,156.62 дол., як також майно Організаційної Комісії, передано Президії.

Організація праці бюро Президії Секретаріату СКВУ в Торонто

Членом Президії, який відповідав за працю бюро Президії в Торонто, був генеральний секретар мгр Ю. Шимко. В листопаді 1973 р. мгр Шимко підписав дворічне зобов'язання на ви найм бюрового приміщення при вул. Янг ч. 2200 в Торонто. Бюро Президії приміщувалося

там до початку листопада 1975 р., коли п-во Михайло і Ярослав Шафранюки, засновники Канадсько-Української Мистецької Фундації, відступили Президії двоповерхове приміщення в будинку Фундації при вул. Блур захід ч. 2395А. Бюро Президії приміщувалося в цьому будинку до кінця каденції.

Першим працівником бюро Президії була п-і Стефанія Шимко, яка розпочала працю 7/11/73. У грудні 1973 р. мгр Ю. Шимко виготовив оголошення на пост асистента генерального секретаря; це оголошення розіслано для приміщення в українській пресі всіх країн поселення. У висліді конкурсу прийнято на цей пост п-у Любу Ткаченко, яка розпочала працю 2/1/74. З днем 4/3/74 прийнято ще одного працівника, інж. О. Тарнавського.

У зв'язку з переоцінкою потреб бюро Президії та з огляду на фінансовий стан, Президія постановила звільнити з праці п-і С. Шимко (12/7/74) та інж. О. Тарнавського (12/8/74). З цього часу працею бюро керувала п-а Л. Ткаченко. Впродовж каденції заангажовано таких осіб як повно затрунених працівників бюро: п-а Софія Юркевич (7/10/74—9/4/76), п-і Стефанія Клос (31/3/75—12/9/75), п. Павло Баєр (23/9/75—26/13/75), п-а Марта Кобилянська (3/5/76—17/6/77), п-і Ольга Ліщинська-Боднарук (18/8/77 — до кінця каденції). Впродовж літніх місяців 1974-78 рр. та доривочно впродовж цих років працював у бюрі п. Мирослав Юркевич.

Під час цієї каденції в реалізації поодиноких проєктів допомогло 20 осіб, які одержали за плату за свою працю. В експедиції друкованих матеріалів добровільно допомогло 18 осіб.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ СПРАВИ СКВУ

Членський стан

У 1974 р. Президія Секретаріату СКВУ приступила до перевірки членського стану СКВУ; список організацій-членів був опублікований у другому числі "Вісника СКВУ". Використовуючи списки учасників I і II Конгресів СКВУ, Президія намагалася встановити контакт з тими організаціями, з якими втрачено контакт у першій каденції та з'ясувати їх членський стан.

Крім того, Президія вислала листи (24/12/76, 2/8/77, 17/2/78 і 14/7/78) тим організаціям, які впродовж двох років не вплачували членського внеску, з'ясовуючи, що, згідно з §22 статуту СКВУ, невплачення членського внеску припиняє дану організацію в членських правах та прохаючи вирівняти залеглості.

Членський стан СКВУ по день 30/6/78 був такий:

Українські Церкви

Українська Католицька Церква
Українська Православна Церква
Українські Протестантські Церкви

Крайові центральні репрезентації

Комітет Українців Канади
Український Конгресовий Комітет Америки
Українська Центральна Репрезентація в Аргентині
Українсько-Бразильський Координаційний Комітет
Українська Громада у Венесуелі
Союз Українських Організацій Австралії
Координаційний Осередок Українських Громадських Центральних і Крайових Установ в Європі

Міжкрайові надбудови

Братство кол. Вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії
Братство Українських Січових Стрільців
Всеукраїнське Євангельсько-Баптистське Братство
Конференція Гуцульських Товариств Америки і Канади
Конференція Українських Пластових Організацій
Координаційна Рада Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій
Наукове Товариство ім. Шевченка
Об'єднання Демократичної Української Молоді
Об'єднання кол. Вояків УПА
Об'єднання Українських Академічних Товариств "Зарево"
Об'єднання Українських Письменників "Слово"
Рада Крайових Федерацій Українських Католицьких Академічних Товариств "Обнова"
Світова Федерація Лемків
Світова Федерація Українських Жіночих Організацій
Світовий Український Визвольний Фронт
Спілка Української Молоді
Товариство "Бойківщина"
Українська Народна Поміч
Українське Вільне Козацтво
Українське Євангельське Об'єднання в Північній Америці
Українське Лікарське Товариство Північної Америки
Український Народний Союз
Український Робітничий Союз
Українська Світова Кооперативна Рада
Центральний Союз Українського Студентства

КРАЙОВІ ЦЕНТРАЛІ

Канада

Братство кол. Вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії
Братство Українців Католиків
Ліга Визволення України
Ліга Українських Католицьких Жінок
Молодь Українського Національного Об'єднання
Об'єднання Жінок Ліги Визволення України
Організація Українок Канади ім. Ольги Басараб
Союз кол. Українських Вояків у Канаді
Союз Українських Жертв Російсько-Комуністичного Терору в Канаді
Союз Українських Канадських Ветеранів
Союз Українців Самостійників
Суспільна Служба Українців Канади
Товариство кол. Вояків УПА в Канаді
Українська Стрільська Громада
Українське Євангельсько-Баптистське Об'єднання Канади
Українське Національне Об'єднання
Український Визвольний Фонд

ЗСА

Братство "Броди-Лев"
Демократичне Об'єднання кол. Репресованих Українців Советським Режимом
Об'єднання кол. Вояків Українців в Америці
Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України
Об'єднання Прихильників УНРеспубліки у ЗСА
Об'єднання Українських Педагогів
Об'єднання Українських Православних Сестрицтв
Об'єднання Українців Революційно-Демократичних Переконань у ЗСА
Організація Державного Відродження України
Організація Оборони Чотирьох Свобід України
Союз Ветеранів Українського Резистансу
Союз Українок Америки
Союз Українців Католиків "Провидіння"
Спілка Українських Журналістів Америки
Товариство кол. Вояків УПА ім. ген.-хор. Т. Чупринки в ЗСА
Товариство Правників Українців у ЗСА
Українська Гетьманська Організація Америки
Українсько-Американська Асоціація Університетських Професорів
Українсько-Американська Жіноча Допомогова Організація
Український Визвольний Фонд у ЗСА
Український Золотий Хрест
Централа Українських Кооператив ЗСА

Південна Америка

Аргентина

Організація Українок "Відродження"
Українське Товариство "Відродження"

Бразилія

Хліборобсько-Освітній Союз

Австралія

Ліга Визволення України в Австралії

Европа

Австрія

Координаційна Рада Українських Організацій
в Австрії

Об'єднання Українців в Австрії

Бельгія

Головна Рада Українських Громадських Організацій у Бельгії

Велика Британія

Об'єднання кол. Вояків Українців у Великій
Британії

Об'єднання Українців у Великій Британії
Організація Українських Жінок у Великій
Британії

Союз Українців у Великій Британії
Товариство Українських Жінок ім. Олени
Теліги

Українське Товариство у Великій Британії

Данія

Зв'язковий СКВУ в Данії — п. Петро Кузьма-
Балицький

Голляндія

Об'єднання Українців у Голляндії

Еспанія

Українська Громада в Еспанії

Італія

Українська Громада в Італії

Люксембург

Українська Громада у Люксембурзі

Німеччина

Центральне Представництво Української Емі-
грації в Німеччині

Франція

Наукове Товариство ім. Шевченка в Європі
Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри
Українська Національна Єдність у Франції
Український Центральний Громадський Комі-
тет у Франції

Швайцарія

Об'єднання Українців у Швайцарії
Українське Товариство у Швайцарії

Швеція

Українська Громада у Швеції

КОНТАКТ З ОРГАНІЗАЦІЯМИ-ЧЛЕНАМИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ

Під час своїх особистих подорожей у різні країни, члени Президії намагалися зустрічатися з представниками членських організацій СКВУ та обговорювати з ними поточну діяльність СКВУ, як також довідатися про їхні побажання щодо цієї діяльності. Так, наприклад, літом 1974 р. о. д-р В. Кушнір відвідав українську громаду в Лос Анджелес, українські поселення в Австралії, а також Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині та Союз Українців у Великій Британії. Того ж року М. Плав'юк і д-р Ф. Мартинюк зустрічалися з представниками Союзу Українців у Великій Британії та Українського Центрального Громадського Комітету у Франції; крім того, М. Плав'юк відвідав Українську Громаду в Еспанії, а д-р Ф. Мартинюк мав зустрічі з представниками Головної Ради Українських Громадських Організацій у Бельгії та Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині. Літом 1976 р. д-р Ю. Даревич відвідав представників Українського Центрального Громадського Комітету у Франції.

Також організовано декілька зустрічей з українськими громадами в поодиноких містах, щоб інформувати ширший загальний про діяльність СКВУ. Такі зустрічі відбулися у Вінніпезі, Реджайні, Саскатуні, Едмонтоні й Ванкувері (травень 1975 р.), в Чикаго (21/5/77) і Торонто (13/11/77).

Впродовж каденції Президія зустрічалася з проблемами організаційного характеру на декількох теренах, а саме:

ЗСА. Асоціація Українців Америки повідомила Організаційну Комісію II Конгресу СКВУ листом від 14/10/73 про своє бажання вступити в члени СКВУ та зголосила трьох делегатів на Конгрес. На 7-ій Пленарній Сесії Секре-

таріяту СКВУ, яка відбулася в Оттаві 30-31/10/73, рішено допустити делегатів АУА на Конгрес в рамках загальної делегації з терену ЗСА під проводом УККА, а справу членства АУА в СКВУ рішено передати новому Секретаріатові.

Секретаріат СКВУ зайняв становище, що тільки ті організації, які належать до крайової центральної репрезентації на своєму терені повинні бути членами СКВУ. Листом з дня 15/10/77 АУА відновила своє прохання, і справа її членства була обговорена на 12-тій Пленарній Сесії Секретаріату СКВУ. У висліді цих нарад Президія звернулася листовно до АУА (25/11/77 і 16/2/78) з проханням дійти порозуміння з УККА, що уможливило б прийняття АУА в члени СКВУ.

Південна Америка. На своєму засіданні 11/9/75 Президія рішила відбутися конференцію з членами Секретаріату СКВУ та представниками членських організацій на терені Південної Америки, щоб обговорити проблеми українського організованого життя на тому терені. Відбуття такої конференції запропоновано Українській Центральній Репрезентації в Аргентині, Українсько-Бразильському Координаційному Комітетові та Українській Громаді у Венесуелі в листах від 17/10/75 і 26/4/76. Українська Центральна Репрезентація відповіла на пропозицію позитивно; однак, відповіді від УБКК та УГВ не було, і конференцію прийшлося відкликати. Подібно сталося з пропозицією Президії вислати до країн Південної Америки двох учителок з Канади, які були готові допомогти у справах українського шкільництва літом 1976 р.

На початку 1976 р. Президія одержала листа від інж. Степана Плахтина, голови Хліборобсько-Освітнього Союзу в Парані (Бразилія) з проханням про матеріальну допомогу для українців у Бразилії. Відповідаючи інж. Плахтинові 31/5/76, Президія наголосила потребу створити крайову центральну репрезентацію, яка могла б подбати про належне використання такої допомоги. У листопаді 1976 р. д-р Богдан Стебельський репрезентував Президію на відкритті пам'ятника Т. Шевченкові у Парагваї та використав свою поїздку для того, щоб відбутися засідання з представниками Українсько-Бразильського Координаційного Комітету. Присутніми на засіданні, яке відбулося 24/11/76 у приміщенні Хліборобсько-Освітнього Союзу, були інж. Степан Плахтин, п. Микола Гец, інж. Олександр Чечко та пп. Євген Мاستикаш і Петро Башук з Канади. На засіданні стверджено, що УБКК був недіяльним впродовж останніх років та постановлено відновити його діяльність; однак, засідання не дало бажаного результату.

2/8/78 Президія одержала листа від представників українського організованого життя в Бразилії, в якому повідомлено про те, що 6/7/78 у Куритибі відбулася нарада в справі відновлення діяльності УБКК. У черговому листі від 15/8/78 повідомлено, що справу остаточного уконституювання УБКК відкладено до вересня 1978 р.

Українське громадське життя на терені Венесуелі теж не було належно зорганізоване, про що свідчили інформації, одержані в 1976 р. від о. митр. Леоніда Лотоцького з Каракасу. У 1976 р. інж. Микола Мороз, секретар Комісії Прав Людини при СКВУ, відвідав Венесуелю в зв'язку з своєю професійною працею та відбув розмови з чільними громадськими діячами, які висловили бажання, щоб їх відвідав член Президії. Однак, на листовні пропозиції Президії вислати свого представника (30/5/77 і 15/8/77) не одержано відповіді.

Один рік пізніше, в листі від 7/8/78, новий голова Української Громади у Венесуелі, інж. Іван Лазаренко повідомив, що відновлено організаційну систему Громади.

Європа. Впродовж каденції Президія втримувала контакт з Президією КОУГЦУ та співпрацювала в поодиноких акціях з українськими організаціями на терені Франції (оборона прав людини) та Німеччини (відзначення 100-річчя Емського указу). Контакт з організаціями в інших країнах Європи полягав здебільшого у співпраці в Травневих Акціях СКВУ та в акціях в обороні Віри і Церкви та прав людини в Україні. Всі організації-члени на цих теренах одержували комунікати та інформації про діяльність СКВУ; багато з них інформували Президію про свою діяльність.

На європейському терені постали конфлікти в Англії та в Австрії у справі крайової центральної репрезентації. III Конгрес КОУГЦУ, який відбувся 14-15/12/74, виніс постанову про те, що КОУГЦУ повинен стати міжкrajовою надбудовою на терені Європи, а Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині, Український Центральний Громадський Комітет у Франції, Головна Рада Українських Громадських Організацій у Бельгії та Союз Українців у Великій Британії повинні стати центральними репрезентаціями на своїх теренах. Президія одержала листа від Союзу Українців у Великій Британії (від 23/1/75) з вимогою визнати за СУБ статус центральної репрезентації. Об'єднання Українців у В. Британії звернулося до Президії листом від 15/1/75, протестуючи проти надання такого статусу СУБ. Впродовж наступних років, Президія вела переписку з СУБ та ОУУВБ в тій справі, намагаючись довести до створення центральної репре-

зентації, яку визнавали б усі українські організації на терені Великої Британії. Ці старання залишилися безуспішними. Статус СУБ був предметом дискусії на всіх Пленарних Сесіях Секретаріату СКВУ (за винятком 8-ої) впродовж цієї каденції; у висліді цих дискусій рішено зреферувати справу статусу КОУГЦУ і СУБ на III Конгресі СКВУ для остаточного полагодження.

Конфлікт на терені Австрії стосувався становища д-ра С. Накловича як президента Координаційної Ради Українських Організацій в Австрії, чого не визнали деякі українські організації на цьому терені (Українське Католицьке Братство ім. св. ВМ. Варвари, Українське Православне Братство ім. св. Володимира, Культурне Товариство "Буковина" та Союз Українських Філятелістів Австрії). Президія зв'язалася з Президією КОУГЦУ, щоб вяснити цю справу та в свому листі до п. Бориса Ямінського, члена управ згаданих організацій, (30/11/76) радила полагодити цей конфлікт у співпраці з КОУГЦУ. Цього, одначе, не сталося, і справа залишається досі неполагодженою.

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ ДО УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

У звітному часі Президія видала такі звернення до української спільноти у вільному світі:

5/3/75 Звернення у 25-річчя смерти сл. п. ген.-хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки.

7/4/75 Звернення у 45-річчя процесу СВУ-СУМ.

17/2/76 Звернення у 50-річчя смерти сл. п. Головного Отамана Симона Петлюри. Президія також звернулася до Проводів Українських Церков та до крайових центральних репрезентацій, прохаючи їх видати заклики, які піддержували б звернення Президії, та закликаючи українську спільноту жертвувати на фонд Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі.

15/3/77 Звернення з приводу 10-річчя існування та праці СКВУ. Це десятиріччя відзначено на Конгресі Українців Канади (10/10/77), де зорганізовано виставку видань Президії, та на зустрічі з громадянством міста Торонто (13/11/77) з нагоди 12-ої Пленарної Сесії Секретаріату СКВУ.

16/10/77 Всім організаціям-членам СКВУ розіслано проєкт "Відзначення 60-річчя Української Революції і Державної Самостійности", що його опрацював Ю. Шимко.

22/1/78 Звернення про відзначення 60-ої Річниці Державної Суверенности і Соборности України.

Також видано декілька звернень у зв'язку з поодинокими акціями СКВУ, головно на відтинку оборони прав людини; вони згадані в інших частинах цього звіту.

ІНФОРМАЦІНА СЛУЖБА СКВУ

Президія приступила до заснування Інформаційної Служби СКВУ негайно після II Конгресу СКВУ, виконуючи таку резолюцію Конгресу: "Встановити відповідну інформаційну установу, яка дбала б про постійне і кваліфіковане інформування світу про Україну, українські змагання і українські позиції, як також подбала б про постійне інформування українського народу про наше життя, працю і розвиток та змагання у вільному світі, що було б можливе тільки при допомозі окремих радіопересилань СКВУ в Україну".

Керівником Інформаційної Служби СКВУ призначено д-ра Ю. Даревича, який приготував під кінець 1973 р. проєкт діяльності ІС СКВУ. Проєкт передбачав діяльність на трьох відтинках: пресовому, радіо-телевізійному та дослідчому. (Ю. Даревич також приготував проєкт діяльності Інформаційного Бюро СКВУ, яке діяло б під керівництвом редактора й адміністратора з щорічним бюджетом у сумі прибр. 37,000.00 дол. З огляду на фінансові та персональні обмеження, зреалізування цього проєкту виявилось неможливим.)

Основною діяльністю ІС СКВУ на пресовому відтинку було виготовлення комунікатів для української преси, в яких подавано інформації про важливішу діяльність Президії та Рад і Комісій СКВУ. У звітному часі виготовлено 36 комунікатів для української преси та радіомовлень і п'ять комунікатів англійською мовою для міжнародної преси. Всі комунікати одержували також члени Секретаріату СКВУ та організації-члени СКВУ. Слід відмітити велику опівпрацю української преси, яка впродовж цієї каденції поміщувала комунікати та звернення Президії Секретаріату СКВУ.

У 1974-75 рр. ІС СКВУ спробувала налагодити постійний та систематичний перегляд української преси; однак, ця спроба виявилася безуспішною через брак фахової сили. Поодинокі особи, які добровільно приймали зобов'язання переглядати газети та робити вирізки, швидко тратили зацікавлення цією працею.

У звітному часі видано шість випусків "Вісника СКВУ", завданням якого було затіснити зв'язки між керівними органами СКВУ та українською спільнотою. У першому числі "Вісника", з датою червня 1974 р., поміщено матеріали II Конгресу СКВУ. У другому числі (листопад 1974 р.) подано зідомості про поточну

діяльність Президії та Комітету Оборони Валентина Мороза. Третє число (липень 1975 р.) видано англійською мовою для інформації тих українців, які слабо володіють рідною мовою; в ньому появились інформації про II Конгрес СКВУ, 9-ту Пленарну Сесію Секретаріату СКВУ, діяльність українського жіноцтва у Міжнародному Році Жінки, та звіт з конференції СКВОР в Детройті. Четверте число (січень 1976 р.) принесло інформації про діяльність бюро СКВУ в Нью-Йорку, про акцію на Конференції ООН з нагоди Міжнародного Року Жінки та на XXI Олімпіаді, та про акцію Комісії Прав Людини СКВУ в обороні Віри і Церкви в Україні. П'яте (англомовне) число "Вісника" було присвячене головно акції в обороні Віри і Церкви; також подано звіт про діяльність ньюйоркського бюро. У шостому числі (червень 1977 р.) поміщено матеріали СКВОР та звіт з діяльності Президії.

З огляду на брак постійного редактора, "Вісник" не міг виходити як періодичне видання. Редакторами поодиноких чисел були: О. Тарнавський чч. 1, 2), Ю. Даревич і С. Юркевич (чч. 3, 4), Ю. Даревич, Д. Даревич і М. Юркевич (ч. 5) і Кость Мельник та Фалина Любинецька-Кульчицька (ч. 6). Редакція "Вісника" одержала чимало відгуків від читачів, як прихильних, так і критичних. Зокрема слід відмітити позитивну реакцію на англломовні числа, яка виявила, що видання цього типу корисне і потрібне.

У 1974 р. виготовлено англломовну брошуру, в якій подано інформації про діяльність СКВУ та загальні дані про українців в Україні та в діаспорі. Брошуру використано у зв'язку з листопадовою акцією СКВУ 1974 р. та в інших інформаційних акціях.

**

На вужчому засіданні Президії 10/1/74 рішення, згідно з резолюцією II Конгресу, перевірити можливість заснування й утримання власної радіовисильні, щоб інформувати радіо-слухачів в Україні про діяльність нашої спільноти у вільному світі. Президія доручила В. Кирилюкові перевірити цю справу. У своєму звіті, складеному на ширшому засіданні Президії 4/5/74, В. Кирилюк сконстатував, що було б дуже трудно закупити землю на будову такої радіостанції, одержати урядовий дозвіл та частоту для передавання програм. Крім того, кошт будування радіовисильні становив би прибіл. 5 мільйонів дол., а щорічний кошт ведення й утримання її — прибіл. 450,000.00 дол. Взявши до уваги ці факти, Президія рішила не продовжувати своїх намагань у цьому напрямі.

Незважаючи на те, що цього проєкту не вдалося здійснити, Президія намагалася використувати інші можливості, щоб передавати інформації про свою діяльність.

У 1974 р. Ю. Даревич вислав запитник до крайових центральних репрезентацій з проханням подати інформації про радіовисильні на їх теренах, з метою використати евентуальні можливості передавання українських матеріалів. Він теж відбув поїздку в цій справі до бюро Міжнародної Служби СіБіСі у Монреалі. Однак, ця поїздка не принесла бажаного висліду, а на запитник відповіли тільки КУК, УЦР і КОУГЦУ.

У липні 1975 р. передано на програмі Міжнародної Служби СіБіСі пресовий комунікат СКВУ про діяльність Президії у першій половині 1975 р. та пляни на 1976 р., як також інформації про меморіал Президії до Європейської конференції для справ безпеки та співпраці. Цього ж місяця передано інформації про українську участь у конференції ООН з нагоди Міжнародного Року Жінки.

28/6/77 Президія вислала привіт для Української Секції СіБіСі, відмічаючи її 25-річчя. Подяка за цей привіт, що її написав керівник Міжнародної Служби СіБіСі, п. Алан Бравн (5/8/77) виявила дуже позитивне ставлення до української спільноти Канади та до її турботи про заперечення людських і національних прав в Україні.

ІС СКВУ нав'язала контакт з керівництвом Українського Відділу "Радіо Свободи" та одержувала транскрипції україномовних пересилань і матеріали Дослідчого Відділу "Радіо Свободи"; цими матеріалами користувалося головно ньюйоркське бюро СКВУ. Також одержувано інформації про українські пересилання "Радіо Ватикан".

**

На ширшому засіданні Президії 24/11/73 рішення видати статистично-інформаційний довідник про українські поселення у вільному світі. В тій цілі нав'язано контакт з Українським Соціологічним Інститутом у Нью-Йорку, який погодився зредагувати цей довідник. Президія призначила суму 3,000.00 дол. на частинне покриття коштів видання довідника.

Щоб нав'язати діловий контакт з українськими дослідчо-інформаційними установами та організаціями, які займаються обороною прав людини в Україні, ІС СКВУ скликала на 23/3/74 зустріч представників цих установ і організацій в Торонто. В засіданні взяли участь такі особи: М. Плав'юк (предсідник), В. Кирилюк, Ю. Шимко, Ю. Даревич, О. Тарнавський, Л. Ткаченко, д-р Богдан: Боцюрків, ред. Осип

Зінкевич (Інформаційна Служба "Смолоскип"), д-р Денис Квітковський (Світова Організація за Свободу), д-р Юрій Луцький, ред. Омелян Матла (Українська Центральна Інформаційна Служба), д-р Роман Олійник, д-р Мирослав Прокоп (Об'єднання "Пролог"), mgr Олег Романишин (Інститут "Україніка"), бл. п. д-р Михайло Сосновський (кол. секретар Комісії Прав Людини СКВУ і голова Комісії Пресово-Інформаційних Справ СКВУ), д-р Володимир Тарнопольський (Комітет Оборони Валентина Мороза), Леонід Філь, mgr Андрій Чорнодольський (ЦеСУС) і сен. Павло Юзик. Після вичерпної дискусії рішено, що ІС СКВУ та КПЛ СКВУ повинні бути чинниками, які:

- координуватимуть працю існуючих українських організацій та установ, які діють у дослідно-інформаційному секторі та займаються обороною прав людини в Україні;
- зцентрализують збирання джерельних матеріалів, які стосуються української справи і дадуть їх до диспозиції всім зацікавленим;
- подбають про розроблення плану діяльності в ділянках оборони прав людини та інформації на кілька років та про його поступове введення в життя.

Намагаючися виконати ці постанови, ІС СКВУ налагодила обмін виданнями з Закордонним Представництвом УГВР, Інформаційною Службою "Смолоскип", Комітетом Оборони Радянських Політичних В'язнів (Нью-Йорк) та Українською Центральною Інформаційною Службою. Ю. Даревич приготував запитник, в якому просив організації та установи проаналізувати виконану працю в обороні прав людини в Україні, подати інформації про свою поточну працю та запропонувати проєкти дальшої діяльності. Відповіді на запитник одержано від таких установ: Інститут "Україніка", Інформаційна Служба "Смолоскип", Комітет Оборони Радянських Політичних В'язнів, Об'єднання "Пролог", Світова Федерація Українських Жіночих Організацій, Союз Українців у Великій Британії, Спілка Визволення України, Українська Інформаційна Служба (Філядельфія).

Щоб продовжити розпочату співпрацю, скликано дві дальші наради представників дослідно-інформаційних установ та організацій. Перша з цих нарад відбулася 27/9/75 у бюрі СКВУ в Торонто з участю таких осіб: Ю. Даревич (предсідник), Андрій Бандера (Українська Центральна Інформаційна Служба), д-р Б. Бощорків, ред. О. Зінкевич, Адріян Каратницький (Комітет Оборони Радянських Політичних В'язнів), Олександра Ковальська (заступник голови КПЛ СКВУ), інж. М. Мороз, адв. Андрій Семотюк, Марта Скорупська (Об'єднання "Пролог"), Л. Ткаченко, М. Юркевич, С. Юркевич.

На цьому засіданні присутні обмінялися інформаціями про свої видавничі пляни й продискутували плян інформаційної акції на ХХІ Олімпіяді; також обговорили англomовні видання нью-йоркського бюра СКВУ та видання КПЛ СКВУ про переслідування релігії в Україні.

Чергове засідання відбулося 9/10/76 у готелі "Американа" в Нью-Йорку з участю таких осіб: Ю. Даревич (предсідник), А. Бандера, Стефан Вельгаш (працівник нью-йоркського бюра СКВУ), О. Зінкевич, А. Каратницький, Любомир Квасниця (Український Олімпійський Комітет), ред. Ольга Кузьмович (Спілка Українських Журналістів Америки), Роман Купчинський (Комітет Оборони Радянських Політичних В'язнів), М. Пилипенко (Комітет Оборони Валентина Мороза у Рочестері), А. Семотюк, М. Скорупська, Андрій Фединський (Інформаційна Служба "Смолоскип"). Тут знову відбувся обмін інформаціями про видавничу діяльність і пляни й рішено, що всякі перевидання і переклади самвидавних матеріалів мусять бути узгіднені з українською інформаційною чи видавничою установою, яка вперше отримала і видала ці матеріали. Присутні дали позитивну оцінку інформаційній акції під час ХХІ Олімпіади і запроєктували дальшу протестну акцію проти дискримінації українських спортсменів. Дальше дискутовано акцію, пов'язану з конференцією в Београді для перевірки застосування гельсінкських угод; також висунуто пропозицію створити центральне дослідче бюро, яке постачало б українській пресі джерельні факти про Україну та події в Україні.

**

ІС СКВУ взяла участь у діяльності Українського Олімпійського Комітету, створеного внаслідок спільної наради представників Президії Секретаріату СКВУ, Екзекутиви КУК і Відділу КУК у Монреалі (17/10/75). Перед Олімпіадою видано два памфлети п. н. "Українські олімпійські переможці" (тираж 5,000 прим., опрацював у більшості ред. Андрій Григорович) та "Совєтський колоніалізм у спорті" (тираж 5,000 прим., опрацювано спільно з О. Зінкевичем), та 44-сторінкову двомовну (англійсько-французьку) брошуру п. н. "Українська олімпійська команда" (тираж 4,000 прим., редагували А. Бандера і Ю. Шимко на підставі матеріалів "Смолоскипу"). Кошти цих видань покрила ІС СКВУ; частину коштів оплатили своїми дотаціями Клуб Українських Професіоналістів і Підприємців у Торонто (940.00 дол.) та Український Робітничий Союз (100.00 дол.). Всі друковані матеріали використано в інформаційній акції на Олімпіяді.

У Монреалі створено Українську Олімпійську Пресову Службу, до якої увійшли О. Зін-

кевич і А. Фединський (Інформаційна Служба "Смолоскип"), А. Бандера (Українська Центральна Інформаційна Служба) і А. Семотюк (ІС СКВУ). Пресова Служба видала 12 україномовних пресових повідомлень, 4 англomовні та 2 франкомовні. 29/7/76 відбуто дуже успішну конференцію з представниками міжнародної преси, радіо й телебачення; модератором для питань в англійській мові був А. Семотюк.

Після закінчення своєї діяльності, Український Олімпійський Комітет переслав надвишку в сумі 243.41 дол. до каси Президії Секретаріату СКВУ для вжитку в інформаційній акції на Олімпіяді 1980 р.

**

Резигнація Ю. Даревича 24/11/76 перервала діяльність ІС СКВУ, за винятком видання прескомунікатів та "Вісника СКВУ". У своєму листі до о. д-ра В. Кушніра (24/11/76) Ю. Даревич мотивував свою резигнацію чотирьома причинами: 1) "Брак довір'я поміж мною і рядом членів Секретаріату СКВУ, у висліді чого ефективність моєї дальшої праці в СКВУ є дуже обмежена. 2) Мої засадничі застереження щодо недемократичної побудови і способу діяльності Секретаріату СКВУ, зокрема його замкнений характер і консеквентна відсутність механізму відкритої, публічної відповідальності членів Секретаріату перед українською громадою за свої вчинки. 3) Те, що я вповні незгідний із майже всіма постановами, які були винесені на нарадах, що відбулися у Вінніпезі 20 листопада 1976 р. 4) Моє переконання, що наставлення і конкретні потягнення більшості членів Секретаріату, які репрезентують УККА та наставлення і потягнення проводу Організації Українського Визвольного Фронту є такі, що вони зводять СКВУ до виключно символічної ролі і унеможливають Президії виконати постанови II Конгресу".

Намагання о. д-ра В. Кушніра та членів Президії переконати Ю. Даревича змінити своє рішення виявилися безуспішними, і з цього часу працю ІС СКВУ вели інші члени Президії та працівники бюро СКВУ.

ОРГАНІЗУВАННЯ III КОНГРЕСУ СКВУ

Незакінчені справи II Конгресу СКВУ

Після II Конгресу СКВУ, Президія на засіданні 24/11/73, рішила звернутися до пп. Богдана Солука та Василя Авраменка з проханням висвітлити їхній фільм про II Конгрес та передати його до архіву СКВУ. Пп. Солук і Авраменко запропонували, щоб Президія закупила копію фільму; у березні 1974 р. п. Аврамен-

ко висвітлив фільм для членів Президії. Запізнавшись із змістом фільму, члени Президії сконстатували, що він не представляє вірно перебігу II Конгресу СКВУ. В листі до п. В. Авраменка й до п. Ярослава Кулиничя (продюцента фільму) від 6/6/75 Президія рішуче застереглася проти публічного висвітлювання фільму та запропонувала його основно переробити.

Згідно з резолюцією II Конгресу СКВУ, Президія декілька разів розглядала справу друкування матеріалів II Конгресу СКВУ, але відкладала її через нестачу фондів. Листом від 23/5/78 Президія звернулася до всіх організацій-членів СКВУ, повідомляючи, що матеріали II Конгресу впорядковано, подаючи кошторис видання та прохаючи опінії складових організацій щодо доцільності видання збірника цих матеріалів. Пропозиція Президії видати й розпродати збірник матеріалів II Конгресу за допомогою складових організацій не одержала достатньої підтримки, щоб уможливити видання збірника перед III Конгресом СКВУ.

Підготовка III Конгресу СКВУ

Дня 15/6/77 розіслано до Проводів Українських Церков, членів Президії і Пленуму Секретаріату СКВУ та організацій-членів СКВУ запитник, щоб одержати їхні опінії щодо характеру III Конгресу СКВУ. 12-та Пленарна Сесія Секретаріату СКВУ устійнила, що Конгрес відбудеться у 1978 р. на північно-американському континенті, уповноваживши Екзекутиви КУК і УККА визначити докладний час і місце. На ширшому засіданні Президії Секретаріату СКВУ 17/12/77, в якому взяли участь представники КУК і УККА рішено, що Конгрес відбудеться в Нью-Йорку в жовтні або в листопаді (згодом устійнено, що Конгрес відбудеться 23-26 листопада 1978 р. в готелі "Американа").

На цьому засіданні покликано Підготовчий Комітет III Конгресу СКВУ в такому складі: голова — о. д-р В. Кушнір, заступники — Й. Лисогір, М. Плав'юк, голова Організаційної Комісії — І. Білинський, голова Програмової Комісії — М. Кушпета, голова Статуткової Комісії — СФУЖО пізніше призначила мгра Іванну Рожанковську, голова Фінансової Комісії — Б. Гнатюк, голова Церковно-релігійної Комісії — пізніше обрано о. митр. Мирослава Харину, голова Номінаційної Комісії — Л. Філь.

Згодом призначено В. Кирилюка головою Верифікаційної Комісії, а мгра І. Базарка головою Реєстраційної Комісії. Голова Програмової Комісії покликав Мистецьку Підкомісію (голова мгр І. Базарко) та Бенкетову Підкомісію (голова мгр І. Винник).

На 12-ій Пленарній Сесії Секретаріату СКВУ устійсно ключ участі делегатів у III Конгресі

СКВУ: а) 20 делегатів від Української Католицької Церкви, б) 20 делегатів від Української Православної Церкви, в) 10 делегатів від Українських Євангельських і Баптистських Об'єднань, г) по 20 делегатів від крайових центральних репрезентацій (Канади, ЗСА, Австралії, Аргентини, Бразилії та 20 делегатів з терену Європи), ґ) по 5 делегатів від міжкрайових надбудов, д) по 3 делегати від крайових організацій-членів СКВУ, які сповнили свої бюджетові зобов'язання згідно з статутом СКВУ, е) всі члени Секретаріату і Контрольної Комісії СКВУ в сучасній каденції.

Докладні інформації про III Конгрес СКВУ подано українській спільноті в комунікаті Президії Секретаріату СКВУ від 1/8/78 та проголошено збірку на організаційний фонд III Конгресу від 15/9 до 15/10 1978 р.

Б. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ НА ЗОВНІШНЬОМУ ВІДТИНКУ

ОБОРОНА ПРАВ ЛЮДИНИ

У звітному часі Президія Секретаріату СКВУ інтервенювала декілька разів перед різними чинниками в обороні прав людини в Україні.

У квітні 1974 р., нав'язуючи до заяви акад. Андрія Сахарова про загрозливий стан здоров'я Леоніда Плюща, Президія розпочала акцію в його обороні. Розіслано листи до генерального секретаря ООН, Міжнародного Червоного Хреста та інших міжнародних чинників, просяючи їх інтервенювати перед совєтським урядом в обороні Л. Плюща. Нав'язано контакт з Комісією Прав Людини ООН, яка повідомила, що справа Л. Плюща розглядатиметься на її форумі. Дальшим веденням акції в обороні Л. Плюща зайнялася Комісія Прав Людини СКВУ; акція описана в розділі про КПЛ СКВУ.

18/6/74 Президія вислала телеграму до Міністерської Конференції НАТО, в якій звернено увагу на необхідність зміни внутрішньої політики ССРСР, як передумови "детанту".

4/12/74 о. д-р В. Кушнір звернувся до французького амбасадора в Канаді, п. Жака Війо, з протестом проти поліційного переслідування українців у Франції у зв'язку з відвідинами Леоніда Брежнєва.

У липні 1975 р. Президія вислала меморіал до Президії Європейської конференції для справ безпеки і співпраці в Гельсінках, в якому вказала на заперечення людських і національних прав в Україні та просила уряди західних держав-учасників конференції (через їхні амбасади в Оттаві) добитися усунення цих перешкод, як передумови співпраці між Заходом і

Сходом. На цю інтервенцію одержано відповіді від амбасад Ватикану й Великої Британії та від Міністерства закордонних справ Канади.

1/4/75 у зв'язку з приїздом Олександра Шелєпіна до Великої Британії, Президія вислала протестну телеграму до голови Конгресу британських профспілок, п-ні С. М. Паттерсон. Копію телеграми вислано до британського прем'єр-міністра, Гаролда Вілсона, до британської амбасади в Канаді, та до британської, американської й канадської преси. У 1974 р., коли був заповіджений приїзд О. Шелєпіна до Західної Німеччини, ІС СКВУ зібрала матеріали до вжитку в протестній акції, координуючи свої старання з ЦПУЕН; однак, подорож Шелєпіна була відкликана.

6/8/75 вислано англомовну книжку: "Україна в 1970-их роках" за ред. проф. П. Потічного, членам канадської парламентарної делегації до ССРСР. Президія КУК вислала цим парламентаристам листа, просяючи їх інтервенювати в захист українських політичних в'язнів та в справі культурного обміну між Канадою й УССР. До листа долучено копії документального матеріалу, одержаного від Комісії Прав Людини СКВУ. 11/12/75 вислано тим самим парламентаристам англійський переклад "Українського Вісника" ч. 7-8.

17-19/10/75 інж. О. Тарнавський брав участь, на прохання Президії, в Міжнародному Слуханні ім. Сахарова у Копенгагені та звітував про свою участь на вужчому засіданні Президії 13/11/75.

У жовтні 1975 р. Президія рішила розіслати всім місіям при ООН англійський переклад "Українського Вісника" ч. 7-8 з огляду на те, що автор (автори) цього числа "Вісника" просив/ли це виконати, а також висловив/ли побажання "До проведення [виборів до Верховного Органу правління на Україні] надати право представляти інтереси українського народу в ООН Світовому Конгресові Вільних Українців". Текст перекладу, що його надрукувала Президія для розсилки державним місіям при ООН, одержано від Інформаційної Служби "Смолоскип". У грудні 1975 р. переклад "Вісника" розіслано з бюро СКВУ в Нью-Йорку як інформаційний матеріал для урядових місій; у супровідному листі подано коротке резюме статті "Етноцид українців у ССРСР" та описано діяльність СКВУ.

12/11/77 Президія вислала телеграму до Оттави до амбасад західних країн, які підписали Гельсінкський договір, просяючи їхньої інтервенції перед совєтським урядом для звільнення Олексія Тихого та Миколи Руденка. Подібну телеграму вислано 19/7/77 після суду над Тихим і Руденком.

У червні 1977 р. Президія виготовила петицію з обширною документацією до учасників Београдської конференції, подаючи дані про заперечення людських, релігійних та національних прав в Україні. Петицію розіслано до амбасад західних держав-учасників в Оттаві, прохаючи амбасадорів довести текст петиції до відома своїх урядів та делегацій на конференцію, та закликаючи делегації підтримати вимоги Президії, подані в петиції. Відповіді на цю інтервенцію одержано від амбасад Ватикану, Великої Британії, Бельгії, Голландії, Іспанії, Ірландії, Італії, Західної Німеччини, ЗСА та Міністерства закордонних справ Канади.

ІНТЕРВЕНЦІЇ В СПРАВІ ІМІГРАЦІЇ

У вересні 1974 р. Президія одержала прохання від скрипалів Юрія і Дани Мазуркевичів допомогти їм переїхати до Канади. У цій справі Президія зв'язалася з Суспільною Службою Українців Канади, Президією Українського Національного Об'єднання Канади, та сен. П. Юзиком, які допомогли полагодити приїзд п-ва Мазуркевичів до Канади.

У грудні 1974 р. одержано листа від учителя математики з Югославії, п. Михайла Мудрого, який теж прохав допомоги в іміграції до Канади. Справу зреферовано Канадсько-Українській Іміграційній Службі, яка робила старання допомогти п. Мудрому.

Представники Президії зустрічалися з головою Канадсько-Української Іміграційної Служби, п. Адамом Микитюком, щоб обговорити діяльність Служби, а на вужчому засіданні 25/9/75 рішено пожертвувати на потреби КУІС суму 1,000.00 дол.

КОНТАКТ З ІНШИМИ СВІТОВИМИ КОНГРЕСАМИ

На ширшому засіданні Президії 24/11/73 постановлено нав'язати та вдержувати контакт з іншими світовими конгресами. У звіттовому часі нав'язано контакт з Жидівським Світовим Конгресом і з світовими конгресами балтійських народів та білорусів.

У 1976 р., у зв'язку з заповідженою появою книжки "Погромник", спрямованої проти сл. п. Головного Отамана С. Петлюри, Президія намагалася ввійти в контакт з Жидівським Світовим Конгресом для обговорення цілого комплексу українсько-жидівських взаємовідносин. До Жидівського Світового Конгресу вислано листа 20/5/76, в якому з'ясовано, що українська спільнота вільного світу, відзначаючи 50-річчя смерті С. Петлюри, свідомо того, що він згинув продовжуючи боротьбу проти советських поневолювачів України та що вбивцю С.

Петлюри, С. Шварцбарта, українці не ідентифікують з жидівською спільнотою. Одночасно Президія застерегла собі право на належну реакцію, якщо б після видання книжки "Погромник" жидівська спільнота розпочала широку антиукраїнську акцію. Офіційної відповіді від Жидівського Світового Конгресу не одержано, але були в тій справі неофіційні розмови, які вказували на те, що ця справа розглядалася в жидівських кругах.

У 1977 р. проведено низку розмов з жидівськими чинниками ЗСА й Канади, щоб розвідати можливості співпраці: хоч нав'язано деякі контакти, конкретного вислід з цих розмов не було. 20/4/78 відбулася зустріч представників СКВУ та Ліги Б'най Б'рит, на якій дискутовано фільм "Голокаст" та справу антиукраїнських і антижидівських публікацій у загальному. Зустріч дала надію, що в майбутньому може розвинутися корисний діалог між обома спільнотами.

АКЦІЯ ЗА ДЕКОЛОНІЗАЦІЮ СССР

У 1975 році інженер Адам Андрійшин з Торонто запропонував Президії Секретаріату СКВУ проєкт меморіалу в справі деколонізації СССР, який мав бути підписаний представниками світових конгресів поневолених народів СССР. Розглянувши проєкт меморіалу, Президія рішила зайнятися цією справою. 13/5/76 відбуло засідання з представниками литовського, лотишського та естонського світових конгресів і рішено покликати спільний редакційний комітет для оформлення остаточного тексту меморіалу разом із документацією. Також рішено представити остаточний текст меморіалу головам урядів країн, в яких проживають еміграційні спільноти народів-учасників меморіалу. Рішено оформити делегацію, яка відвідала б генерального секретаря ООН, щоб представити йому копію меморіалу.

Невдовзі нав'язано контакт з Конференцією Вільних Білорусів, яка включилася в підготовку меморіалу.

З огляду на те, що в тексті меморіалу прийшлося зробити численні зміни змістового й технічного характеру, як також узгіднити текст і документацію з президіями всіх п'ятьох світових конгресів, виготовлення остаточного тексту тривало до половини 1978 р.

Редакційний комітет уконституювався остаточно в такому складі: Ю. Шимко (голова), М. Плав'юк, В. Кирилук, д-р Володимир Душник (УККА), Антін Яремович (КУК), Павло Пашкевич (Конференція Вільних Білорусів), Лас Лейват (Естонська Світова Рада), Джон Сіманавіціус (Литовська Світова Громада), та Л. Лукс (Світова Федерація Вільних Лотишів).

Технічним редактором меморіалу була п-і О. Ліщинська-Боднарук.

Текст резолюції (тобто першої частини меморіалу, без документації) розіслано ще в 1977 р. всім українським крайовим центральним репрезентаціям та політичним середовищам.

У 1978 р. опрацьовано плян акції у зв'язку з цим меморандумом: устійнено, що напередодні III Конгресу СКВУ він буде представлений генеральному секретареві ООН та урядовим місіям при ООН.

БЮРО СКВУ В НЬО-ЙОРКУ

II Конгрес СКВУ доручив Президії Секретаріату СКВУ "встановити постійне бюро оборони людських прав в осідку Об'єднаних Націй в Нью-Йорку та забезпечити його відповідними кваліфікованими силами і фондами". Виконуючи цю постанову, Президія у грудні 1973 р. помістила оголошення на пост керівника нью-йоркського бюро в українській пресі всіх країн поселення. На це оголошення одержано 6 апікацій, які переслано членам Секретаріату СКВУ на терені ЗСА для перегляду. На ширшому засіданні Президії 7/9/74, ред. І. Білинський повідомив, що Президія УККА постановила відкрити представництво при ООН та бажала б, щоб ним керувала Президія Секретаріату СКВУ. Він передав пропозицію членів СКВУ з терену ЗСА та Президії УККА прийняти ред. Ореста Питляра на керівника бюро.

Листом з 2/10/74 Президія запропонувала всім крайовим центральним репрезентаціям, щоб вони разом вплатили суму 25,000.00 дол. у додатку до бюджету, схваленого на II Конгресі СКВУ, щоб уможливити негайне відкриття бюро. Дня 23/10/74 представники Президії стрінулися з ред. Питлярем, щоб обговорити його кандидатуру.

Тому, що тільки СУОА відповів позитивно на прохання Президії про додаткову бюджетову вплату, Президія рішила на вужчому засіданні 21/11/74 не втримувати бюро довше як один рік, якщо Пленарна Сесія Секретаріату СКВУ не забезпечить фондів для бюро. 9-та Пленарна Сесія не затвердила пропонованої Президією суми, і ред. Питляра повідомлено про те, що Президія не може гарантувати йому праці на довший термін. Це не відповідало умовам праці, яких ред. Питляр бажав, і він повідомив Президію листом з 13/4/75, що не бажає залишитися кандидатом на пост керівника бюро, але радо допоможе тому, хто прийшов би на цей пост.

12/3/75 одержано апікацію адв. А. Семотюка на пост керівника нью-йоркського бюро, і через те, що адв. Семотюк погодився на однорічний контракт праці, Президія рішила відкрити

бюро в Нью-Йорку. Щоб узгіднити діяльність бюро з українським політичним сектором, о. д-р В. Кушнір запросив провідників усіх політичних середовищ на конференцію в тій справі. Запрошення прийняли лідери Державного Центру Української Народної Республіки, Проводу Українських Націоналістів, Організації Українських Націоналістів за кордоном, Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради, Українського Гетьманського Руху, Української Револуційно-Демократичної Партії. Запрошення не прийняв провід Організації Українських Націоналістів, висловивши в листі від 11/4/75 переконання, що пропонована конференція становила б втручання у сферу діяльності політичних організацій. Конференція також стала приводом для того, що Спілка Визволення України виступила з членів СКВУ 26/7/75, вважаючи, що Президія допустилася дискримінаційного вчинку, не запросивши представника СВУ на конференцію. Насправді ж, як це було в'ясно в листі Президії до СВУ (20/8/75), жодна організація-член СКВУ не одержала запрошення на конференцію, яка була призначена виключно для представників політичного (а не громадського) сектора.

У конференції, яка відбулася 19/7/75 у бюро СКВУ в Торонто, взяли участь члени Президії Секретаріату СКВУ на чолі з о. д-ром В. Кушнірем, А. Семотюк, Микола Липовецький (представник ДЦ УНР), Леонід Філь (представник ПУН), д-р Михайло Воскобійник і В. Літвінов (представники організацій-членів Конгресу Української Вільної Політичної Думки). Учасники заслушали інформації членів Президії про пляни бюро СКВУ в Нью-Йорку та прийняли запевнення, що праця бюро у жодному випадку не буде ведена так, щоб її можна було уважати за вияв дії українських політичних середовищ. Після обширної дискусії, представники політичних середовищ висловилися позитивно про намічену діяльність бюро.

Президія одноголосно схвалила кандидатуру А. Семотюка на свому вужчому засіданні 1/5/75 та розіслала повідомлення про прийняття його на пост керівника нью-йоркського бюро до всіх членів Президії та до представників КУК і УККА. А. Семотюк розпочав працю з днем 1/8/75. Того ж місяця він знайшов приміщення для бюро при вул. Лексінгтон ч. 441, недалеко від будинку ООН. У вересні він прийняв як неповно zatrudнених працівників бюро п-у Оксану Демчишин та п. Стефана Вельгаша. Добровільний вклад у працю нью-йоркського бюро зробили такі особи: п-а Оксана Куйбіда, п-а Ірина Миколів, п-а Зорянна Писарівська, п-а Євгенія Щорба та п. Роман Чай-

ківський. Постійну допомогу одержувано від Союзу Українок Америки.

Одним з головних завдань нью-йоркського бюро була співпраця з ІС СКВУ. Виконуючи це завдання, А. Семотюк брав участь у щоденних пресових конференціях для кореспондентів при ООН, як також у багатьох спеціальних пресконференціях, скликаних з різних нагод. За час своєї діяльності А. Семотюк написав 27 статей про ООН, які появилися в українській пресі для інформації нашої спільноти, як також статті, які були друковані у міжнародній (головно канадській) пресі.

Головним змістом діяльності нью-йоркського бюро була оборона прав людини в Україні на форумі ООН шляхом інформування урядових місій про репресії в Україні та піднесення української справи при всіх можливих нагодах. За час діяльності А. Семотюка, нью-йоркське бюро активно співпрацювало з КПЛ СКВУ в представленні петицій в обороні українських жінок-політв'язнів та переслідуваних за релігійні переконання; а також в організуванні турне Л. Плюща у ЗСА, в участі українських представників у ХХІ Олімпіяді та в конференції ООН "Габітат" у Ванкувері, та у підготовці меморіалу про деколонізацію СРСР. Ця діяльність описана в інших частинах цього звіту.

На цьому місці подаємо інформації про іншу важливішу діяльність нью-йоркського бюро в обороні прав людини в Україні.

14/10/75 на пресконференції амбасадора УРСР до ООН, Володимира Мартиненка, А. Семотюк поставив питання про статус прав людини в Україні.

А. Семотюк порушив справи політичного статусу України та оборони українських жінок-політв'язнів на пресконференціях чільних урядових представників ЗСА і Канади, а саме: канадського міністра закордонних справ, Алана МекЕкена (вересень 1975), амбасадора ЗСА до ООН, Вільяма Скрантона (79/3/76) та державного секретаря ЗСА, Генрі Кіссінджера (8/10/76).

14-18/10/75 А. Семотюк брав участь у світовій конференції адвокатів у Вашингтоні, де намагався подати резолюцію в обороні політичних в'язнів. Хоч цього не вдалося зробити, все ж таки нав'язано деякі корисні контакти.

У листопаді 1975 р., коли місія ЗСА запропонувала амністію для всіх політичних в'язнів, працівники нью-йоркського бюро робили інтенсивні намагання, щоб у дебаті над цією пропозицією була піднесена справа українських політичних в'язнів. Хоч інтервенції виявилися не безуспішними, справу прийшлося відкласти через те, що місія ЗСА згодом відтягнула свою пропозицію з огляду на зміни, пропоновані іншими місіями, які були б її уневажнили.

5/1/76 А. Семотюк відбув розмову з ексекутивним директором Ліги Б'най Б'рїт, щоб обговорити жидівсько-українську співпрацю на форумі ООН.

28/2/76 А. Семотюк брав участь в українському панелі на Колумбійському університеті, де обговорено проблему політичних в'язнів. Тут був присутній член Секретаріату ООН Ігор Новиченко з Києва, який брав участь у дискусії.

У травні 1976 р., коли стало відомо, що Валентина Мороза перевезено до Інституту ім. Сербського, нью-йоркське бюро вислало протестну телеграму до д-ра Курта Вальдгайма й звернулося до ООН та до кількох місій з проханням допомогти В. Морозові.

У липні 1976 р. вислано до всіх некомуністичних місій при ООН копію звіту Міжнародної Амністії про переслідування політичних в'язнів у СРСР, разом з копією прескомунікату місії СРСР про День Прав Людини, в якому тверджено, що ці права гарантовані в СРСР.

Крім цього А. Семотюк у своїх численних контактах з дипломатами та журналістами в ООН порушував питання політичного статусу України та переслідування українських політичних в'язнів.

Впродовж своєї діяльності А. Семотюк втримував тісний контакт з українською громадою Нью-Йорку й околиці, зокрема з молодими людьми, яких заохочував до співпраці з нью-йоркським бюро.

**

За період своєї діяльності А. Семотюк присвятив багато часу й зусилля намаганням одержати для СКВУ статус неурядової організації при ООН та одержати акредитацію для ІС СКВУ при Бюрі публічної інформації при ООН. З огляду на важливість цих намагань для ефективної дії СКВУ на форумі ООН, описуємо їх докладніше на цьому місці.

У серпні 1975 р. А. Семотюк розглянув матеріали в архіві СКВУ, які стосувалися намагань бл. п. д-ра М. Сосновського добитись статусу неурядової організації для СКВУ. Він також відбув дискусії з особами, поінформованими про ці намагання. На підставі цих даних А. Семотюк ствердив, що раніше не роблено формальної аплікації до ООН у цій справі, хоч відбувалися дискусії з членами поодиноких місій.

ООН передбачає три рівні статусу для неурядових організацій. Найнижчий рівень — це акредитація при Бюрі публічної інформації, яка дає організації право одержувати матеріали ООН безпосередньо від бюро. Два вищі рівні дають право на консультаційний статус при Економічній і соціальній раді ООН. В порозумінні з Президією А. Семотюк рішив внести аплікацію на найнижчий статус, вважаючи, що на цьому рівні буде найменше перешкод.

26/9/75 вислано листа до Комісії Прав Людини СКВУ, Світової Ради Суспільної Служби при СКВУ, Інформаційної Служби "Смоло-скип", Світової Федерації Лемків, СФУЖО та ЦеСУС, інформуючи їх про можливості одержання статусу неурядової організації та заохочуючи їх старатися про такий статус.

У жовтні 1975 р. А. Семотюк звернувся до української преси з проханням потвердити одержання інформаційних матеріалів від нью-йоркського бюро та заявити свою готовність друкувати такі матеріали. На це звернення одержано 20 позитивних відповідей.

19/12/75 внесено формальну аплікацію про статус неурядової організації для СКВУ при Бюрі публічної інформації. В цю аплікацію увійшов лист, в якому з'ясовано цілі, структуру й членство СКВУ; копія статуту СКВУ; повний список пресових органів, які одержували комунікати нью-йоркського бюро; по два примірники кожного з цих видань, та копії згаданих 20 листів від української преси.

5/1/76 одержано відповідь від п. Гільберто Ріццо, голови секції неурядових організацій при Бюрі публічної інформації, який повідомив, що "політика Бюра публічної інформації не дозволяє реєструвати неурядових організацій, які репрезентують дисидентські погляди та висловлюються в своїх публікаціях проти держав-членів ООН".

У відповідь на цю відмову, нью-йоркське бюро видало прескомунікат 14/1/76, в якому подано основні твердження листа Г. Ріццо та заяву заступника президента СКВУ, М. Плав'юка, з цього приводу. М. Плав'юк заявив, що відмова акредитації, це "акт явної дискримінації проти двомільйонної української спільноти у вільному світі" та вказав на те, що критику поодиноких держав-членів ООН можна знайти чи не в кожній світовій публікації, що досі не служило приводом для виключення їх з ООН. Він далі заявив, що СКВУ продовжуватиме свої старання про акредитацію, та попросив підтримки держав-членів ООН.

Через короткий час А. Семотюк сконтактувався з п-ю Саллі Шеллі, новою головою секції неурядових організацій при Бюрі публічної інформації, яка обіцяла прийняти дальші матеріали та переглянути аплікацію СКВУ. Однак 29/1/76 п-і Шеллі перервала старання нью-йоркського бюро листом, в якому заявила, що аплікацію переглянуто "на найвищому рівні" та відкинуто з трьох причин: 1) неурядові організації повинні цікавитися проблемою прав людини у загальному міжнародному аспекті, а не з перспективи одної національності; 2) цілі неурядових організацій мусять бути згідні з Хартією ООН, яка закликає до дружніх спів-

відношень між націями; 3) деякі публікації СКВУ не обороняють цілей ООН, що вказує на нездібність СКВУ піддержувати ООН.

Наступного дня А. Семотюк відбув особисту розмову з п-і Шеллі, яка, однак, не змінила свого становища. 5/2/76 нью-йоркське бюро видало другий прескомунікат про відмову акредитації, який появився у "Світовому дипломатичному бюлетені", що його одержують всі дипломати при ООН.

Після цього зроблено численні старання одержати підтримку урядових місій при ООН для аплікації СКВУ. 12/2/76 А. Семотюк звернувся про допомогу до представників американських неурядових організацій на їхніх зборах; це звернення принесло позитивний відгук. У березні д-р Андрій Шуль (Філядельфія) звернувся в цій справі до сен. Ричарда Швайкера (Пенсильванія), який інтервеніював перед американською місією до ООН. У квітні нью-йоркське бюро розіслало листи до всіх місій при ООН, прохаючи їхньої підтримки; чергового листа в цій справі розіслано у липні. Крім того С. Вельгаш сконтактувався телефонічно з 60 місіями, прохаючи їхньої допомоги. Вкінці А. Семотюк звернувся безпосередньо до генерального секретаря ООН, д-ра Курта Вальдгайма.

Внаслідок цих старань, два впливові уряди поробили намагання полагодити аплікацію СКВУ позитивно, однак їм не вдалося добитися успіху.

**

У серпні 1975 р. А. Семотюк одержав пресову акредитацію при ООН на період 120 днів як кореспондент "Свободи". Тому, що ця акредитація була тільки особистого характеру, А. Семотюк почав робити заходи, щоб одержати акредитацію для ІС СКВУ під фірмою "Українська Інформаційна Служба". На цю пропозицію урядовець, відповідальний за акредитацію при Бюрі публічної інформації, п. Кеннет Келлі, заявив, що це викликало б ускладнення з місією УССР. Все ж у листопаді він відновив акредитацію А. Семотюка на 120 днів.

Слід відмітити, що совєтські чинники ставили перешкоди А. Семотюкові в його стараннях одержати акредитацію. На їхню вимогу голова пресової секції при Бюрі публічної інформації, п. Вільям Павел, написав листа до "Свободи", "спростовуючи" інформації в статтях, які описували зустріч А. Семотюка та м-гра Олени Процюк з п. Ільганом Лютемом, урядовцем Комісії Прав Людини ООН. Ця спроба довести "необ'єктивність" А. Семотюка як журналіста, виявилася безуспішною. У грудні 1975 р. місія УССР поскаржилася на журналіста Р. Чайковського, тимчасово затруженого в Бюрі публіч-

ної інформації, стверджуючи, що він виступав спільно з А. Семотюком на форумі Українського клубу при Нью-Йоркському університеті. Насправді ж, як це ствердив Український клуб у листі до Бюро публічної інформації, п. Чайковський не виступав на цьому форумі.

Щоб посилити аргументацію в користь акредитації, А. Семотюк одержав згоду щоденника "Торонто Сан" і агентства "Савтам Нюз Сервісез" друкувати його статті та зголосити його до ООН як свого кореспондента. Впродовж січня 1976 р. А. Семотюк сконтакувався з місіями ЗСА, Канади, Великої Британії, Австралії й Аргентини, прохаючи їхньої підтримки від місій ЗСА й Канади. Також одержано підтримку президента Асоціації кореспондентів при ООН, п. Райнгарта Зорге.

У дальших розмовах з пп. Келлі та Павелом повторно була дискутована назва інформаційної служби, яка могла б викликати протест місії УССР. Згодом устійнено назву "Міжнародня Пресова Служба "Вісті". У квітні А. Семотюк увійшов у контакт з асистентом генерального секретаря ООН, відповідальним за Бюро публічної інформації, п. Генічі Акатані. Розмови з п. Акатані продовжувалися спорадично до кінця серпня 1976 р., не давши, однак, позитивного результату. До кінця своєї діяльності А. Семотюк продовжував діяти як кореспондент на основі своєї тимчасової перепустки, відновлюваної що 120 днів.

.

На вужчому засіданні Президії 25/9/76 А. Семотюк зголосив своє рішення зрезигнувати з посту керівника нью-йоркського бюро, погодившись, однак, допомогти поладнати незакінчені справи та призначити тимчасового керівника бюро.

Після резигнації А. Семотюка, працю нью-йоркського бюро вели на основі неповного zatrudнення С. Вельгаш (до 4/11/76) та О. Демчишин (до травня 1977 р.). У цьому періоді відновлено спроби одержати статус неурядової організації та пресову акредитацію, але знову безуспішно. Літом 1977 р. працю бюро вела З. Писарівська, яка виготовила декілька прескомунікатів про діяльність ООН.

У жовтні 1976 р. проголошено в українській пресі конкурс на пост керівника нью-йоркського бюро; одержано 8 зголошень, які переслано членам Секретаріату СКВУ на терені ЗСА для їх рекомендацій. 25/6/77 відбуто ширше засідання Президії Секретаріату СКВУ, на якому ще раз основно продискутовано справу відношення між нью-йоркським бюро та Екзекутивою УККА. На цьому засіданні представники УККА заявили, що, розглянувши всі аплікації

на пост керівника бюро, вони одногосно рекомандують прийняти м-гра Бориса Потапенка. У висліді цього засідання рішено виготовити докладний проєкт завдань бюро СКВУ в Нью-Йорку. Проєкт узгіднено з членами Президії та з заступником президента на терені ЗСА, Й. Лисогором; проєкт остаточно затверджено у серпні 1977 р.

Згідно з остаточною правильником, керівник нью-йоркського бюро має такі завдання: а) постачати місіям держав-членів ООН, керівним органам ООН та комісіям і установам у системі ООН інформації про українські справи, зокрема про події в Україні, а метою здобути їх прихильність до української справи та допомогу для поневоленого українського народу; б) продовжувати старання одержати для СКВУ в ООН статус неурядової організації і акредитацію для ІС СКВУ при Бюро публічної інформації ООН; в) інформувати українську пресу вільного світу про важливіші події на терені ООН та можливості акції СКВУ на тому терені; г) допомагати в реалізації пляну дії Комісії Прав Людини СКВУ на терені ООН та в порозумінні з ІС СКВУ видавати і розповсюджувати чужомовні видання СКВУ на терені ООН; г) постійно інформувати Президію Секретаріату СКВУ про важливіші події — зокрема наради й конференції — на терені ООН та про можливості відповідних акцій СКВУ.

Устійнено, що нью-йоркське бюро діє під безпосереднім наглядом Президії Секретаріату СКВУ на терені ЗСА.

З днем 1/9/77 призначено м-гра Бориса Потапенка керівником нью-йоркського бюро. Цього ж місяця Б. Потапенко zatrudнив як свого помічника п. Романа Куделя.

20/9/77 Б. Потапенко у товаристві А. Семотюка зустрівся з пп. Г. Акатані і В. Павелом, щоб обговорити справу акредитації ІС СКВУ. У висліді цієї розмови, Б. Потапенкові видано особисту акредитацію на 120 днів; подібну акредитацію одержав у листопаді Р. Куделя. Від цього часу особисті перепустки працівників нью-йоркського бюро відновлено, але, незважаючи на їх численні старання, ІС СКВУ досі не акредитовано при ООН.

За час своєї діяльності (до 30/6/78) пп. Потапенко і Куделя виготовили 33 прескомунікати про діяльність ООН та нью-йоркського бюро.

Нью-йоркське бюро приміщувалося при вул. Лексінгтон ч. 441 до 1/6/78, коли його перенесено до будинку УККА.

З важливішої діяльності працівників нью-йоркського бюро в обороні прав людини в Україні слід відмітити такі події:

9/9/77 Б. Потапенко взяв участь у конференції Державного департаменту ЗСА для обгово-

рення Гельсінкських Угод про співпрацю та безпеку в Європі.

17-21/10/77. На прохання Екзекутиви УККА Б. Потапенко служив д-рові Михайлові Штернові перекладачем та провідником під час виступів д-ра Штерна в Нью-Йорку. Крім того, Б. Потапенко очолив підкомісію зовнішніх зв'язків при Підготовчому комітеті маніфестації за права людини, яка відбулася 18/9/77; виконуючи цю функцію, він виготовив маніфестаційну летючку та резолюцію.

26/9-4/10/77. У співпраці з місцевим Відділом УККА, ню-йоркське бюро зорганізувало голодівку в обороні українських політичних в'язнів перед будинком ООН, як також демонстрацію, яка відбулася 4/10/77, коли на форумі ООН виступав президент Дж. Картер. Б. Потапенко опрацював відкритого листа до президента Картера, що його роздано при ООН представникам міжнародної преси.

У жовтні 1977 р. Р. Куделя почав розмови з телевізійними станціями в Нью-Йорку в справі програми про переслідування релігії в Україні; з незалежних від бюро причин, цього не вдалося зреалізувати.

15/11/77 Б. Потапенко відбув розмову з амбасадором ЗСА до ООН, Артуром Голдбергом, та інтервенював у справі звільнення чотирьох ув'язнених членів Української Громадської Групи Сприяння виконанню Гельсінкських Угод. Амбасадор Голдберг зареагував позитивно на цю інтервенцію та заявив, що уряд ЗСА приділяє Українській Громадській Групі особливу увагу.

Грудень 1977. Б. Потапенко брав участь у Београдській конференції для справ безпеки і співпраці в Європі, проводив численні інтерв'ю з представниками урядових місій на конференції, роздавав їм інформаційні матеріали про переслідування українських політичних в'язнів.

1/2/78. У співпраці з ню-йоркським Відділом УККА, працівники бюро зорганізували протестну демонстрацію біля американської місії до ООН проти прийняття, влаштованого для делегації Верховної Ради ССРСР. З цієї нагоди приготовано відповідну летючку.

27-28/2/78. Відбуто розмови з трьома представниками ЗСА до Комісії Прав Людини ООН про їхню діяльність. Б. Потапенко взяв участь у першій крайовій конференції прав людини у Вашингтоні, в якій взяло участь чимало українських громадських діячів. Конференція прийняла дві резолюції, спонзоровані Б. Потапенком та адв. А. Лозинським, які закликали Державний департамент ЗСА звертати більше уваги на національні й культурні права та заступитися за ув'язнених членів Гельсінкських груп в ССРСР.

7/3/78. Б. Потапенко відбув зустріч з п. Чу, представником тайванського консульату, щоб обговорити становище прав людини в Україні, як також квітневу конференцію ВАКЛ.

21-22/3/78. Б. Потапенко відбув розмови у Вашингтоні з представниками ЗСА до Београдської конференції.

17/4/78. Б. Потапенко взяв участь у конференції Ради для "Світу без війни" на тему "Американські цілі та міжнародні права людини". На двох сесіях він обговорив становище України та вказав на кончність американської політики, яка визнавала б прагнення людських та національних прав в Україні.

18/4/78. Б. Потапенко брав участь у конференції на тему прав людини, що її зорганізувала Міжнародна Ліга Прав Людини.

19/4/78. На конференції Комітету неурядових організацій ООН про роззброєння, Б. Потапенко підніс питання експансії військових сил ССРСР.

28-30/4/78. Б. Потапенко взяв участь у конференції ВАКЛ у Вашингтоні як кореспондент ІС СКВУ.

9/5/78. У співпраці з місією ЗСА до ООН, Інформаційна Служба "Вісті" зорганізувала конференцію на тему прав людини, в якій взяли участь представники неурядових організацій. У конференції брав участь голова делегації ЗСА до Комісії Прав Людини ООН, п. Едвард Мезвінський.

II. ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІСІЙ І РАД СКВУ

На початку цієї каденції, у листопаді 1973 р., заступник президента СКВУ, М. Плав'юк, розіслав на адреси голів Комісій і Рад СКВУ запитник, прохаючи інформації про стан їхньої діяльності та поради щодо праці в майбутньому. Цим започатковано нав'язання контакту з головами діючих Комісій і Рад СКВУ, який тривав упродовж каденції. Голови Комісій і Рад брали участь у ширших і вужчих засіданнях Президії та в Пленарних Сесіях Секретаріату СКВУ, де звітували про свою діяльність та обговорювали свої плани та потреби.

Нижче подасмо звіти з діяльності поодиноких Комісій і Рад СКВУ.

КОМІСІЯ ДОСЛІДІВ УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ У САТЕЛІТНИХ КРАЇНАХ

У відповідь на запитник Президії з листопада 1973 р., голова цієї Комісії, д-р Михайло Марунчак (Вінніпег) заявив, що йому неможливо її далі очолювати. Президія прийняла резигнацію д-ра Марунчака в лютому 1974 р. З огляду на те, що не вдалося знайти нового кан-

дидата на голову, діяльність Комісії не відновлено у цій каденції.

КОМІСІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

Управа Комісії Прав Людини, затверджена на ширшому засіданні Президії Секретаріату СКВУ 7/9/74, складалася з таких осіб: голова — сен. Павло Юзик, 1-ший заступник голови — Олександра Ковальська, 2-гий заступник голови — Андрій Бандера, секретар — інж. Микола Мороз, член — Микола Липовецький.

У своєму листі від 21/11/73, сен. Юзик висловив бажання, щоб голова КПЛ мав статус члена Президії Секретаріату СКВУ. Цю справу обговорено на 10-ій Пленарній Сесії Секретаріату СКВУ і рішено зреферувати її на III Конгресі СКВУ для остаточного вирішення.

Сен. Юзик проявив активну діяльність в обороні українських політичних в'язнів та переслідуваних за релігійні переконання на форумі канадського Сенату, а також на форумі НАТО, як член канадської делегації. Він також дораджував КПЛ і Президії Секретаріату СКВУ щодо можливої діяльності на міжнародньому форумі.

Впродовж звітового часу такі особи брали участь у праці КПЛ: Ярослав Білак, проф. Богдан Боцюрків, Андрій Веретельник, Любомир Войтів, інж. Северин Григорців (Ліга Визволення України, Австралія), Зіновій Зварич, ред. Осип Зінкевич (Інформаційна Служба "Смолоскип"), Христина Ісаїв, д-р Денис Квітковський (Світова Організація за Свободу), Віра Маланчій, д-р Мирослав Прокоп (Об'єднання "Пролог"), Олег Романишин (Інститут "Україніка"), Марія Тивонюк, Ірина Тимошенко, Леонід Філь (Українська Центральна Репрезентація, Аргентина), д-р Святомир Фостун (Союз Українців у Великій Британії), Богдан Футала (Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського), мгр Уляна Целевич (Світова Федерація Українських Жіночих Організацій), Антін Яремович (Комітет Українців Канади).

У червні 1977 р. члени КПЛ зустрічалися в Торонто з Людмилою Алексєєвою, зв'язковою Московської Групи Сприяння виконанню Гельсінкських Угод, та брали участь в її конференції з представниками української преси.

18/5/78 члени КПЛ та Президії Секретаріату СКВУ відбули зустріч у бюро СКВУ в Торонто з ген. Петром Григоренком, щоб намітити співпрацю на відтинку оборони прав людини.

Впродовж каденції розіслано комунікати та інші матеріали КПЛ на всі доступні адреси комітетів оборони прав людини та комітетів оборони Валентина Мороза.

ОБОРОНА ПООДИНОКИХ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

У звітовому часі КПЛ вислала телеграми в обороні таких політичних в'язнів і оборонців прав людини:

10/5/75 Єлена Боннер (телеграма до прем'єр-міністра П. Трудо і до генерального секретаря ООН д-ра К. Вальдгайма).

20/4/76 Мустафа Джемільєв і Андрій Твердохлєбов (до Комісії Прав Людини ООН і до Міжнародньої Амнесії).

26/8/77 Зіновій Красівський, Микола Плахотнюк, Йосип Тереля, Семен Глузман (до Міжнародньої Конференції Психіатрів у Генолюлю).

14/7/78 Анатолій Щаранський, Олександр Гінзбург (до Комісії Прав Людини ООН, президента Дж. Картера, Л. Брежнєва).

21/7/78 Лев Лук'яненко (до Комісії Прав Людини ООН, президента Дж. Картера, прем'єр-міністра П. Трудо, Л. Брежнєва).

КПЛ видала чотири заклики до української спільноти в справі оборони політичних в'язнів:

19/5/76 оборона Миколи Плахотнюка (акцію заініціювало Українське Лікарське Товариство Північної Америки).

9/2/77 оборона Миколи Руденка й Олексія Тихого.

3/6/77 звернення КПЛ і КУМО з приводу Београдської конференції.

24/7/78 оборона Лева Лук'яненка та інших членів Української Громадської Групи Сприяння виконанню Гельсінкських Угод.

Весною 1977 р. О. Ковальська відвідала чинники ЮНЕСКО в Парижі та передала їм матеріали про українських політичних в'язнів.

Літом 1978 р. виготовлено список українських політичних в'язнів (попередня редакція цього списку була використана у меморіалі Президії Секретаріату СКВУ до Београдської конференції) та розіслано його до української преси, інформаційних установ, та поодиноких осіб, які внесли замовлення.

ВАЛЕНТИН МОРОЗ

На початку 1974 р. в Торонто створено Комітет Оборони Валентина Мороза і цей Комітет звернувся до Президії Секретаріату СКВУ про надання патронату для його діяльності. Президія погодилася на це прохання, доручивши Комітетові подбати про створення крайових Комітетів Оборони Валентина Мороза в країнах українського поселення під патронатом крайових центральних репрезентацій. Незабаром Президія одержала повідомлення про створення та-

ких комітетів у багатьох місцевостях ЗСА й Канади та на теренах Великої Британії, Австралії й Аргентини.

У зв'язку з голодівкою, зорганізованою Комітетом Оборони Валентина Мороза в Оттаві в дні 17/7-2/8/74, щоб розголосити голодівку Валентина Мороза, Президія звернулася до крайових центральних репрезентацій з закликом повести подібну акцію на своїх теренах. Члени Президії відвідали учасників голодівки та демонстрації в Оттаві й зустрічалися з членами канадського уряду, закликаючи їх інтервенювати перед совєтським урядом в обороні Валентина Мороза.

Голодівки та протестні акції Комітетів Оборони Валентина Мороза в 1974 р. знайшли широкий розголос у вільному світі та правдоподібно вплинули на рішення совєтського уряду поступитися вимогам В. Мороза щодо умов його ув'язнення.

Крім згаданої співпраці, КПЛ втримувала контакт з Комітетами Оборони Валентина Мороза, посилаючи їм інформації та заклики.

У травні 1976 р., коли Валентина Мороза перевезено до Інституту ім. Сербського, КПЛ звернулася до організацій-членів СКВУ з закликом підняти протест.

У червні 1977 р. розіслано французький переклад творів В. Мороза з супровідним листом КПЛ на адреси державних представництв при ЮНЕСКО.

ЛЕОНІД ПЛЮЩ

З нагоди дня оборони Леоніда Плюща (23/4/75), проголошеного Міжнародним Комітетом Математиків та Міжнародною Амнецією, КПЛ і Комітет Оборони Валентина Мороза видали брошуру про Л. Плюща й протестну поштову листівку, заадресовану до амбасадора ССРСР в Оттаві, Н. Яковлєва. Ці матеріали використано на канадському терені. Листом від 4/4/75 КПЛ запропонувала крайовим центральним репрезентаціям зорганізувати подібні акції на своїх теренах. До листа долучено копії вищезгаданих матеріалів, як також документів у справі Л. Плюща. Також розіслано комунікат до української преси в цій справі.

У жовтні 1975 р. Організація Української Молоді у Франції включилася в підготовку зборів за звільнення Л. Плюща, що їх зорганізовано в Парижі. ОУМФ виготовила пропагандивні матеріали для цієї цілі, на що одержала дотацію КПЛ.

Коли одержано вістку про звільнення Л. Плюща, Президія СКВУ сконтактувалася з головою Координаційної Ради Українських Організацій в Австрії, д-ром Сергієм Накловичем, та з ОУМФ у Парижі, яка уповноважила свого

відпоручника, Данила Штуля, поїхати до Відня. Президія уповноважила д-ра Накловича і п. Штуля привітати родину Плющів від імени СКВУ та запропонувати їм допомогу. Листом від 20/1/76 Президія запропонувала Л. Плющеві фінансову допомогу та допомогу з переселенням до ЗСА або Канади, якщо він цього бажав би.

О. д-р В. Кушнір та представники КУК відбули успішні зустрічі з президентом Манітобського університету, д-ром Ернестом Сирлюком (23/1 та 5/2/76) у справі затруднення Л. Плюща як професора математики, однак Л. Плющ рішив поселитися у Франції.

Сен. П. Юзик відвідав Л. Плюща після його звільнення та звітував про цю зустріч на 10-ій Пленарній Сесії Секретаріату СКВУ.

У зв'язку зі звільненням Л. Плюща, Президія звернулася до крайових центральних репрезентацій листом від 20/1/76 з пропозицією створити постійну Комісію Секретаріату СКВУ для опіки над Українськими Політичними В'язнями та Імігрантами з ССРСР та Сателітних Країн, що її погодився очолити Блаженніший Митрополит Мстислав. Через те, що крайові центральні репрезентації не призначили своїх представників до Комісії, вона не могла приступити до діяльності.

21/3/76 Л. Плющ прибув до Північної Америки на запрошення СКВУ, УККА і КУК, які організували його виступи перед українською громадою, та Комітетів Оборони Радянських Політичних в'язнів у ЗСА й Канаді, які організували його зовнішні виступи.

До успішного проведення зустрічей на терені ЗСА у великій мірі причинився Блаженніший Митрополит Мстислав, який нав'язав особистий контакт з Л. Плющем невдовзі після його звільнення. А. Семотюк теж доклав зусилля, щоб скоординувати діяльність українських організацій, які спонзорували приїзд Л. Плюща.

КПЛ втримувала контакт з Л. Плющем після його повороту до Франції та запросила його як доповідача на свою сесію в рамках III Конгресу СКВУ.

МІЖНАРОДНІЙ РІК ЖІНКИ (1975)

У зв'язку з тим, що в 1972 р. Генеральна Асамблея ООН проголосила 1975 р. Міжнародним Роком Жінки, Президія Секретаріату СКВУ проголосила цей рік для української спільноти у вільному світі Роком Української Жінки. У своєму зверненні від 24/12/74 Президія закликала до широкої акції в обороні українських жінок-політичних в'язнів.

КПЛ звернулася до крайових центральних репрезентацій та комітетів оборони українських політичних в'язнів з подібним закликом та

розіслала інформації про жінок-політичних в'язнів для вжитку в оборонних акціях.

На початку 1975 р. виготовлено текст петиції до генерального секретаря ООН в обороні українських жінок-політичних в'язнів; її розіслано до організацій-членів СКВУ з проханням збирати підписи та повернути підписані листи до бюро СКВУ, щоб можна було їх зібрати й передати генеральному секретареві.

Дня 30/1/75 представники КПЛ відбули нараду з представницями Світової Федерації Українських Жіночих Організацій для намічення співпраці впродовж цього року. На 9-ій Пленарній Сесії Секретаріату СКВУ прийнято план діяльності на Міжнародній Рік Жінки, що його опрацювала СФУЖО.

Дня 24/2/75 КПЛ видала звернення до української спільноти, закликаючи до висилки карток з нагоди Міжнародного Дня Жінки (8-го березня) на адресу п'ятох українських жінок-політичних в'язнів у Мордовській АССР: Ірини Сенік, Ірини Стасів-Калинець, Надії Світличної, Ніни Строкатої і Стефанії Шабатури. У Міжнародній День Жінки заходами Президії Секретаріату СКВУ, КПЛ і СФУЖО поміщено повідомлення в обороні цих жінок у газеті "Нью Йорк Таймс", що його підписали Впреосв. Митрополит Максим, Блаженніший Митрополит Мстислав, Дост. Пастор д-р Лев Жабко-Потапович, о. д-р В. Кушнір, Ю. Шимко, сен. П. Юзик і п-і С. Савчук. Заходами Комітету Оборони Валентина Мороза, подібне повідомлення, підписане визначними канадськими жінками, появилось в торонтському щоденнику "Глоб енд Мейл". У це повідомлення, крім даних про жінок-політичних в'язнів, включено формуляр з відкритим листом до совєтського уряду, закликаючи його звільнити українських жінок-політичних в'язнів; читачів цього повідомлення прошено вирізати цей формуляр і вислати його на відповідну адресу.

КПЛ також брала участь в організації демонстрації перед совєтським консулятом в Оттаві у Міжнародній День Жінки.

Дня 11/4/75 видано звернення до української спільноти, закликаючи її використати День Матері (11/5/75) для акції в обороні українських жінок-політичних в'язнів. Зразки матеріалів, потрібних для цієї акції, були розіслані до крайових центральних репрезентацій.

Щоб належно підготувати участь української делегації в Міжнародній Конференції ООН з нагоди Року Жінки (в місті Мехіко, 19/6-2/7/75), члени КПЛ відбули зустріч з представницями СФУЖО 2/6/75. На цій зустрічі устійнено розподіл обов'язків: А. Семотюк (представник СКВУ) — обслуга пресових органів, мгр Олена Процюк — координація акції української деле-

гації, д-р Марія Бек — демонстрація. До провладу української делегації увійшли теж д-р Марія Квітковська і мгр Уляна Целевич.

КПЛ не вдалося, всупереч старанням, одержати акредитацію на урядову конференцію в Мехіко; А. Семотюк одержав акредитацію на паралельну конференцію п. н. "Трибуна" для неурядових організацій. Акредитацію на урядову конференцію мала мгр О. Процюк, представниця Світового Руху Матерей.

Українська делегація (разом 28 осіб) дуже ефективно підносила справу українських жінок-політичних в'язнів на сесіях "Трибуни" та в неофіційних зустрічах з учасницями конференції.

25/6/75 представниці української делегації відбули зустріч з президентом конференції, д-ром Педро Охеда Пауладою, і представили йому задалегідь приготовлений меморіал, в якому з'ясовано переслідування українських жінок-політичних в'язнів та поставлено вимогу, щоб ця справа була розглянута на урядовій конференції. Петицію підписали о. д-р В. Кушнір, п-і С. Савчук, сен. П. Юзик і всі члени української делегації. Д-р Охеда відповів, що не має авторитету порушити цю справу на конференції, але обіцяв довести меморіал до відома д-ра К. Вальдгайма.

Іншими важливими акціями української делегації на конференції були дводенна голодівка в обороні українських жінок-політичних в'язнів, конференція для міжнародної преси та зорганізування виставки літератури разом з портретами жінок-політичних в'язнів.

А. Семотюк подав 2 комунікати з діяльності української делегації на конференції, що їх бюро СКВУ розіслало до української преси. Ленту з інформаціями про конференцію переслано для вжитку Міжнародній Службі СіБіСі. Після свого повороту до Торонто, А. Семотюк відбув пресконференцію (24/7/75) та приготував звіт з діяльності української делегації, що його теж розіслано до української преси.

В порозумінні з Проводами Українських Церков та крайовими центральними репрезентаціями, Президія Секретаріату СКВУ проголосила день 21/9/75 Днем Української Жінки-Політичного В'язня, закликаючи українську спільноту взяти участь у демонстраціях і молебнях у більших містах українського поселення та закінчити акцію збирання підписів під петицією до ООН. Делегація СКВУ та СФУЖО у складі: о. д-ра В. Кушніра, Й. Лисогора, ред. Л. Бурачинської та мгра У. Целевич представила цю петицію, разом з 35,000 підписів, представникові Комісії Прав Людини ООН у листопаді 1975 р. Окремого листа в цій справі, підписаного представниками СКВУ та СФУЖО, вислано до генерального секретаря ООН 15/10/75.

КОНФЕРЕНЦІЯ ООН "ГАБІТАТ"

У Ванкувері, Канада, від 31/5-11/6/76 відбулася конференція ООН "Габітат" на тему людських поселень. Подібно як конференція з нагоди Міжнародного Року Жінки, вона була поділена на окремі конференції для представників урядів та неурядових делегацій. Українська делегація на цій конференції складалася з представників СКВУ, Христини Ісаїв і Андрія Семотюка, та делегації СФУЖО на чолі з д-ром Стефанією Потоцькою. З делегацією активно співпрацювали члени урядової конференції (за винятком поодиноких представників преси), її члени роздавали учасникам конференції летючки з протестом проти колоніальної політики совєтського уряду супроти України, а на пресконференціях — зокрема з головою делегації ССРСР, д-ром Геннадієм Фомінім — підносили справи переслідування політичних в'язнів у концтаборах та відсутности свободи переселення в ССРСР. Дуже популярним виявився кіоск української делегації, в якому виставлено літературу на тему: "Негуманні поселення в ССРСР — міжнародня колоніальна проблема". Відвідувачі підписували петиції в обороні українських політичних в'язнів та Української Церкви: відбулися численні інтерв'ю з представниками преси. Поміж відвідувачами була 12-членна група совєтських делегатів, які сфотографували кіоск та сперечалися про виставлені матеріали. В одному виступі на урядовій конференції представник УССРСР намагався відкинути твердження української делегації про нищення пам'яток культури в Україні (в офіційному зверненні УССРСР до конференції згадано реставрацію Видубицького монастиря у Києві).

У зустрічі з генеральним секретарем конференції, д-ром Енріке Пенялосю, представники СКВУ вручили йому меморіал про людські поселення в ССРСР, в якому порушено справи негуманного трактування політичних в'язнів, несправедливої міграційної політики, яка сприяє русифікації, та нищення релігійних і культурних пам'яток. Д-р Пенялоса відмовився порушити ці справи на форумі урядової конференції; все ж таки, як вказано вище, неофіційна діяльність української делегації здобула широкий розголос серед зібраних делегатів.

АКЦІЯ В ОБОРОНІ ВІРИ І ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ

В порозумінні з Президією Секретаріату СКВУ, КПЛ рішила присвятити 1976 рік акції в обороні Віри і Церкви в Україні. Рішення було мотивоване тим, що: а) Генеральна Асамблея ООН рішила поставити дискримінацію релігії на свій порядок нарад у 1976 р., б) на цей

рік припадає 30-річчя ліквідації Української Католицької Церкви в Україні, в) посилювалися репресії проти видатних членів духівництва в Україні.

Плян цієї акції був уперше намічений на вужчому засіданні Президії 18/7/75, дискутований на нараді інформаційних установ 27/9/75, а 20/11/75 проєкт розіслано до Проводів Українських Церков та організацій-членів КПЛ для їх зауваг.

2/1/76 відбуто у Вінніпезі нараду з членами Проводів Українських Церков для остаточного устійнення пляну акції.

На початку 1976 р. видано заклик до української спільноти, підписаний представниками Українських Церков у Президії Секретаріату СКВУ та сен. П. Юзиком, закликаючи до масової участі в цій акції.

Ще в листопаді 1975 р. КПЛ видала заклик (поміщений в українській пресі), щоб усі, які мають інформації про переслідування Української Церкви, надіслали їх до Комісії для використання.

Комісія вготвила такі матеріали до вжитку в акції:

- петицію до ООН в обороні Віри і Церкви в Україні
- інформаційну брошуру про переслідування Української Церкви (в англійській мові)
- переклад тексту цієї брошури на українську мову (вислано до неангломовних країн)
- поштівки в обороні Української Церкви, заадресовані до Папи Павла VI, генерального секретаря ООН, та Світової Ради Церков
- брошурку про о. Василя Романюка
- поштівки в обороні о. Романюка, заадресовані до Папи Павла VI, Світової Ради Церков і Вселенського Православного Патріярха
- список громадян УССРСР, ув'язнених за свої релігійні переконання.

Всі ці матеріали розіслано на всі доступні адреси українського духовенства у вільному світі, як також до всіх організацій-членів СКВУ.

Англомовний прескомунікат, в якому описано акцію в обороні Віри і Церкви та брошурку про переслідування Української Церкви розіслано 31/3/76 до важливішої світової релігійної преси. Дня 29/5/76 розіслано прескомунікат про відзначення 30-річчя ліквідації Української Католицької Церкви. Дня 16/6/76 вийшов комунікат у справі о. В. Романюка. Дня 16/2/77 вислано ще один комунікат про акцію в обороні Віри і Церкви, до якого долучено брошуру про переслідування Української Церкви, зведення совєтського законодавства про релігію, список релігійних в'язнів і тексти нових звернень о. В. Романюка.

Найважливішим виданням КПЛ в обороні Віри і Церкви була 54-сторінкова ілюстрована брошура англійською мовою п. н. "Совєтське переслідування релігії в Україні" (тираж: 10,000 прим.). У цій брошурі описано історію переслідування Української Церкви совєтським режимом та подано бібліографію джерел до цієї теми. Брошуру широко використано для інформаційних цілей. У 1978 р. завдяки співпраці Української Національної Єдності у Франції брошуру перекладено на французьку мову та видано тиражем 3,000 прим. Італійський переклад брошури появився в 1978 р. в журналі "Руссія Крістіяна" і КПЛ поробила заходи, щоб перевидати цей переклад під своєю фірмою.

КПЛ допомогла у виготовленні окремої петиції ієрархії Української Католицької Церкви Канади до прем'єр-міністра П. Трудо. Цю петицію передала прем'єр-міністрові делегація ієрархів Української Католицької Церкви, очолена Високопреосвященнішим Митрополитом Максимом, 9/4/76 в Оттаві. Крім того, в Оттаві відправлено спеціальний молебень, щоб відзначити 30-річчя ліквідації Української Католицької Церкви в Україні. В молебні взяла участь велика кількість ієрархів Римо-Католицької Церкви в Канаді.

Копії петиції ієрархії Української Католицької Церкви Канади розіслано з канцелярії Впреосв. Митрополита Максима до ієрархів Вселенської Католицької Церкви. Багато Владик надіслали подяку за копію петиції та написали до прем'єр-міністра Трудо, підтримуючи вимоги петиції. Згодом її перекладено на французьку мову.

У березні 1976 р. Блаженніший Митрополит Мстислав розіслав апель до церковних діячів світу в обороні о. В. Романюка. Він теж відвідав централю Світової Ради Церков та представництво Вселенської Православної Патріархії в Женеві, домагаючись їхньої інтервенції в обороні о. В. Романюка та переслідуваної Української Церкви.

Петицію до генерального секретаря ООН, що її опрацьовано заходами КПЛ, підписали представники Українських Церков у Президії Секретаріату СКВУ: її вислано з бюро президента СКВУ 2/4/76. Весною 1976 р. Блаженніший Митрополит Мстислав передав копії цієї петиції Архиспископові Кентерберійському та Вселенському Патріярхові Митрополитові Атенасорасові. У листопаді 1976 р. делегація представників Проводів Українських Церков у складі Впреосв. Митрополита Максима, о. д-ра Семена Савчука та Впреосв. Архиспископа Марка Гундяка відвідала голову Відділу Прав Людини при ООН, п. Марка Шрайбера, та представила йому підписані петиції в обороні Віри

і Церкви в Україні. Разом зібрано понад 30,000 підписів. Делегація теж відвідала поодинокі місії при ООН, прохаючи їхньої інтервенції в обороні Української Церкви. 24/11/76 члени делегації вислали листа до генерального секретаря ООН, згадуючи справи, які були обговорені з п-ом Шрайбером, та прохаючи інтервенції генерального секретаря.

1/11/76 ню-йоркське бюро СКВУ розіслало до всіх місій при ООН копію петиції до генерального секретаря, як також копію брошури "Совєтське переслідування релігії в Україні". До цих матеріалів долучено копію прескомунікату совєтської місії, в якому подано зміст статті з "Ізвестій" про мниму свободу релігії в СССР. У супровідному листі бюро СКВУ вказано на суперечливість тверджень "Ізвестій" з інформаціями, що їх подав СКВУ, та заохочено урядових представників порушити справу переслідування релігії на сесії Генеральної Асамблеї ООН. Про матеріали СКВУ пізніше згадано в офіційних інформаційних матеріалах Генеральної Асамблеї.

У липні 1976 р. з нагоди 41-го Евхаристійного Конгресу у Філядельфії, при співпраці Української Католицької Митрополії та місцевого Комітету Оборони Валентина Мороза, були розповсюджені інформаційні матеріали КПЛ в обороні Української Церкви.

У листопаді 1976 р. відбуло зустріч у Торонто з Архиспископом Едвардом Скоттом, головою Світової Ради Церков, щоб поінформувати його про стан Української Церкви та просити його інтервенції.

На внутрішньому відтинку кульмінаційним пунктом акції був тиждень молитви в наміренні українського народу та переслідуваної Української Церкви (26/9-3/10/76), який відбувся по всіх континентах українського поселення.

У 1976 р. Президія нав'язала контакт з директором Кестон Коледж (Центру Дослідів над Релігією та Комунізмом), о. д-ром Майклом Бурдо. У висліді взаємних домовлень, о. д-р Бурдо відбув поїздку по містах Північної Америки, виступаючи перед українськими громадами з доповідями про переслідування Української Церкви. Пастор Бурдо виступав в Оттаві, Торонто, Монреалі, Едмонтоні, Вінніпезі, Чикаго, Нью Йорку та Філядельфії.

Дирекція Кестон Коледж виявила зацікавлення щодо поширення своїх дослідів про становище Української Церкви. Після розмов з Президією Секретаріату СКВУ устійнено такі завдання: 1) влаштувати українську кімнату в Кестон Коледж для ведення постійних дослідів над цією проблематикою, 2) зібрати бібліотеку для цієї цілі, 3) zatrudнити працівника, який займався б дослідями про переслідування

Найважливішим виданням КПЛ в обороні Віри і Церкви була 54-сторінкова ілюстрована брошура англійською мовою п. н. "Советське переслідування релігії в Україні" (тираж: 10,000 прим.). У цій брошурі описано історію переслідування Української Церкви советським режимом та подано бібліографію джерел до цієї теми. Брошуру широко використано для інформаційних цілей. У 1978 р. завдяки співпраці Української Національної Єдності у Франції брошуру перекладено на французьку мову та видано тиражем 3,000 прим. Італійський переклад брошури появився в 1978 р. в журналі "Руссія Крістіяна" і КПЛ поробила заходи, щоб перевидати цей переклад під своєю фірмою.

КПЛ допомогла у виготовленні окремої петиції ієрархії Української Католицької Церкви Канади до прем'єр-міністра П. Трудо. Цю петицію передала прем'єр-міністрові делегація ієрархів Української Католицької Церкви, очолена Високопреосвященнішим Митрополитом Максимом, 9/4/76 в Оттаві. Крім того, в Оттаві відправлено спеціальний молебень, щоб відзначити 30-річчя ліквідації Української Католицької Церкви в Україні. В молебні взяла участь велика кількість ієрархів Римо-Католицької Церкви в Канаді.

Копії петиції ієрархії Української Католицької Церкви Канади розіслано з канцелярії Впреосв. Митрополита Максима до ієрархів Вселенської Католицької Церкви. Багато Владик надіслали подяку за копію петиції та написали до прем'єр-міністра Трудо, підтримуючи вимоги петиції. Згодом її перекладено на французьку мову.

У березні 1976 р. Блаженніший Митрополит Мстислав розіслав апель до церковних діячів світу в обороні о. В. Романюка. Він теж відвідав централю Світової Ради Церков та представництво Вселенської Православної Патріархії в Женеві, домагаючись їхньої інтервенції в обороні о. В. Романюка та переслідуваної Української Церкви.

Петицію до генерального секретаря ООН, що її опрацьовано заходами КПЛ, підписали представники Українських Церков у Президії Секретаріату СКВУ: її вислано з бюро президента СКВУ 2/4/76. Весною 1976 р. Блаженніший Митрополит Мстислав передав копії цієї петиції Архиспископові Кентерберійському та Вселенському Патріярхові Митрополитові Атенгорасові. У листопаді 1976 р. делегація представників Проводів Українських Церков у складі Впреосв. Митрополита Максима, о. д-ра Семена Савчука та Впреосв. Архиспископа Марка Гундяка відвідала голову Відділу Прав Людини при ООН, п. Марка Шрайбера, та представила йому підписані петиції в обороні Віри

і Церкви в Україні. Разом зібрано понад 30,000 підписів. Делегація теж відвідала поодинокі місії при ООН, прохаючи їхньої інтервенції в обороні Української Церкви. 24/11/76 члени делегації вислали листа до генерального секретаря ООН, згадуючи справи, які були обговорені з п-ом Шрайбером, та прохаючи інтервенції генерального секретаря.

1/11/76 ню-йоркське бюро СКВУ розіслало до всіх місій при ООН копію петиції до генерального секретаря, як також копію брошури "Советське переслідування релігії в Україні". До цих матеріалів долучено копію прескомунікату советської місії, в якому подано зміст статті з "Ізвестій" про мниму свободу релігії в СССР. У супровідному листі бюро СКВУ вказано на суперечливість тверджень "Ізвестій" з інформаціями, що їх подав СКВУ, та заохочено урядових представників порушити справу переслідування релігії на сесії Генеральної Асамблеї ООН. Про матеріали СКВУ пізніше згадано в офіційних інформаційних матеріалах Генеральної Асамблеї.

У липні 1976 р. з нагоди 41-го Евхаристійного Конгресу у Філядельфії, при співпраці Української Католицької Митрополії та місцевого Комітету Оборони Валентина Мороза, були розповсюджені інформаційні матеріали КПЛ в обороні Української Церкви.

У листопаді 1976 р. відбуто зустріч у Торонто з Архиспископом Едвардом Скоттом, головою Світової Ради Церков, щоб поінформувати його про стан Української Церкви та просити його інтервенції.

На внутрішньому відтинку кульмінаційним пунктом акції був тиждень молитви в наміренні українського народу та переслідуваної Української Церкви (26/9-3/10/76), який відбувся по всіх континентах українського поселення.

У 1976 р. Президія нав'язала контакт з директором Кестон Коледж (Центру Дослідів над Релігією та Комунізмом), о. д-ром Майклом Бурдо. У висліді взаємних домовлень, о. д-р Бурдо відбув поїздку по містах Північної Америки, виступаючи перед українськими громадами з доповідями про переслідування Української Церкви. Пастор Бурдо виступав в Оттаві, Торонто, Монтреалі, Едмонтоні, Вінніпезі, Чикаго, Нью Йорку та Філядельфії.

Дирекція Кестон Коледж виявила зацікавлення щодо поширення своїх дослідів про становище Української Церкви. Після розмов з Президією Секретаріату СКВУ устійнено такі завдання: 1) влаштувати українську кімнату в Кестон Коледж для ведення постійних дослідів над цією проблематикою, 2) зібрати бібліотеку для цієї цілі, 3) затруднити працівника, який займався б дослідями про переслідування

релігії в Україні й писав би статті на цю тему для поширення серед неукраїнської публіки.

Цей проєкт подано до публічного відома прескомунікатором Президії Секретаріату СКВУ 14/7/77. На цілі проєкту одержано дотації від Українських Церков та загальної української спільноти. Літом 1977 р., за фінансовою допомогою Президії, проф. Р. Морозюк (Монтреаль) відвідав Кестон Коледж, щоб розпочати працю над проєктом.

Крім наведених точок, Президія у співпраці з Кестон Коледж та Канадським Інститутом Українських Студій плянує скликати конференцію на тему "Свобода релігії в Україні", яка повинна відбутися в Лондоні, Англія, у вересні 1979 р. На III Конгресі СКВУ буде обговорена справа фінансової участі СКВУ в цій конференції.

Весною 1977 р. Українське Євангельське Об'єднання Північної Америки розіслало приблизно 60 звернень в обороні Віри і Церкви до світових церковних і політичних чинників. Пастор Олекса Гарбузюк, президент Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства, виступив у програмі телевізійної мережі ЕнБіСі з доповіддю п. н. "Права Церкви і права людини в Совєтському Союзі".

Дня 6/7/78 одержано листа від 26-ої Конвенції Українського Євангельсько-Баптистського Об'єднання Східної Канади, яка окремою постановою подякувала Президії Секретаріату СКВУ за її діяльність в обороні Української Церкви та повідомила, що згідно з інформаціями, одержаними з України, ця акція ефективно впливає на покращання долі віруючих.

Літом 1978 р., у зв'язку з новим зверненням о. В. Романюка, в якому він просив допомогти його родині емігрувати з ССРСР, ню-йоркське бюро СКВУ опрацювало англійську брошуру про о. Романюка. В текст брошури включено всі звернення о. Романюка, які надійшли на Захід. Вона буде використана в широкій інформаційній акції в обороні о. Романюка.

Відгук на акцію в обороні Віри і Церкви

Президія Секретаріату СКВУ одержала чимало листів від журналістів, науковців та приватних осіб з проханням про додаткові інформації про переслідування Української Церкви. Багато визначних осіб, особливо церковних чинників, приєдналися до акції в обороні Віри і Церкви.

З боку совєтського уряду були численні спроби запевнити власних громадян і західню публічну опінію, що в ССРСР існує свобода релігії. В "Ізвестіях" від 31/1/76 появилася інтерв'ю на цю тему з головою Ради для справ релігії при Раді Міністрів ССРСР, Володимиром Ку-

роєдовим. У 1976 р. Куроєдов опублікував брошуру в російській мові п. н. "Релігія і Церква в ССРСР"; цю брошуру перекладено на англійську мову та видано в-вом "Новості" в 1977 р.

Вслід за Куроєдовим, голова Ради в справах релігії при Раді Міністрів УССРСР, Костянтин Литвин, дав інтерв'ю на тему свободи релігії кореспондентові "Вістей з України" (квітень 1976 р.). Подібна стаття п. н. "Свобода совісті в ССРСР" появилася у "Вістях з України" за квітень 1977 р. У "Вістях з України" за червень 1976 р. появилася інтерв'ю з генеральним секретарем Баптистського Об'єднання Великої Британії й Ірландії, о. Давидом Расселом, в якому його відповіді подано в такий спосіб, наче б він заперечував існування переслідування релігії в ССРСР. КПЛ звернула увагу о. Рассела на цю статтю й отримала від нього відповідь 13/9/76, в якій він висловив занепокоєння зловживанням цього інтерв'ю.

Пропагандивна акція совєтського уряду і преси в обороні своєї релігійної політики вказує на ефективність акції оборони Віри і Церкви в Україні.

КОМІСІЯ УКРАЇНСЬКИХ МОЛОДЕЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Дня 19/11/73 голова Світової Конференції Української Молоді при СКВУ, інж. Микола Семанишин, зрєзигнував з свого становища. В листі до Президії він ствердив, що в 1973 р. йому не вдалося нав'язати контакту з організаціями, які входили в склад СКУМ — тобто Пласт, СУМ і ОДУМ — та пропонував переорганізувати СКУМ.

Впродовж 1974-75 рр. Президія Секретаріату СКВУ запрошувала представників усіх молодечих організацій до співпраці в комітеті для підготовки української участі в ХХІ Олімпіаді: однак ця ініціатива не здобула підтримки молодечих організацій.

Дня 25/2/76 опубліковано "Спільне становище головних провідів СУМ і Пласту", в якому ці організації закликали до відновлення "при Секретаріаті СКВУ комісії для справ молоді та українського високого шкільництва". У листі до ЦУ СУМ і ГПБ (10/3/76) президія з'ясувала, що СКУМ не мала відношення до справ вищого шкільництва та довгий час не проявляла жодної діяльності, але повідомила, що провід ЦеСУС погодився робити старання відновити цю комісію. Дня 30/6/76 у Торонто відбулося засідання Ініціативного Комітету Комісії Українських Молодечих Організацій з участю представників СУМ, Пласту, ОДУМ, ЦеСУС та Президії Секретаріату СКВУ; у висліді засідання рішено розіслати протокол до управ молодечих

організацій з проханням подати своїх представників до постійної Комісії Українських Молодечих Організацій. На засіданні Ініціативного Комітету 28/10/76 обрано управу КУМО в складі: голова — Анна Кобилецька, заступник голови — Сузанна Якута, секретар — Ольга Загребельна, члени — Олег Вовкодав, Юрій Водославський, Андрій Дзюбанівський.

Незважаючи на відновлення цієї Комісії, вона не одержала ділової підтримки складових молодечих організацій і впродовж звітового часу не проявила жодної діяльності.

НАУКОВА РАДА

У резолюціях семінару “Українська наука у вільному світі”, який відбувся в рамках II Конгресу СКВУ, стверджено потребу створити Світову Наукову Раду Вільних Українців для координації наукової праці. Президія Секретаріату СКВУ втримувала контакт у цій справі з ректором Українського Вільного Університету, д-ром Володимиром Яневим, який робив старання скликати конституючий з'їзд Ради. Проф. Яневу не вдалося здійснити цього наміру.

На 10-ій Пленарній Сесії Секретаріату СКВУ, на внесок представника УВАН, проф. Василя Омельченка, схвалено постанову звернутися до УВАН, і НТШ у ЗСА, щоб вони спільно приготували проєкт правильника Наукової Ради і представили його Президії до затвердження. Подібну постанову схвалено на 12-ій Пленарній Сесії. Листом від 19/3/78 Президія звернулася до провідів УВАН і НТШ з проханням оформити Наукову Раду, поінформувавши їх, що в програмі III Конгресу СКВУ зарезервовано час для дискусії над проблемами української науки.

РАДА ДЛЯ СПРАВ КУЛЬТУРИ

Дня 22/12/73 відбулася в Нью-Йорку Пленарна Сесія Ради для Справ Культури, на якій обрано її Президію в складі: голова — мист. Володимир Ласовський, 1-ий заступник голови — бл. п. д-р Михайло Сосновський (умер 25/7/75), секретар — інж. Роман Кобринський, скарбник арх. Іван Заяць.

Особовий склад крайових представництв РСК на початку каденції був такий: інж. Аполінарій Осадца (ЗСА) до 1975 р., коли цю функцію перебрав Юліян Ревай, д-р Богдан Стебельський (Канада), проф. Б. Шурма (Англія), від 1974 р. д-р Святомир Фостун, д-р Григорій Васькович (Німеччина), мист. Зоя Когут (Австралія), ред. Михайло Данилишин (Аргентина), проф. Ольга Горачук (Бразилія).

Референтури РСК очолили такі особи: література — д-р Марія Кобринська (ЗСА), образотворча — д-р М. Кузьмович (ЗСА), музична — д-р Ігор Соневіцький (ЗСА), кінематографічна — дир. Ярослав Моцюк (ЗСА), хореографічна — проф. У. Кунинська-Шмереківська (ЗСА), театральна — арт. М. Лялька (Канада), прикладне мистецтво — ред. Лідія Бурачинська (ЗСА), галерійна — мист. Ірина Шумська-Мороз (Канада), музейна — Галина Мухина (Канада), архітектурна — інж. Іван Заяць (ЗСА), мистецької документації і фотографії — інж. М. Пежанський (ЗСА), Термінологічний Центр — ред. Вячеслав Давиденко (ЗСА), фінансова — дир. Я. Пастушенко (ЗСА), бібліотечна — мгр Іван Кобаса (ЗСА), видавнича — ред. Микола Денисюк (ЗСА).

Мист. В. Ласовський нав'язав контакт з Президією Секретаріату СКВУ на початку каденції та переслав правильник РСК (затверджений на 10-ій Пленарній Сесії Секретаріату СКВУ) і обширний плян діяльності. У червні 1974 р. Президія виплатила 1,000.00 дол. на адміністративні видатки РСК, повідомивши, що брак фондів не дозволяє на реєстрацію багатьох проєктів (у пляні праці передбачено бюджет РСК у сумі 56,000.00 дол.).

Намагаючись достосуватися до реальних фінансових спроможностей СКВУ, РСК постановила на надзвичайній сесії обмежитися до двох проєктів: реєстрації культуротворців та діячів української культури в діаспорі з метою видати довідник та постійну хроніку культурного життя в діаспорі, та видання “Енциклопедії української символіки” проф. Євгена Онацького.

Відозву в справі реєстрації діячів української культури, опрацьовану мист. В. Ласовським, розіслано з бюро СКВУ 3/12/74 до української преси. Дня 5/3/75 розіслано реєстраційні анкети до крайових центральних репрезентацій з проханням вислати їх на адреси українських культурних діячів на своїх теренах.

У 1974 р. РСК відзначила грамотами д-ра Павла Маценка та проф. Євгена Онацького за їхні заслуги в культурній діяльності.

14/12/74 у Джерзі Ситі відбулася Пленарна Сесія РСК, в якій брали участь М. Плав'юк з доповіддю на тему “Проблеми СКВУ” та д-р Б. Стебельський, який доповідав про “Українську культуру і нашу спільноту в діаспорі”. На Пленарній Сесії обговорено діяльність РСК та висунуто пропозицію підготувати міжкрайову зустріч представників старшого й молодшого поколінь українських культуротворців під гаслом “Бій за українську духовість”. Цю пропозицію прийнято в плян праці РСК на 1975 р., але її реалізацію відкладено через нестачу фондів.

Смерть мист. В. Ласовського 10/11/75 перервала діяльність РСК; в 1976 р. новим головою РСК обрано д-ра Б. Стебельського, звіт якого слідує.

**
*

Дня 7/2/76 в Торонто в рамках 10-ої Пленарної Сесії Секретаріату СКВУ відбулася сесія РСК. На цій сесії обрано нову управу РСК в складі: голова — д-р Богдан Стебельський, секретар — мгр Люба Прус, касир — д-р Ірина Шумська-Мороз, організаційний референт — Володимир Довганюк. Члени Ради: д-р Павло Маценко (РСК-КУК), Юліян Ревай (РСК-УККА), Іван Чарнецький (РСК-Аргентина), Михайло Черешньовський, образотворче мистецтво — (ОМУА-УСОМ), Володимир Довганюк (Об'єднання Мистців Української Сцени), д-р Микола Степаненко (Українсько-Американська Асоціація Університетських Професорів), Леонід Полтава (Асоціація Діячів Української Культури), мгр Адам Антонович (Український Літературний Фонд ім. Івана Франка), Ольга Мак (Об'єднання Працівників Дитячої і Молодечої Літератури), Дарія Каранович (Світове Об'єднання Українських Професійних Музик), Григорій Венке (Українська Музична Фундація), мгр Остап Тарнавський (Об'єднання Українських Письменників в Еміграції "Слово"), мгр Іван Кобаса — референт для справ бібліотекарства, ред. Лідія Бурачинська — референт прикладного мистецтва, Маріян Борачок — референт для справ музейництва, Олена Глібович — референт естрадного мистецтва, д-р Ірина Шумська-Мороз — референт для справ мистецьких галерій, Омелян Теліжин — референт для справ радіо, телебачення і фільму. В склад Контрольної Комісії увійшли: Володимир Гаврилюк, інж. Леоніда Вертипорох і Маріян Борачок.

Референтів добирає Президія Ради для тих ділянок культури, що не мають ані крайового, ані світового організаційного завершення.

Від часу обрання нової РСК і покликання нових референтів та представників світового виміру організацій ділянок української культури минуло два і пів року часу.

За той час Президія Управи стояла в постійному зв'язку зі складовими організаціями, їх представниками і референтами. Заведено течки на листування з ними. Крім переписок (понад двісті писем річно), відбулися персональні зустрічі голови з представниками складових організацій і з референтами, з якими, крім звітувань, обговорено плян праці.

Найкраща співпраця була налагоджена з РСК при КУК. Голова брав участь у конференціях КУК для справ культури. Читав доповіді з проблем культури і був інформований постійно зві-

тами про діяльність РСК при КУК. Голова відбув подорож до країн Південної Америки, відвідав культурних діячів Аргентини, Парагваю та Бразилії. Мав персональну зустріч з головою РСК в Аргентині, Іваном Чарнецьким.

Успішною була акція висилання шкільних книжок для молоді Аргентини, Парагваю і Бразилії. Акцію переводили школи в Торонто. Особливо багато книжок вислала директор школи ім. Тараса Шевченка в Етобіко, п-і Марія Малащук.

РСК вислала два комунікати в справі поїздки ансамблів пісні і танку "Чайка" з Гамільтону до Європи і в справі ансамблів "Гомін" і "Орлик" з Великої Британії, їх турне до Північної Америки. Акція культурної виміни українських ансамблів має свою традицію і добрі виследи для збереження культурного розвитку українців у діаспорі.

5/4/76 голова РСК видав заклик до крайових центральних репрезентацій провести маніфестації з нагоди 100-річчя Емського указу, яким цар Олександр II заборонив друкування видань українською мовою. 26/6/76 у Бад Емсі заходами РСК та ЦПУЕН вмуровано пам'ятну таблицю в стіні будинку, в якому підписано указ. Напис на таблиці такий: "На цьому місці російський цар Олександр II підписав 30 травня 1876 р. "Емський указ", який забороняв вживання української мови, загрожуючи покаранням. На знак живучости своєї культури, українська спільнота вставляє цей символ перестороги. Бад Емс, 1976. Світовий Конгрес Вільних Українців".

В часі каденції останніх двох років продовжувано традицію надавання почесних грамот за культурну працю діячам української культури. В Торонто з ініціативи Комітету Українок Канади в Році Української Жінки (1975) був поставлений пам'ятник Лесі Українці. Головна заслуга ініціаторки і голови комітету будови пам'ятника інж. Леоніди Вертипорох, яку нагороджено почесною грамотою в 1976 р.

За культурну працю в Австралії (створення катедри українознавства) на пропозицію професорів д-ра М. Степаненка і д-ра Я. Рудницького надано почесну грамоту Степанові Балкові в 1978 р.

РСК стимулює першочергові видання праць з ділянки української культури. Старанням голови доведено до умови поміж автором "Історії українського мистецтва" Іваном Кейваном та Канадсько-Українською Мистецькою Фундацією, на підставі якої перший том її готується до друку.

За ініціативою п-і Олени Глібович та при допомозі Провінційної Ради КУК Онтаріо зорганізовано три курси для диригентів хорів ЗСА

і Канади. Перші два курси відбулися в Анкастер, третій — у Торонто (в останньому взяла участь 37 диригентів, переважно молодих). Викладачами були д-р Мирослав Антонович (Голландія), проф. Богдан Кушнір (ЗСА), проф. Оранський (ЗСА), д-р Павло Маценко і маєстро Володимир Колесник (Канада). На кожному курсі морально підтримували працю п-і Глібович голова РСК, д-р Б. Стебельський, і заступник президента СКВУ, М. Плав'юк, беручи участь у виступах курсантів.

Впродовж останніх двох з половиною років референти окремих ділянок мистецтва, неохоплених організаційними товариствами і установами, переводили реєстрацію інституцій, осередків праці й окремих осіб, що працюють у різних ділянках культури.

Голова РСК при СКВУ був у контакті з головою КВОР у Канаді і СКВОР. Був запрошений на конференції учителів та читав доповіді на тему програм предмету української культури на курсах українознавства.

Голова працював над темою "Українська культура в Україні та в країнах поселення", але не встиг її видати друком.

д-р Богдан Стебельський, в.р.
голова Ради для Справ Культури

СВІТОВА КООРДИНАЦІЙНА ВИХОВНО-ОСВІТНЯ РАДА

У дні 30/10-1/11/73 у зв'язку з II Конгресом СКВУ відбувся Пленум СКВОР, на якому обрано управу в такому складі: голова — д-р Едвард Жарський (зрезигнував у 1977 р.), заступник гол. і зв'язковий СКВОР з Президією Секретаріату СКВУ — о. прот. Тимофій Міненко, інші заступники голови — кожночасні представники Великої Британії, Німеччини, Аргентини й Австралії, секретар — дир. Степан Стецик, скарбник — інсп. Іван Боднарчук, дошкілля — мгр Ірина Пеленська, школи — Кость Мельник та інж. Данило Березовський, громадський сектор — мгр Ярослав Рак, члени — інсп. Юлія Назаревич, Антоніна Горохович і Н. Когуська, Контрольна Комісія — проф. Яків Козловський, інж. М. Лаврин, д-р Богдан Марченко.

Дня 6/4/ 74 відбуто нараду представників СКВОР з Президією Секретаріату СКВУ, на якій рішено, що при Секретаріаті СКВУ діятиме Осередок СКВОР, а також Шкільна Референтура з Організаційними та Педагогічними Секторами. На цьому засіданні теж продикутовано плян праці СКВОР на 1974 р.

З причини нестачі фондів, більша частина запропонованого пляну праці не могла бути виконана. Найважливішим досягненням СКВ-

ОР у цьому періоді було скликання Педагогічної Конференції в Детройті 12-13/4/75 старанням Шкільної Референтури. У конференції взяло участь прибіл. 100 педагогів ЗСА і Канади. Під час конференції продикутовано проблематику дев'яти комісій, обрано їх голів, та ухвалено рекомендації. Головами комісій призначено таких осіб: Комісія Дошкілля — мгр Ірина Пеленська, Комісія Початкових Кляс — Дарія Бродгед, Комісія Української Літератури — д-р Євген Федоренко, Комісія Історії України — мгр Василь Верига, Комісія Географії України — д-р Роман Дразньовський, Комісія Української Культури — о. прот. Тимофій Міненко, Комісія для Навчання Української Мови Іншомовних — Дарія Дяковська, Комісія Вишколу Вчительських Кадрів — Олена Лісківська.

Педагогічний Сектор Шкільної Референтури оформлено як Педагогічний Осередок СКВОР. Провід Педагогічного Осередку обрано в такому складі: голова — д-р Роман Дразньовський, 1-ший заступник голови — Антоніна Горохович, 2-гий заступник голови — Фалина Любинецька-Кульчицька, члени — о. прот. Тимофій Міненко, д-р Борислав Білаш, д-р Юрій Бобровський, Іванна Кучер, Юрій Любинецький, д-р Рома Франко.

Матеріали Детройтської Конференції помножено та розіслано 2/11/76 з бюро СКВУ до всіх крайових центральних репрезентацій.

Листом від 6/6/77 Управа СКВОР призначила своїм постійним працівником у бюрі СКВУ проф. Якова Козловського, який представив свій плян праці. Однак проф. Козловський зрезигнував з цього становища в 1977 р.

Літом 1977 р. появилось число "Вісника СКВУ" з рідношкільною тематикою за редакцією Костя Мельника та Фалини Любинецької-Кульчицької.

Звіт секретаря Педагогічного Осередку СКВОР за час від 1/5/76 до 1/5/78

Сучасний секретар перебрав обов'язки 1/5/76. Від того часу нав'язав кореспонденційні зв'язки з центральними українського шкільництва (або, якщо таких немає, з поодинокими шкільними діячами) в наступних країнах: Австралія, Англія, Аргентина, Бельгія, ЗСА, Канада, Німеччина, Франція.

В Канаді, де українське шкільництво досить різко розділене на дві групи — вчителі в державних школах і вчителі у рідних школах — секретар нав'язав зв'язки з багатьма (хоч не всіма) діячами в обох групах.

Ці зв'язки мають на меті обмін інформацій та обмін навчальних матеріалів. І так, наприклад, коли в Альберті (Канада) появились но-

ві підручники для нижчих клас, на бажання поодиноких централь секретар з рамени СКВУ вислав комплект тих підручників до Бельгії і Франції. Плянується вислати їх теж до Австралії і, в міру потреби, до інших країн.

Вліті 1977 р. за ініціативою Педагогічного Осередку відбулися дві учительські конференції в Європі — у Мюнхені (23/7/77) та в Лестері, Англія (30/7/77). Голова Педагогічного Осередку, д-р Роман Дrajншовський, взяв участь у мюнхенській конференції, а секретар, д-р Роман Трач, взяв участь в обидвох конференціях. Одним із вислідів мюнхенської конференції було рішення організувати українську гімназію в Європі, на зразок гімназій, що їх мають поляки, мадяри чи литовці. З цією метою засновано товариство "Українська Гімназія", яке вже почало збирати фонди на ту ціль.

Численні розмови та кореспонденція з діячами шкільництва в різних країнах довели секретаря до переконання, що існує потреба одного репрезентативного журналу для українських учителів в усіх країнах нашого поселення. В цьому напрямку секретар вклав дуже багато праці і кореспонденції, телефонні розмови, поїздки до шкільних осередків у Канаді і ЗСА, особисті зустрічі і конференції.

Покищо ця справа не є розв'язана позитивно, бо СКВОР не має грошей, щоб фінансувати такий журнал, а зусилля здобути фінанси на ту ціль з інших джерел в Америці і Канаді покищо не увінчалися успіхом. Нова управа Шкільної Ради УККА виявила готовість співпрацювати фінансово і редакційно у виданні такого журналу, під умовою, що Канадські Шкільні Ради зобов'язуються підтримати його фінансово і редакційно. Заходи в справі журналу продовжуються.

д-р Роман Трач, в.р.
секретар Педагогічного Осередку

СВІТОВА РАДА СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ

Екзекутива Ради Суспільної Служби уконституювалася в 1971 р. в такому складі: голова — д-р Володимир Галан, заступники голови — мгр Ольга Даниляк, інж. Степан Пушкар, д-р Марія Квітковська, секретар — Іван Поритко, скарбник — бл. п. С. Спринський, представник ЗУАДК — мгр Остап Тарнавський, представник УМХС — Василь Волицький, представниця СФУЖО — Євгенія Янківська, члени — д-р Ярослав Гинилевич (Німеччина), інж. Катерина Мурашко (Аргентина), Володимир Ухач (Канада), Ольга Горачук (Бразилія), Софія Ваврик (Австралія) та Михайло Захарчук (Англія), Контрольна Комісія: голова — ред. Іван Кедрин та 7 членів.

Тому, що на II Конгресі СКВУ не відбувся з'їзд СРСС, Рада відбула його 12/10/74 у Філадельфії. На з'їзді були заступлені осередки суспільної служби на теренах ЗСА, Англії й Австралії. З огляду на те, що 12/10/74 починався XII Конгрес Українців Канади, представники Суспільної Служби Українців Канади не могли взяти участі в з'їзді. Намагання Президії Секретаріату СКВУ переконати Екзекутиву СРСС відкласти реченець з'їзду виявилися безуспішними. На з'їзді теж не були заступлені осередки суспільної служби в Німеччині й Бразилії.

На цьому з'їзді продискутовано координацію діяльності осередків суспільної служби в країнах поселення, переселення українців з Південної Америки і Східної Європи до Північної Америки, та використання можливостей ЗУАДК на міжнародньому форумі. Також обрано нову Екзекутиву СРСС: голова — д-р Володимир Галан, заст. голови—д-р Теодосія Савицька, секретар—Іван Поритко, член—мгр Євген Лозинський, інші члени — Михайло Захарчук (Англія), д-р Ярослав Гинилевич (Німеччина), Софія Ваврик (Австралія), інж. Катерина Мурашко (Аргентина), Ольга Горачук (Бразилія), представник ЗУАДК — мгр Остап Тарнавський, представник УЗХ — до затвердження управою УЗХ, представниця СФУЖО — Євгенія Янківська, Контрольна Комісія: голова — ред. Іван Кедрин, заступник голови — д-р Олександр Білик, секретар — мгр Оксана Генгало, член — д-р Святомир Фостун (Англія), заступник — інж. Іван Скіра.

Після цього з'їзду йшли даліші намагання Президії Секретаріату СКВУ скоординувати діяльність СРСС та ССУК і інших осередків суспільної служби. Ця справа стала предметом обширної переписки й була обговорена на численних засіданнях Президії та на Пленарних Сесіях. Дня 9/3/76 відбулася зустріч представників Президії з Екзекутивою ЗУАДК у цій справі. ЗУАДК пропонував у листах від 29/3/76 і 3/4/76 сконсолідувати всю діяльність на відтинку суспільної служби у вільному світі під своїм керівництвом та поширити свій склад на всі терени українського поселення.

Щоб остаточно поладити справу структури СРСС, Президія намагалася скликати нараду представників агенцій суспільної служби з усіх теренів. У днях 19-20/11/76 відбуто в Торонто спільну нараду представників ЗУАДК і ССУК, на якій постановлено налагодити тісну співпрацю обидвох установ, зокрема щодо збірки фондів на допомогу українським політичним в'язням (таку збірку проведено в січні 1977 р.) та утримання представництв в Європі, щоб ладнати еміграційні справи.

Під час 11-ої Пленарної Сесії Секретаріату СКВУ відбулася Сесія СРСС, на якій постановлено:

- а) СРСС СКВУ задержує "статус кво" до III Конгресу СКВУ.
- б) Президія Ради покличе до праці Координаційну Комісію Допомоги при СРСС, якої провід має свій осідок у Торонто, а в склад її увійдуть також представники центральних харитативних установ інших країн.
- в) Завдання цієї Комісії:
 - 1) координувати допомогу Україні,
 - 2) спонукувати й унапрямувати збіркові акції в країнах: ЗСА, Канада, Англія й Австралія для допомоги політичним в'язням і їхнім родинам, як також переселеним українцям,
 - 3) скоординувати й оживити допомогу Південній Америці,
 - 4) удержувати переселенці представництва в Європі з тим, що під цю пору представництво в Мюнхені удержує ЗУАДК, а представництво у Відні — ССУК, філія Торонто,
 - 5) поширити Президію СРСР згідно з її правилами на інші країни, які ще не є заступлені в Раді,
 - 6) Президія СРСС підготує і скличе З'їзд Ради в рамках III Конгресу СКВУ.

На засіданні Президії Секретаріату СКВУ 25/11/77 рішено нав'язати контакт з тими теренами, де не діє референтура суспільної служби та розпочати діяльність. У тій цілі 1/5/78 розіслано інформативний листок СРСС до крайових організацій-членів СКВУ, щоб зібрати відповідні інформації про дотеперішню діяльність на цьому відтинку.

Дня 5/7/78 умер дотеперішній голова СРСС, д-р Володимир Галан.

Заходами ССУК опрацьовано програму та пропозиції резолюцій З'їзду СРСС, який відбується у зв'язку з III Конгресом СКВУ й розіслано їх 17/7/78 до всіх організацій-членів СКВУ.

СВІТОВА РАДА УКРАЇНСЬКИХ КОМБАТАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

СРУКО відбула нараду 8/12/73 для унапрявлення своєї дальшої діяльності й рішила продовжувати її в чотирьох комісіях: Комісія плекання визвольної боротьби і вояцьких традицій, Комісія видавничо-публіцистична, Комісія суспільної служби комбатантів та Комісія архівально-музейна. Екзекутиву Ради очолили: голова — д-р Володимир Галан, заступник голо-

ви — д-р Мирослав Малецький, секретар — Іван Поритко, члени — Богдан Яхно та Роман Дебрицький.

У листуванні в 1974 р., Екзекутива Ради з'ясувала Президії Секретаріату СКВУ, що найважливішим своїм завданням вважає забезпечити відповідне приміщення для архівальних матеріалів з визвольної боротьби, зокрема архів Братства Українських Січових Стрільців, який переховувався в невідповідних для цього будинках у Нью-Йорку. Тому, що Президія не диспонує потрібними фондами для цієї цілі, не могла допомогти СРУКО в цій справі.

Дня 5/7/78 умер дотеперішній голова СРУКО, д-р Володимир Галан.

УКРАЇНСЬКА СВІТОВА КООПЕРАТИВНА РАДА

Українська Світова Кооперативна Рада (УСКР), створена на Першій Світовій Конференції Українських Кооператорів дня 31/10/73 у Торонто, є членом СКВУ та брала участь через свого представника, звичайно голови або його заступника, у Пленарних Сесіях Секретаріату СКВУ.

Президія УСКР діяла в такому складі: голова — Василь Ситник (Торонто), 1-ий заступник — Андрій Качор (Вінніпег), 2-ий заступник — Омелян Плешкевич (Чикаго), секретар — Іван Лецишин (Торонто), скарбник — Василь Куций (Торонто), та п'ять членів, представників п'яти країн, де діють українські кооперативи, згл. кооперативні підприємства: Павло Кіт (Торонто), Дмитро Григорчук (Чикаго), Петро Цимбалістий (Лондон), Юрій Іваник (Буенос Айрес), Степан Лисенко (Мельборн). Контрольна Комісія: голова — Володимир Кліш (Торонто), члени — Лев Футала (Йонкерс) та Іван Шкварчук (Вінніпег).

Стислу Президію УСКР творили: голова, оба заступники, секретар і скарбник. Вони відбували свої регулярні засідання і були у постійному контакті з крайовими центрами українських кооператив: ЗСА, Австралії, Аргентини, Англії і Канади.

Подасмо стан української кооперації у згаданих країнах за даними з 31/12/77:

Австралія

У Мельборні, в днях 25-26/1/76, відбувся перший кооперативний з'їзд Австралії, на якому створено крайову українську кооперативну централю п. н. Рада Українських Кооператив Австралії (РУКА) з осідком у Мельборні. Централю об'єднує 7 українських кооператив: три у

Мельборні, дві у Сіднею, одну в Аделяйді та одну в Перт (зорганізована щойно в 1977 р.).

Найсильніші три кооперативи у Мельборні: кредитова кооператива “Дністер”, будівельна кооператива “Одеса” і торговельна кооператива “Поступ”. Всі вони тісно співпрацюють і ведуть перед в українському кооперативному русі в Австралії, нараховуючи понад 3,000 членів та маючи понад 10 міл. долярів оборотового капіталу.

Гарно також розвивається кредитова кооператива “Карпати” в Сіднею, яка за шість років існування нараховує понад 1,130 членів та господарить близько 3 міл. дол. оборотового майна. Має три філії.

Кредитова кооператива “Наша Майбутність”, від минулого року під новою назвою “Говерля” в Аделяйді, останніми роками посилила свою діяльність, нараховує бл. 500 членів та добігає до першого міл. дол. оборотового майна.

Слабою, хоч найстаршою існуванням, є кредитова кооператива “Дніпро” (колишня “Будучність”) у Сіднею, яка має всього кількадесят тис. дол. майна та невелику кількість членів.

Великі перспективи розвитку має недавно заснована кредитова кооператива “Калина” у Перт. Маючи досвідчених кооператорів, успішно розгортає свою діяльність.

Кредитова кооператива “Дністер” у Мельборні почала у 1975 р. видавати журнал господарсько-кооперативної і громадської думки в Австралії п. н. “Кооперативне Слово”, яке й стало фактичним органом РУКА.

Англія

Тут діє скоординована група чотирьох торговельних підприємств, об'єднаних спільною метою і назвою “Нова Фортуна”, кооперативна спілка з обмеженою порукою.

“Нова Фортуна” об'єднує такі підприємства:

1. “Фрегата” — с-ка з обм. порукою в Лондоні. Це імпортовий і гуртовий продаж споживчих товарів.

2. “Бравнджонс” — с-ка з обм. порукою в Лондоні. Займається експортом та імпортом текстильних товарів. Має ряд представництв в Європі і за океаном.

3. Пекарня “Нова Фортуна” в Олдгам. Продукція і продаж пекарських виробів.

4. “Нова Фортуна” — гуртівня в Олдгам. Гуртовий продаж споживчих товарів. Діє відділ “Продаж за готівку”.

“Нова Фортуна” як цілість нараховує 628 членів-уділовців та обертає капіталом понад три міл. дол. за станом 31/1/78.

Аргентина

Від травня 1975 р. існує Крайова Кооперативна Рада в Аргентині (ККРА) з осідком у Буенос Айрес. Об'єднує три кооперативи:

1. Кредитова кооператива “Відродження” від 1951 р. у Буенос Айрес, з двома великими філіями в Сан Бернардо, пров. Чако і в Обера, пров. Місіонес та одною збірковою станицею у Мендоза. Має понад 6,500 членів та бл. 1 мільйон пезів оборотового капіталу. Ця найбільша українська кредитова кооператива працює успішно в часи величезної домашньої фінансової кризи і девальюації гроша і здобула авторитетне місце у фінансовому ресорті столиці Аргентини.

2. Кредитова кооператива “Фортуна” при Товаристві “Просвіта” у Буенос Айрес. Нараховує понад 930 членів та бл. 60 мільйонів пезів оборотового майна.

3. Кредитова кооператива “Тризуб” при Українській Православній Церкві в Буенос Айрес. Її діяльність обмежена і тому не може належно розвиватися. Нараховує кругло 100 членів та бл. 2.5 мільйона пезів майна.

Дня 19/7/74 відбулася спільна кооперативна нарада, на якій за ініціативою Юрія Іваника, члена Президії УСКР, обговорювано справу створення кооперативної централі в Аргентині та рішення звернутися до Президії УСКР про взори статутів кооперативних централей інших країн, де такі централі вже від довшого часу існують і діють. У висліді, в травні 1975 р. відбулася друга нарада існуючих кредитових кооператив у Буенос Айрес і в висліді створено Крайову Кооперативну Раду в Аргентині, з осідком у Буенос Айрес. Очолив її визначний кооперативний діяч і організатор, дир. Богдан Яхно.

ЗСА

Тут існує від 31/3/57 кооперативна централя, яка мала назву Товариство Українських Кооператорів (ТУК), а 8/6/74 назву змінено на Централю Українських Кооператив Америки (ЦУКА). Відбуває свої з'їзди що два роки. Останній з'їзд відбувся 24-25/6/78 у Нью Йорку.

На 31/12/77 ЦУКА об'єднує 30 українських кооператив, у більшості кредитових, у 13 стейтах: Нью-Йорк — 6 (понад 11,000 членів), Ілліной—1 (6,409 чл.), Мічіген—2 (6,023 чл.), Нью Джерсі — 6 (6,040 чл.), Пенсильванія — 4 (2,920 чл.), Огайо — 4 (2,500 чл.), та по одній у таких 7 стейтах: Арізона — Фенікс, Вісконсин — Мілвокі, Конектикат — Гартфорд, Мериленд — Балтимор, Масачусетс — Бостон, Мінесота — Мінеаполіс і Флорида — Маямі. Всі разом нараховують 37,500 членів та господарять майном кругло 111 мільйонів дол.

Канада

Від 10/10/71 існує тут Українська Кооперативна Рада Канади (УКРК) з осідком у Торонто. Відбуває свої з'їзди що три роки. Останній з'їзд відбувся у жовтні 1977 р. у Вінніпезі.

УКРК об'єднує 39 кредитових кооператив у п'ятох провінціях: Онтаріо — 23, в тому Торонто — 11, Судбури — 3, Гамільтон і Ошава — по 2, та по одній у Віндзорі, Лондоні, Оттаві, Сент Кетеринс і Тандер Бей; Квебек — 3 у Монреалі; Манітоба — 9; Саскачеван — 2, Саскатун і Реджайна; Альберта — 2, Едмонтон і Калгарі.

Усі разом нараховують кругло 44,000 чл. та господарять понад 160 мільйонами дол. майна. УКРК видає свій кварталник п. н. "Координатор, досі появилася 22 числа.

Стан української кооперації у вільному світі на день 31/12/77 такий:

	кількість кооператив членів		оборотовий капітал
Канада (УКРК)	39	43,781	160,177,119
ЗСА (ЦУКА)	30	37,493	110,847,709
Австралія (РУКА)	7	5,218	13,634,088
Аргентина (ККРА)	3	7,550	3,650,000
Англія (Н. Фортуна)	4	628	3,067,500
Разом	83	94,670	\$291,376,416

За Президію УСКР:

Василь Ситник, в.р. голова

Іван Лецишин, в.р. секретар

III. ФІНАНСИ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІЯТУ РАДИ

A. МЕТОДИ ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

Фінансово-бюджетова Комісія II Конгресу СКВУ подала такі рекомендації щодо фінансування діяльності Президії Секретаріату СКВУ, які були схвалені Конгресом:

а) Встановити висоту членської вкладки для кожної категорії членства СКВУ, як от для крайових репрезентацій, міжкрайових надбудов крайових організацій і т. п. Почуваємося до обов'язку пригадати постанови статуту СКВУ в цій справі;

б) Розглянути шляхи здобуття дотацій на потреби СКВУ від окремих осіб, підприємств, організацій тощо, як також шукати шляхів здобути фінансові засоби з добровільних датків тощо, безпосередньо від громадян, які підтримують СКВУ;

в) Розглянути реальні можливості створення постійного фонду СКВУ, в сумі кількох мільйонів доларів, з інвестиційних прибутків якої можна було б у майбутньому фінансувати бодай частинно діяльність СКВУ.

Впродовж звітового часу Президія намагалася використати всі ці засоби, щоб зібрати фонди на свою діяльність.

Членські внески

На ширшому засіданні Президії Секретаріату СКВУ 4/5/74 встановлено щорічні членські внески в сумі 1,000.00 дол. для крайових централей українських організацій та 500.00 дол. для міжкрайових надбудов. Невдовзі виявилася, що ці квоти надто високі для членських організацій; на 9-ій Пленарній Сесії Секретаріату СКВУ встановлено щорічний внесок у сумі 250.00 дол. для всіх членських організацій. Ця квота залишилася в силі до кінця каденції. Її обнижено для деяких організацій, яким і ця сума була непосильною.

ДІЯЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ КОМІСІЇ

Добровільні датки українських громадян були головним джерелом прибутків Президії Секретаріату СКВУ впродовж звітового часу. На збіркову акцію призначено щороку один місяць — у 1974 р. місяць листопад, а в чергових роках місяць травень. Завданням щорічного "Місяця СКВУ" було: заманіфестувати єдність української спільноти у вільному світі та її солідарність з нескореною Україною; посилити акцію оборони переслідуваних у СРСР українців на міжнародньому форумі; популяризувати СКВУ як найвищу світову громадську координаційну централю нашої української спільноти у вільному світі та зміцнити фінансову базу її дії.

Для координації збіркової акції у всіх країнах поселення покликано Фінансову Комісію, яку очолив д-р М. Кушпета. Хоч Фінансова Комісія обстоювала становище, що збірка повинна бути централізована, на ділі приходилося її проводити за допомогою крайових централей репрезентацій. Фінансова Комісія виготовляла відповідні пропагандивні матеріали — брошурки, афіші, летючки, збіркові листи, ленточки, кліші для преси — та розсилала їх на всі доступні адреси українського духовенства та організацій-членів СКВУ для використання. Щороку в місяці травні в українських церквах країн поселення відбувалися молебні в наміренні українського народу та переслідуваної Української Церкви; з цієї нагоди теж проводилися збірки на фонд СКВУ. Українські Церкви і деякі крайові центральні репрезентації вида-

вали звернення, закликаючи українську спільноту на свому терені жертвувати на потреби СКВУ.

Щорічна збірка була особливо успішною на терені Канади, бо Фінансова Комісія тісно співпрацювала тут з Українськими Церквами і з КУК; співпраця з Українською Православною Церквою в ЗСА теж дала добрі висліди. Екзекутива УККА вважала проте, що всі контакти з Українськими Церквами на терені ЗСА повинні відбуватися за її посередництвом. Президія достосувалася до цієї вимоги, але вважає, на основі канадського досвіду, що безпосередній контакт з Українськими Церквами забезпечив би краще проведення Травневої Акції.

Листопадова і Травнева Акція були найбільшим джерелом щорічних прибутків: на загальний прихід за період 1974-78 рр., який становив 379,570.24 дол., ці акції принесли 106,449.06 дол. (прибл. 35 відс.)

Також організовано збіркову акцію на основі декларацій. Фінансова Комісія висилала декларації на всі доступні їй адреси з кожним числом "Вісника СКВУ", як також у зв'язку з Травневою Акцією, намагаючись забезпечити фонди для діяльності Президії на довший реченець. Для тих, що декларували більші суми, встановлено три категорії: меценат — 1,000.00 доларів і більше, фундатор—800.00 дол. і більше, добродій — 400 дол. і більше. Приготовано відповідні грамоти для висилки цим жертводавцям з нагоди III Конгресу СКВУ.

Всі жертводавці на теренах ЗСА і Канади, які вплачували 25.00 дол. або більше на фонд СКВУ в даному році, одержували від УККА і КУК спеціальні посвідки, які дозволяли їм відтягати цю суму від свого доходного податку. Одержані датки проголошувано в поодиноких числах "Вісника СКВУ", а загальний список усіх датків приготовано для публікації в "Віснику" СКВУ.

Окремо Фінансова Комісія зверталася до українських кредитивних кооперативів, закликаючи їх вплачувати більші суми на фонд СКВУ.

В загальному слід ствердити, що відгук на фінансову акцію СКВУ був різний: на терені Канади збірка завжди переходила фінансові зобов'язання КУК; вона проходила слабше в ЗСА і набагато слабше в інших країнах.

Фонд СКВУ

Виконуючи постанову II Конгресу СКВУ, Президія робила старання скликати в 1974 р. конференцію для обговорення справи постійного фонду СКВУ. Відповідного листа вислано 20/3/74 до представників Українських Церков, крайових центральних репрезентацій, братських союзів та УСКР.

Хоч конференції не вдалося скликати, опрацьовано докладний проєкт фонду, який мав бути легально оформлений у країнах поселення, щоб жертводавці могли відтягати свої датки від доходного податку. Цей проєкт, продискутований на 10-ій Пленарній Сесії Секретаріату СКВУ, не був схвалений сесією. Фінансова Комісія теж пропонувала зібрати 250-500,000.00 доларів щороку на фонд СКВУ, але і ця пропозиція не була одобрена. Головною причиною відкликання проєктів було те, що, як твердили представники УККА і КУК, встановлення такого фонду суперечило б існуючим домовленням між цими установами та урядами ЗСА й Канади щодо пільг для жертводавців.

Б. БЮДЖЕТ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ ЗА 1974-78 РР.

Фінансово-бюджетова Комісія II Конгресу СКВУ схвалила такий бюджет на діяльність Президії Секретаріату СКВУ на 1974 р.:

1. Залишка готівки з II Конгресу СКВУ 25,000
2. До каси СКВУ повинні вплатити в 1974:

УККА (ЗСА)	44%	33,000	
КУК (Канада)	33%	24,750	
КОУГЦУ (Європа)	10%	7,700	
СУОА (Австралія)	7%	5,250	
УЦР (Аргентина)	3%	2,250	
УВКК (Бразилія)	2%	1,500	
УГВ (Венесуеля)	1%	750	75,000
			<hr/>
		Разом	\$100,00

На ширшому засіданні Президії Секретаріату СКВУ 4/5/74 зменшено влати крайових центральних репрезентацій та встановлено членські внески для організацій-членів СКВУ за таким ключем: а) крайові центральні репрезентації разом 30,000.00 дол.: УККА — 13,200.00 дол., КУК — 10,000.00 дол., СУОА — 3,000.00 дол., КОУГЦУ — 2,100.00 дол., УЦР — 900.00 дол., УВКК — 500.00 дол., УГВ — 300.00 дол.; б) крайові центральні українських організацій і установ по 1,000.00 дол.; в) міжкрайові надбуди українських крайових організацій і установ по 500.00 дол., разом 75,000.00 дол.

З ухваленної бюджетової суми Президія одержала в 1974 р. 47,165.84 дол., а видала 56,260.68 дол., залишаючи дефіцит у сумі 9,094.84 дол. (Докладний рахунок прибутків і витрат за кожний рік цієї каденції поданий окремо).

На 1975 р. Президія запропонувала 9-ій Пленарній Сесії Секретаріату СКВУ бюджет на загальну суму 115,000.00 дол., з якого крайові центральні репрезентації повинні були влати-

ти 70 відс. за таким розподілом: УККА — 44 відс., КУК — 33 відс., КОУГЦУ — 10 відс., СУОА — 7 відс., УЦР — 3 відс., УБКК — 2 відс., УГВ — 1 відс., а 30 відс. бюджету повинні були в платити міжкrajові надбудови (34) — по 500.00 дол. та крайові центральні (105) — по 250.00 дол. Решта бюджетової суми мала бути покрита відсотками з пропонованої Фондації СКВУ.

Пленарна Сесія не прийняла цього проекту й схвалила такі внески від крайових центральних репрезентацій: УККА — 15,000.00 дол., КУК — 10,000.00 дол., КОУГЦУ — 3,250.00 дол., інші репрезентації — суми до устійнення з Президією. Ця група в плат повинна була дати суму при бл. 32,000.00 дол. Організації-члени СКВУ повинні були в платити по 250.00 дол. у 1975 р.

На своїх засіданнях після Пленарної Сесії Президія рішила, що її діяльність у 1975 р. вимагатиме приблизно 115,000.00 дол. за таким розподілом: бюро СКВУ в Торонто — 35,000.00 дол., Інформаційна Служба — 30,000.00 дол., нью-йоркське бюро — 25,000.00 дол., Комісії і Ради — 25,000.00 дол. Президія сподівалася одержати цю суму з ухвалених бюджетових надходжень та з датків українського громадянства.

У 1975 р. прибутки Президії становили 90,097.06 дол., а видатки 91,409.41 дол., залишаючи дефіцит у сумі 1,312.35 дол.

На 1976 р. Президія запропонувала 10-ій Пленарній Сесії Секретаріату СКВУ бюджет на загальну суму 125,000.00 дол. Бюджетові в плати повинні були надійти з трьох джерел: а) в плати крайових центральних репрезентацій за таким розподілом: УККА — 3,000.00 дол., КУК — 2,000.00 дол., КОУГЦУ — 1,000.00 дол., СУОА — 1,000.00 дол., Аргентина — 500.00 дол., Бразилія — 400.00 дол., Венесуела — 100.00 дол., разом 8,000.00 дол., б) в плати міжкrajових надбудов та крайових організацій (по 250.00 дол.), разом 17,000.00 дол., в) сподівані датки української громади в країнах поселення за таким розподілом: ЗСА — 50,000.00 дол., Канада — 40,000.00 дол., Австралія — 5,000.00 дол., Європа — 3,000.00 дол., Аргентина 800.00 дол., Бразилія — 700.00 дол., Венесуела — 500.00 дол., разом 100,000.00 доларів.

У проєкті Президії передбачено такі видатки: бюро СКВУ в Торонто — 40,000.00 дол., нью-йоркське бюро — 33,000.00 дол., Комісія Прав Людини — 20,000.00 дол., Інформаційна Служба — 20,000.00 дол., Ради і Комісії — 5,000.00 дол., Пленарна Сесія 5,000.00 дол., різне — 2,000.00 дол.; разом 125,000.00 дол.

На 10-ій Пленарній Сесії схвалено інший проєкт бюджету: рішено, що в 1976 р. крайові

центральні репрезентації повинні в платити до каси Президії такі суми (включно з датками, зібраними на їх теренах): УККА — 41,500.00 дол., КУК — 30,500.00 дол., СУОА — 5,000.00 дол., КОУГЦУ — 2,500.00 дол., УЦР, УБКК і УГВ — разом 500.00 дол.; усі в плати разом: 80,000.00 дол.

У 1976 р. Президія одержала суму 99,922.75 дол., а видатки становили 120,312.43 дол., залишаючи дефіцит у сумі 20,389.68 дол.

На 1977 р. Президія запропонувала такий бюджет, який був схвалений 11-ою Пленарною Сесією Секретаріату СКВУ: прибутки: а) крайові центральні репрезентації (збірки, членські внески, пожертви): УККА — 55,000.00 дол., КУК — 41,250.00 дол., КОУГЦУ — 12,500.00 дол., СУОА — 8,750.00 дол., УЦР — 3,750.00 дол., УБКК — 2,500.00 дол., УГВ — 1,250.00 дол., разом 125,000.00 дол., б) прибутки з видань: “Вісник СКВУ”: 15,000.00 дол., продаж книжок і брошур — 5,000.00 дол., разом 20,000.00 дол.; загальний прибуток: 145,000.00 дол. Передбачено такі видатки: бюро СКВУ в Торонто — 40,000.00 дол., ньюйоркське бюро — 25,000.00 дол., Ради і Комісії — 32,000.00 дол., інформації і публікації — 20,000.00 дол., кошти Травневої Акції — 8,000.00 дол., разом 125,000.00 дол.

У 1977 р. прибутки Президії становили 127,524.81 дол., а видатки становили 111,984.61 дол., залишаючи надвишку в сумі 15,540.20 дол.

На 12-ій Пленарній Сесії Секретаріату СКВУ запропонований Президією бюджет на 1978 рік був схвалений. Прибутки передбачено з таких джерел: членські внески (134 організацій по 250.00 дол.) — 25,000.00 дол., Травнева Акція — 35,000.00 дол., загальні датки — 6,000.00 дол., збірки — 3,000.00 дол., “Вісник ОКВУ” і публікації — 20,000.00 дол., інші прибутки — 1,000.00 дол., задовження — 20,000.00 дол., разом 110,000.00 дол.

Передбачено такі видатки: бюро СКВУ в Торонто — 40,000.00 дол., нью-йоркське бюро — 25,000.00 дол., Ради і Комісії — 23,000.00 дол., інформації і публікації — 17,000.00 дол., кошти Травневої і інших акцій — 5,000.00 дол., організаційні кошти III Конгресу СКВУ — 15,000.00 дол., разом 110,000.00 дол.

У 1978 р. (до 30/6) прибутки Президії становили суму 47,182.39 дол., а видатки становили суму 47,872.24 дол., залишаючи дефіцит у сумі 689.85 дол.

Загальні прибутки за цілу каденцію становили суму 411,892.85 дол., а витрати становили суму 427,839.37 дол., залишаючи дефіцит у сумі 15,946.52 дол. Дефіцит був покритий з надвишки, яка залишилася після II Конгресу СКВУ.

В. РАХУНКИ ПРИБУТКІВ І ВИТРАТ ЗА 1974—78 РР.

Рахунки прибутків і витрат за час від 16-го лютого до 31-го грудня 1974 р.

Прибутки

Датки — загальні	6,078.70	
— інші	<u>2,660.00</u>	8,738.70
Дрібні збірки		458.15
Членські внески:		
а) УККА	10,200.00	
б) КУК	3,603.00	
в) СУОА	1,291.20	
г) УЦР	250.00	
г) інші члени	<u>5,212.25</u>	20,556.45
“Вісник СКВУ”		5,219.83
Акція “Листопад — місяць СКВУ”		7,469.45
Банкові відсотки з поточного konta	442.60	
Банкові відсотки з інвестиційного konta	2,560.65	3,003.25
Касове сальдо Президії 1-ої каденції		<u>1,720.01</u>
 Разом		 <u>47,165.84</u>

Витрати

Чинш за бюрове приміщення		4,104.75
Канцелярйне приладдя		3,739.65
Кошти роз’їздів: місцевих	1,293.45	
замісцевих	<u>8,013.93</u>	9,312.38
Кошти видання 2-ох чисел “Вісника”		7,830.32
Кошти акції “Листопад — місяць СКВУ”		2,501.76
Телефонічні розмови		2,076.64
Оголошення в пресі і радіо		512.27
Поштові оплати		1,550.77
Банкові і чекові оплати		475.08
Суспільні свідчення за службовців		586.59
Заробітна платня службовців		18,026.22
Допоміжна бюрова праця		919.40
Дотації:		
а) СКВОР	565.75	
б) Радіопрограма, Мадрид	250.00	
в) Рада для Справ Культури	1,000.00	
г) Шевченківська Фондація (на Дослідний Інститут, Оттава)	<u>1,000.00</u>	2,815.85
Англомовна брошура про СКВУ		702.00
Амортизація бюрового устаткування		<u>1,107.00</u>
 Разом		 <u>56,260.68</u>
Дефіцит		<u>9,094.84</u>

Рахунок прибутків і витрат за 1975 р.

Прибутки

Датки — загальні		6,757.06
Дрібні збірки		1,599.60
Членські внески — загальні	10,726.65	
	КУК	7,000.00
	УККА	10,000.00
	СУОА	5,860.58
		<u>33,587.23</u>
“Вісник СКВУ”		7,350.92
Збіркові акції		37,336.29
Банкові відсотки — загальні	252.22	
— з інвестиційного конта	2,517.74	
		<u>2,769.96</u>
Продаж книжок		696.00
Разом		<u>90,097.06</u>

Витрати

Чинш за бюрове приміщення		2,893.02
Канцелярійне приладдя		4,937.35
Кошти роз'їздів: місцевих	807.44	
замісцевих	2,831.26	
		<u>3,638.70</u>
Кошти видання “Вісника СКВУ”		5,503.21
Кошти акцій		3,853.09
Телефонічні розмови		2,050.53
Оголошення в пресі і радіо		6,279.93
Поштові оплати		3,128.46
Банкові і чекові оплати		63.08
Суспільні свідчення за службовців		1,151.59
Заробітна платня службовців		30,478.58
Допоміжна бюроова праця		2,069.25
Дотації: СКВОР	713.21	
Шевченківська Фондація: на Дослідний Інститут (Оттава)	3,000.00	
Дослідний Інститут (Чікаго)	1,000.00	
Канадсько-Українська Іміграційна Служба	1,000.00	
Олімпійський Комітет	92.65	
Інші	275.00	
		<u>6,080.86</u>
Кошти друків		1,470.56
Переїзд на нове приміщення		150.00
Пленарна Сесія		3,577.06
Комісія Прав Людини		3,428.38
Бюро СКВУ в Нью Йорку		6,332.64
Комісове з збірок		2,881.75
Амортизація бюрового устаткування		1,441.37
Разом		<u>91,409.41</u>
Дефіцит		<u>1,312.35</u>

Рахунок прибутків і витрат за 1976 р.

Прибутки

Датки — загальні	29,778.61
Дрібні збірки	5,743.01
Членські внески	26,504.70
“Вісник СКВУ”	6,732.73
Збіркові акції	8,683.09
Інші датки	10,765.10
Продаж книжок	402.15
Одержані відсотки і інші прибутки	11,313.36
Разом	99,922.75

Витрати

Чинш за бюрове приміщення	3,200.00
Канцелярйне приладдя	3,436.90
Кошти роз'їздів	5,854.87
Збіркові видатки і комісове	4,166.85
Телефонічні розмови	2,791.17
Оголошення в пресі і радіо	346.70
“Вісник СКВУ”	5,783.37
Поштові оплати	5,549.85
Банкові обтяження і відсотки	994.59
Суспільні свідчення за службовців	1,541.27
Заробітна платня службовців	23,559.14
СКВОР	769.71
Допомога і пожертви	10,623.57
Кошти друзів	1,110.12
Пленарна Сесія	2,898.14
Комісія Прав Людини	22,356.50
Бюро СКВУ в Нью Йорку	25,152.68
Забезпечення	177.00
Разом	120,312.43
Дефіцит	20,389.68

Рахунки прибутків і витрат за 1977 р.

Прибутки

Датки — загальні	39,470.17
Членські внески	33,331.85
“Вісник СКВУ”	4,577.03
Збіркові акції	43,929.59
Продаж книжок	36.75
Банкові відсотки і виміна	6,179.42
Разом	127,524.81

Витрати

Чинш за бюрове приміщення	2,330.24
Канцелярйне приладдя	6,185.63

Кошти місцевих роз'їздів	292.07
Ради і Комісії	2,162.24
Телефонічні розмови	5,740.31
Оголошення в пресі і радіо	1,169.37
Видання	24,336.90
Поштові оплати	9,497.64
Банкові і чекові оплати	1,740.86
Суспільні свідчення за службовців	817.02
Допомога і дотації	1,010.00
Заробітна платня службовців	36,057.46
Кошти пленарної сесії	16,900.60
Утримання бюро	1,300.00
Забезпечення	181.00

Разом	109,721.34
Надвишка перед амортизацією	17,803.47
Амортизація	2,263.27
Надвишка за 1977 р. (нетто)	15,540.20

Рахунок прибутків і витрат за 1978 р.

(за час від 1-го січня до 30-го червня)

Прибутки

Датки — загальні	4,953.80
Членські внески	9,088.53
“Вісник СКВУ”	126.00
Збіркові акції	28,996.77
III Конгрес СКВУ	505.00
Продаж книжок	17.35
Банкові відсотки і виміна	3,494.94
Разом	47,182.39

Витрати

Чинш за бюрове приміщення	4,038.60
Канцелярйне приладдя	984.24
Конференції і транспортація	4,470.34
Ради і Комісії	368.00
Телефонічні розмови	2,370.00
Оголошення в пресі і радіо	296.61
Видання і копіювання	4,847.93
Поштові оплати	4,248.01
Банкові і чекові оплати	1,617.31
Суспільні свідчення за службовців	393.87
Закуп видань	315.75
Адвокатські послуги	500.00
Заробітна платня службовців	22,425.36

Разом	46,876.02
Надвишка перед амортизацією	306.37
Амортизація	996.22
Дефіцит	689.85

ЗАГАЛЬНИЙ РАХУНОК ПРИБУТКІВ І ВИТРАТ
(за час від 16-го лютого 1974 р. до 30-го червня 1978 р.)

	1974	1975	1976	1977	1978	Разом
Прибутки	47,165.84	90,097.06	99,922.75	127,524.81	47,182.39	411,892.85
Витрати	56,260.68	91,409.41	120,312.43	111,984.61	47,872.24	427,839.37
Надвишка або дефіцит	(9,094.84)	(1,312.35)	(20,389.68)	15,540.20	(689.85)	(15,946.52)

Додаток

ВИДАННЯ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

Назва	Дата		
	Видання	Тираж	Стор.
Інформаційна брошура про СКВУ	1974	5,000	8
Вісник ч. 1	6/74	5,000	32
ч. 2	11/74	5,000	40
ч. 3	7/75	7,500	36
ч. 4	1/76	10,000	32
ч. 5	12/76	15,000	48
ч. 6	7/77	10,000	48
Український Вісник ч. 7-8 (англійський переклад)	1975	500	166
Памфлет "Совєтське переслідування релігії в Україні"	1976	25,000	8
Брошура "Совєтське переслідування релігії в Україні"	1976	10,000	54
Поштівки в обороні Української Церкви (до Світової Ради Церков, Папи Павла VI, ген. секретаря ООН)	1976	120,000	
Список громадян УССР ув'язнених за релігійні переконання	1976	1,000	21
Памфлет про о. В. Романюка	1976	19,500	6
Поштівки в обороні о. В. Романюка (до Світової Ради Церков, Папи Павла VI, Вселенського Православного Патріярха)	1976	50,000	
Українські Олімпійські переможці	1976	5,000	8
Совєтський колоніалізм у спорті	1976	5,000	8
Українська Олімпійська команда	1976	4,000	44

Меморіяли і петиції

Меморіал до Гельсінкської конференції	7/75	2
Петиція до ООН в обороні українських жінок-політичних в'язнів	9/75	5
Петиція до ООН в обороні Української Церкви	4/76	36
Петиція до прем'єр-міністра П. Трудо в обороні Української Церкви	4/76	17
Петиція до конференції ООН "Габітат"	5/76	7
Меморіал до Гельсінкської конференції	6/77	173

ІІІ КОНГРЕС СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

На основі рішення Пленарних нарад СФУЖО 1976 р. у Філядельфії, голова СФУЖО, п-і Стефанія Савчук, скликала Третій Світовий Конгрес Українського Жіноцтва, який відбувся 24-29 травня 1977 р. у Торонто, Канада, в готелі Шератон Сентр. Віддалений від Другого Світового Конгресу 17 років, він був найважливішою подією жіночого, а й загально-громадського українського життя після II-го Конгресу СКВУ. В часі між Конгресами відбувалися Світові сесії, Континентальні з'їзди, Пленарні наради, засідання Рад і Управ.

НАПЕРЕДОДНІ КОНГРЕСУ

Напередодні Конгресу відбулося відкриття виставки МАТЕРІЯЛІВ РУХУ СПРОТИВУ В УКРАЇНІ в торонтській публічній бібліотеці міської ратуші — Торонто Ситі Гол Паблік Лайбрері, у вівторок 24 травня. Присутніх привітала організаторка виставки Люба Пендзей. Виставку відкрила Голова СФУЖО Стефанія Савчук і член Онтарійського Парляменту Маргарет Кемпбел у присутності представників міста Еда Негрича і Джорджа Бена та численної зібраної громади. Маргарет Кемпбел у своїй короткій промові висловила своє зворушення, що може брати участь в імпрезі, яка сьогоднішньому світові показує, що не всюди панує правда і справедливість і що є люди, які не тільки за правду борються, а й ризикують за неї своєю свободою, здоров'ям, а навіть життям. Представник міста Джордж Бен сказав, що цей рух спротиву в Україні не повинен називатися РУХОМ СПРОТИВУ, а ГОЛОСОМ ПРАВДИ. На виставці було 35 творів представників українського руху спротиву: Мороза, Симоненка, Чорновола та інших. Були подані вичерпні інформації про долю авторів, насвітлено проблеми прав людини та свободи думки і вислову.

На тлі цієї взірцевої під інформаційним оглядом виставки відбулася пресова конференція з участю 28-ох журналістів англомовної й української преси. Вони подали згодом вісті про Конгрес до преси. Проводила конференцією Христина Ісаїв. Представників преси гостили п-і Анна Михайловська і Марія Калимін.

В середу, 25 травня, відбувся в Українському Домі при вул. Крісті Світовий З'їзд Ради Дошкілля під проводом Ірини Пеленської. Того ж дня о год. 2-ій, делегатки, що вже приїхали на Конгрес, під проводом Голови СФУЖО — Стефанії Савчук, прес. рефер. СФУЖО Ірини Пе-

ленської, Голови Комітету Українок Канади Зої Плігас і Голови Комітету побудови пам'ятника Л. Українці — Леоніди Вертипорох зложили вінок біля пам'ятника Лесі Українці.

Цього ж дня, 25 травня, відбулося відкриття дальших двох виставок: АСПЕКТИ МИСТЕЦТВА 70-тих РОКІВ і ВИСТАВКА ХУДОЖНЬОГО ВИШИВАННЯ під проводом Ярослава Турко, спонзорованих групою сеніорок "Наша Спадщина" при Торонтській Епархіяльній Управі Ліги Українських Католицьких Жінок, і МАНДРІВНА ВИСТАВКА СФУЖО ВИШИВОК ЛЮБИ ЛУЦЬКОЇ. Виставки відкрила Оксана Соколик, Голова Мистецько-імпрезової Комісії 3-го Світового Конгресу. Підкреслила пов'язання тем двох виставок: збереження старинної нашої культури та шукання і успіхи в сучаснім мистецтві. Виставки мали цікаві експонати — від фільмів продукції молодих художниць, знімок, мистецьких текстилів до чудових риз для Владики, вишитих церковним гаптом 18 століття.

ВИСТАВКУ ХУДОЖНЬОГО ВИШИВАННЯ приготувала Ярослава Турко, яка проводить курси вишивання з метою збереження чистоти стилю, мотивів, багатства стібів, своєрідних кольорів, вияснюючи значення мотивів старинних вишивок. У виставці взяли участь 22 пані-вишивальниці. На виставці були також таблиці модерних і старовинних вишивок, зібраних Любою Луцькою. Ця цінна збірка є тепер власністю СФУЖО.

Виставку АСПЕКТИ МИСТЕЦТВА 70-их РОКІВ приготувала Марія Охримович. Ціллю виставки було познайомити українську громаду з пошуками та успіхами наших молодих художниць у сучасному мистецтві. Участь взяли: в образотворчій мистецтві — Ірма Осадча, Христина Сеньків, Лариса Лугова, Марілін Кучер. Скульптура — Віра Вітер. Фотографія — Ліля Кучма і Аріядна Охримович. Фільм — Орися Жмуркевич, Аріядна Охримович і Галя Кучмій. Рисунковий фільм — Олена Касіян. Мистецькі твори в текстилі — Христина Котович та Соня Степова.

Обидві виставки відбулися в галерії ФОКУС, яку дала до диспозиції СФУЖО д-р Ірина Шумська-Мороз. Виставки були оригінальні і притягли цікавого глядача.

Одночасно в Інституті св. Володимира відбулася ВИСТАВКА ТРАДИЦІЙНИХ УБОРІВ ГОЛОВИ. Тут були виставлені 22 експонати в двох категоріях: дворянські убори і народні убори: від корони короля, гетьманської шапки

Голова Стефанія Савчук відкриває III Конгрес СФУЖО 26. 5. 1977 року, Торонто, Онтаріо, Канада.
Зліва: Преосвящ. Владика Кир Ізидор і д-р Маруся Бек.

та кораблика дворянки до весільних вінків різних земель України. Частина експонатів це автентичні старовинні убори голів, частина це репродукції документальних джерел. Головки були дуже естетично розміщені, стіни прикрашені картинами стильових головок мистця Людмили з Монреалю та знімком акторки Анни Тагаїв у чудовому пов'язанні голови. Виставку приготувала Східня Філія Музею Союзу Українок Канади, а головню Анна Троян.

У бібліотеці Українського Національного Об'єднання Анеля Наконечна і Маруся Бородач приготували ВИСТАВКУ ТВОРІВ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИЦЬ — 250 вибраних творів, багато з них рідкісних, понад 80 авторок, редакторок, перекладачок у ділянці літератури, публіцистики та науки. Майже всі виставки були відкриті два тижні і численно відвідувані.

ВІДКРИТТЯ ДІЛОВИХ СЕСІЙ І МАНІФЕСТАЦІЯ

Ділові сесії III Конгресу відкрила в четвер, о год. 10-ій вранці заступниця голови СФУЖО, п-і Лідія Бурачинська. Після вибору Президії, конгресових Комісій і прийняття порядку нарад, учасниці вийшли на площу перед міською ратушею — Ситі Гол, де відбулася маніфестація в обороні поневоленого жіноцтва України і з протестом проти цього поневолення та проти арештів і засудів жінок за їхні переконання. Почалася маніфестація відспіванням канадського національного гимну і молитвою за український нарід, яку провів єпископ Преосв. Ізидор Борецький. Ольга Заверуха, організаторка маніфестації, пояснила її ціль і причини. Від-

бувся похід з прапорами і транспарентами, промови виголосили Степанія Шимко і Маргарет Кемпбел. Резолюції відчитала мгр Уляна Целевич. Маніфестація закінчилася відспіванням українського національного гимну. Англомовна преса ("Стар", "Глоуб енд Мейл", "Сан") відмітили другого дня маніфестацію на своїх сторінках, а телевізія у своїй програмі. Маніфестація мала вплив на атмосферу нарад Конгресу, який відбувався під гаслом: "Наша єдність, праця і молитва — нескореній Україні". Петиції з підписами учасників маніфестації в обороні людських прав в Україні післано на Београдську Конференцію.

СВЯТКОВЕ ВІДКРИТТЯ

Цього ж дня, о год. 8-ій вечора, голова СФУЖО Стефанія Савчук започаткувала своєю промовою урочисте відкриття Конгресу та передала ведення вечора Ярославі Зорич. Молитвою "Діво Маріє" (музика Миколи Фоменка, слова Я. Славутича), яку заспівав хор "Веснівка" під диригентурою Квітки Зорич-Кондрацької відкрито III-ій Конгрес Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. Єпископ Східньої Канади, Преосв. Ізидор Борецький зложив привіт із признанням для організованості та праці українського жіноцтва. Привіти зложили священики трьох обрядів, представники наукових і громадських організацій на чолі з представником СКВУ, д-ром М. Кушпетю. Від Централі Комітету Українців і Комітету Українок Канади склала причіт п-і Ярослава Іванчук.

Письменниця Ольга Мак прочитала свій твір "Три Матері", написаний для відкриття Конгресу. Ляриса Гвоздулич рецитувала поезію "Мати", яку Леся Храплива-Щур написала також для відкриття Конгресу.

З черги одержали відзначення представниці тих організацій, які були основницями СФУЖО 1948 р. Преосв. Владика Ізидор закінчив молитвою святкове відкриття Конгресу.

ДІЛОВІ СЕСІЇ

У студійній частині Конгресу було сім сесій: Виховна, Суспільної опіки, Культури, Міжнародних зв'язків, Фінансова і Молодого жіноцтва. Сесії відбувалися кожного дня, від четверга до неділі. Сесією Фінансовою проводила О. Генгало. Доповіді читали: Лідія Дяченко — "Господарська ділянка жіночих організацій" і Раїса Куделя — "Бюджет СФУЖО". Сесією Культури проводила Оксана Соколик. Доповідачками були: Мирослава Ласовська — "Проблематика нашої духовної культури", Анна Марія

ОРГАНІЗАЦІЙНА КОМІСІЯ І ПІДКОМІСІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВИ ІІІ КОНГРЕСУ СФУЖО, ТОРОНТО, ОНТ., КАНАДА

1-ий ряд — сидять зліва: Оксана Бризгун Соколик, Анна Чайко, Олександра Ковальська, Ольга Заверуха, Катерина Кравс, Стефанія Савчук, Марія Солонинка, Ярослава Зорич, Ганна Ганьківська, Ірина Вжесневська, Євгенія Вербицька. 2-ий ряд — стоять зліва: Стефанія Шимко, Люба Пендзей, Ярослава Турко, Анна Федак, Анна Михайловська, Марія Долішна, Марія Спольська, Леоніда Вертипорох, Марія Чучман, Ярослава Ломага, Марія Геник Березовська, Василіна Петришин, Олена Мищик, Ганна Романишин, Софія Проців. 3-ій ряд зліва: Марія Горбань, Теодозія Федина, Оксана Жолкевич-Креховецька, Христя Болюбаш, Ірина Тимошенко, Марія Колодій, Ганна Мазуренко, Тетяна Дячинська, Марія Калимін, Варка Муха, Тіна Боровець, Рома Мурашук, Оксана Фроляк, Мирослава Загребельна, Марія Шкамбара. Неприсутні на світліні: Альма Біляк, Ольга Галенда, Олена Глібович, Христя Ісаїв, Ліда Калужна, Оріся Кривинюк, Осипа Максимів, Іванна Остафійчук, Марія Охримович, Ірина Патен, Марія Сірота, Марія Слободян, Анна Троян, Анна Федак, Євгенія Янківська.

ПРОГРАМОВА КОМІСІЯ ІІІ КОНГРЕСУ СФУЖО — ЗСА працювала під проводом Лідії Бурачинської в складі: Стефанія Бернадин, Лідія Дяченко, Ольга Гурська, Раїса Пеленська, Стефанія Пушкар. Куделя, Христіна Навроцька, Наталія Пазуняк, Ірина Світліни не одержано і тому не помічено.

Баран — “Прикладне мистецтво” і Христіна Юзич — “Жіноча преса в діяспорі”. В Сесії Суспільної Опіки говорила д-р Марія Квітковська про “Розбудову української суспільної опіки в країнах поселення”. На Сесії Зв'язків читали доповіді Олена Процюк — “Методи праці в ділянці зв'язків і можливості зв'язків у майбутньому” та Уляна Целевич — “Оборона політично і релігійно переслідуваних в Україні”. В Сесії Організаційній доповідали Галина Сенишин — “Поворот молоді до свого коріння” та Лідія Дяченко і Лідія Тавридзька — “Українські жіночі організації в декаді”.

Виховною сесією проводила Марія Долішна, доповіді дали Христя Мулькевич — “Проблема української родини” і Рома Чумак — “Дошкільне виховання”.

Останнім був панель молодих жінок, яким проводила О. Селепіна і В. Бучинська. Доповіді читали: Ольга Ставнича — “Якою ми хотіли б бачити українську жіночу організацію сьогодні”, Надія Куца — “СФУЖО і міжнарод-

ні жіночі організації”, Дарія Цибульська — “Чи жінка професіоналістка повинна бути активною в жіночій організації” та Лариса Лозинська-Кий, яка з'ясувала зміст гасла Конгресу: “ЄДНІСТЬ, ПРАЦЯ І МОЛИТВА ДЛЯ УКРАЇНИ”.

Кожна сесія з участю 200-300 осіб мала звичайно жваві та цікаві дискусії.

Програмову доповідь виголосила Іванна Рожанковська, голова Союзу Українок Америки.

ПРИЙНЯТТЯ ДОДАТКІВ ДО СТАТУТУ І ВИБІР НОВОЇ УПРАВИ СФУЖО

В часі попол. наради 28. 5. прийнято додатки до статуту, між якими є точка, що Управа СФУЖО може діяти на терені складових організацій лише через їхні крайові центральні.

На внесення Номінаційної Комісії прийнято теж одноголосно склад нової Управи СФУЖО, до якої ввійшли: Стефанія Савчук — почесна голова, Лідія Бурачинська — голова, д-р На-

Делегація Конгресу — Зоя Плітас, Ірина Пеленська, Стефанія Савчук і Леоніда Вертипорох зложили вінок біля пам'ятника Лесі Українці.

талія Пазуняк — перша заступниця, Віра Бурчинська — друга заступниця.

Іванна Рожанковська, Любомира Чайковська, Лідія Свобода, д-р Марія Квітковська, Лідія Гасвська-Денес, Ольга Заверуха, Уляна Целевич, Олександра Селепина — заступниці з уряду.

Валентина Воропай — заступниця голови в Європі, Лідія Тавридзька — в Південній Америці. Євгенія Мазепа, Марія Митрович, Віра Смерека, Ольга Штайнер, Леся Марків, Софія Сидор, Галина Шафовал, Галя Зінько — представниці організацій.

Стефанія Бернадин, Володимира Ценко, Ірина Скульська — секретарки; Лідія Дяченко — касирка, Дарія Бойдуник — фінансова референтка.

Анна Марія Баран — організаційна референтка, Любослава Шандра — програмова, Мирослава Ласовська — культури, Ляриса Вацке нар. мистецтва, Марія Долішна — виховна, Наталія Іванів — сусп. опіки, Олена Процюк — міжнародних зв'язків, студій УССР — Слава Драбат.

Перевірна Комісія: Ірина Кривинюк — голова, Павлина Різник, Дарія Степаняк, Анна Чайко, Ірина Качанівська, Софія Проців, Н. Криволап — членки.

Конгрес надав почесне членство за заслуги для СФУЖО: Катерині Кравс, Ніні Онацькій,

Ірині Пеленській, Стефанії Пушкар, Марії Солонинці, Євгенії Янківській, і також видатним діячкам: Ізидорі Косач-Борисовій та Ганні Дмитерко-Ратич.

БЕНКЕТ

В суботу, 28 травня у бальній залі Шератон готелю відбувся бенкет з обмеженою участю (500 осіб), з огляду на брак місць. Бенкетом проводила п-і Олександра Ковальська, молитву провів Преосв. Владика Кир Ізидор, який теж зложив зворушливий привіт. Привіти зложили о. Гуцуляк від недужого тоді Владика Миколая, пастор Йосафат Івасків від Євангельської Церкви, від СКВУ Микола Плав'юк, заступник Президента, від Онтарійського парламенту Маргарет Кемпбел. Відчитано ряд привітів від Церковних Єрархів — Блаженнішого Патріярха Йосифа, Високопреп. Митрополита УГПЦеркви Михаїла, державних чинників, провідів наукових, громадських установ та організацій.

Головним промовцем була д-р Маруся Бек з Детройту — вона підкреслила великий творчий вклад української жінки в рідну спільноту.

У мистецькій частині виступала молода співачка Вікторія Масник.

ПРИВІТИ І РЕЗОЛЮЦІЇ

(Вибір)

Конгрес:

Привітав українські провідні релігійні і громадські чинники в діаспорі і жінок України, зокрема переслідуваних і ув'язнених за свої переконання.

Запротестував проти національного, релігійного і соціального переслідування і нищення культури російським окупантом, проти індоктринації дітей і молоді атеїстичними і русофільськими ідеями.

Домагався дотримання закону про людські права, установлені Хартією Прав Людини ООН і підписані також урядом СРСР.

Підтвердив важливість постанов Світового Року Жінки 1975 р. щодо вимог рівноправності жінки у всіх ділянках життя.

Вибрані постанови з окремих ділянок праці жіночої організації

1. Виховання:

Підтримувати боротьбу з аморальними програмами в телевізії, радіо і пресі; здержуватися, в міру можливості, від заробітної праці матерям, які мають дітей у дошкільному віці; піддержувати українські дошкільні світлички;

взяти активну участь у комітетах Міжнародного Року Дитини 1979 р., протидіяти поширенню подруж, які доводять до винародовлення так у поневоленій Україні як і в діаспорі, спричинюють протилежні прямування в родині і напружену прикру атмосферу, непригожу для виховання дітей в любові й довір'ї до своїх батьків. Коли ж зустрічасмося з явищем мішаних подруж, ми повинні вможливити їм зв'язки і співпрацю з українською громадою.

2. Суспільна опіка:

розбудувати далі Українську Суспільну Службу творенням бюр порад, світлиць для старших, відділів добровільної служби і підтримувати акції СФУЖО у Раді Суспільної Служби СКВУ, центру допомогової праці українцям у вільному світі.

3. Культура:

продовжувати участь жіноцтва в поодиноких родах творчості літературної, образотворчої, музичної і народного мистецтва, підтримувати розбудову жіночих музеїв української культурної творчості.

4. Наука:

включатися численніше в наукову українську і міжнародну працю, перепроваджувати досліді і підготовляти студійні твори про життя жінки й дитини у вільному світі і в Україні.

5. Преса:

продовжувати позитивну працю пресових органів поодиноких жіночих організацій, збільшити кількість преси СФУЖО в українській і інших мовах.

6. Зв'язки:

проводити оборону прав жінки України на міжнародному жіночому терені, провести заходи для отримання статусу НГО для СФУЖО, посилити співпрацю крайових жіночих організацій з жіночими організаціями країн поселення, включитися в акції жіночої світової Декади Розвитку й Поступу і підготуватися до спільної участі в міжнародних Конгресах у рамках цієї Декади.

СИМФОНІЧНИЙ КОНЦЕРТ ТВОРІВ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ

Концерт відбувся в університетській залі Конвокейшен Гол у п'ятницю ввечері. Концерт був дебютом диригента Володимира Колесника, недавнього диригента Київської Опери та Балету. Солістом був найкращий скрипаль — канадець Степан Старик. В програмі були твори Лисенка, Ревуцького, Гомоляки, Фіяли та Калачевського. Грала Гамільтонська Філярмонічна Оркестра. "Торонто Стар" писав про кон-

церт під заголовком: "Оркестра ін суперб гендз".

Онтарійський уряд, а саме Міністерство Культури, відділ ВІНТАРІО, пожертвувало для успішного переведення мистецької програми \$10.490.00 долярів. Організатором та координатором мистецько-імпрезової частини Конгресу була Оксана Бризгун-Соколик.

ТОВАРИСЬКІ ЗУСТРІЧІ

Прийняття для учасниць Конгресу влаштували: Міська Рада Торонта — обід в готелі Шератон, Ліга Українських Католицьких Жінок — вечерю в церкві св. о. Николая, та по Конгресі ОУК ім. О. Басараб — вечерю в аудиторії УНО, і ОЖ ЛВУ вечерю в домі Українського Культурного Центру. Відбулася також прогулянка до українських церковних та культурних центрів у Торонті під проводом п-ї Ірини Вжесневської.

Конгрес підготували Комісії Організаційна в Торонті, під проводом голови, а тепер Почесної голови СФУЖО, Степанії Савчук, та Комісія Програмова під проводом заступниці голови, а тепер голови СФУЖО, інж. Лідії Бурачинської. Обидві Комісії мали низку Підкомісій, які проводили поодинокі ділянки та акції Конгресу. В загальному, почерез всі наради та імпрези пройшло понад 5.000 осіб. Відгук громади віддзеркалює велика скількість статей у пресі. Звідомлення про перебіг Конгресу висилано тричі через "Радіо Канада" в Україну.

3-ій Світовий Конгрес СФУЖО є вже історичною дійсністю. Дні від 24 до 29 травня були в Торонто днями великих подій, зустрічей, переживань, плянувань, мистецьких імпрез, нарад, резолюцій...

Торонто гідно зустріло свої посестри з цілого світу і гідно відзначило близько 30-літню діяльність Світової Федерації Українських Жіночих Організацій.

СВІТОВИЙ З'ЇЗД ДОШКІЛЛЯ

У пов'язанні із Світовим Конгресом Українського Жіноцтва відбувся день раніше, в середу, 25 травня 1977, в Українському Домі при вул. Крісті в Торонто, організований Екзекутивою Світової Ради Дошкілля в Детройті і Крайовим Осередком Дошкілля в Канаді, Світовий З'їзд Українського Дошкілля.

У програмі було відкриття, Загальні Збори Світової Ради Дошкілля, відвідини місцевих дитячих садків, зложення вінка перед пам'ятником Лесі Українці, виставка дитячої літератури і доповідь на цю тему та закриття З'їзду.

На відкриття зложилися: привітання учасників З'їзду Іриною Баср, головою Крайового Осередку Дошкілля Канади, молитва, яку провів о. сов. Володимир Шараневич, формальне відкриття Іриною Пеленською, головою Світ. Ради Дошкілля, відчитання привіту і Благословення Блаженнішого Патріярха, кардинала Йосифа Сліпого. З'їздом проводила вибрана Президія у складі: Ірина Патен, предсідниця, Леся Марків — заступниця, Оксана Креховецька і Марія Бандера — секретарки.

Після привітів Загальні Збори вибрали Комісію, що їх очолили: Рома Келембет — верифікаційну, Валентина Терешкун — резолюційну і правильника. Номінаційна Комісія, під проводом Марії Максимець, діяла на довго перед З'їздом. Звіти з діяльності СРД зложили членки Управи з Детройту: голова — І. Пеленська, секретарка — І. Тарнавська, фінансова референтка і скарбничка — В. Гординська і членка Контрольної Комісії — Лончина.

Звіт голови обіймав час від першого З'їзду 1967 р. до 1977 р. і подавав працю в ділянках: координаційній, організаційній, статистичній, педагогічній, методичній, видавничій і адміністративній. За час існування СРД створила центр дошкільних установ і стала його репрезентативним і виконним чинником. Під сучасну пору СРД, яка є членом СКВОР при СКВУ і виховної референтури СФУЖО, об'єднує 24 організації, або установи із секторами дошкільного виховання в діаспорі, в тому два видавництва (ОПЛДМ і "Євшан-Зілля").

У дискусії над звітами забирали голос: Н. Хоманчук (Нью-Йорк), С. Лещинин, М. Завадівська, Я. Козловський (Торонто), Н. Саварин (Едмонтон), І. Зельська (Вінніпег), О. Генгало (Філядельфія) та ін. З черги предсідниця попросила до слова представниць дошкільних секторів країн далекого віддалення; не всі, які керують дошкільною працею на місцях, могли прийти, і тому деяких із них заступали інші уповноважені, які прибули на III Світ. Конгрес Українського Жіноцтва. І так привіти і повідомлення про стан дошкілля в їхніх країнах зложили: Леся Марків, голова ОУЖ ВБританії, Валентина Терешкун, членка Гол. Управи ОУЖ Німеччини, Наталія Курляк, членка Гол. Управи Об'єднання Українок Бельгії, Ст. Люта, членка УЖС в Австрії, Галина Шафвал, голова ОЖ "Просвіти" і Галя Зінько, голова ОЖ "Відродження" з Аргентини. Управи з Америки, Канади й Австралії дали свої звіти на письмі. Вибрано нову Управу СРД у складі: Ірина Пеленська — почесна голова, Марія Мармаш — голова, Ірина Баср і Люба Климкович — заступниці, Дарія Ємець — секретарка, Рома Келембет — скарбничка, Марія Долішна —

представниця СФУЖО, Стефанія Луцик — членка. Контрольна Комісія: Марія Завадівська — голова, Марія Максимець — заступниця, Леся Шуст — секретарка.

Після спільного обіду Президія і учасниці взяли участь у зложенні вінка перед пам'ятником Лесі Українці і відвідали два взірцеві дитячі садки в Торонті. У продовженні нарад, якими проводила тепер Леся Марків, відбулося відкриття Виставки дитячої літератури. Учителька Віра Андрушків з Детройту виголосила доповідь "Дитяча література — аналіза і напрямні на майбутнє", яка викликала живу дискусію. Зміни до Правильника СРД та Постанови прийнято одностайно. Між привітами З'їзду був привіт матерям і учителькам в Україні, які під загрозою переслідування, передають дітям українську духовність. Новообрана голова подякувала за вибір і відкрила З'їзд о год. 6-й національним гимном.

Прес. реф. СРД.

"МЕТА" — ЦЕНТРАЛЬНЕ БЮРО УКРАЇНСЬКИХ ПОДРУЖ

МЕТУ зорганізовано в 1973 р. з ініціативи Першого СКВУ і вона діє при Раді Суспільної Служби СКВУ. Діяльність МЕТИ поблагословили Митрополити Українських Церков. Другий СКВУ закликає нашу молодь користати з послуг МЕТИ.

МЕТА не є прибутковою установою. Її фінансова база — це добровільні пожертви осіб і наших установ.

МЕТА постійно бореться проти приросту мішаних вінчань.

МЕТА пропагує і робить всі намагання, щоб зберегти при українстві — тактом, вирозумінням і любов'ю — всіх тих, що заключили мішані подружжя.

МЕТА своїми послугами помагає в закладанні українських родин і тому дораджує, щоб ті, які бажують одружитися, а не мають і не знають відповідних українських осіб до подружжя, зверталися до ЦБУП "МЕТА" або до одного з Відділів того Бюро. На письмненне бажання Бюро висилає всі інформації про нескладну, а при тим строго довірочну процедуру при посередництві українських подруж.

За Дирекцію ЦБУП:

Д-р Микола Ценко, Проф. Олександр Татомир

Голова Дорадчої Ради ЦБУП:

Инж. Омелян М. Тишовицький

Кер. Канцелярії Бюро:

Мгр. Володимир і Наталія Масюки

А Д Р Е С А :

МЕТА—5222 N. 11th St., Philadelphia, Pa. 19141

НІЖ У СЕРЦЕ СВОГО НАРОДУ

У щоденнику “Америка” 31-го січня 1978 р. появилася редакційна стаття п. н. “Завдання молодих поколінь”, в якій невідомий автор описав загрозу та можливість національної загибелі нашого народу з тієї причини, що наша молодь, з невеликими виїмками, масово і безперестанно винародовлюється, затрачує рідну мову та одружується з чужими і відстає від нас та пропадає для нашого народу. З тим описом можна погодитися, бо він правдивий, але не можна погодитися з висновком, начебто вина за той сумний стан падає виключно на нашу молоді покоління. В дійсності винні в тому ми, старші, більше, чим вони, молоді.

Найважливішою причиною такого стану є масовий і безупинний приріст мішаних подруж. Тому Другий Світовий Конгрес Вільних Українців опублікував у своєму “Віснику СКВУ”, Рік I, Ч. 2, “Звернення Другого СКВУ до українського громадянства у справі мішаних подруж”, в якому є для нас всіх, а не тільки для молоді, ясні та конкретні і практичні вказівки, як можна й треба боротися проти приросту мішаних подруж та допомагати у закладанні українських родин.

Одна з частин того звернення закликає редакції українських часописів і періодиків включитися в боротьбу проти зростання мішаних подруж, поширювати ідею творення українських родин та поміщувати на цю тему не лише надіслані матеріали, але також редакційні статті. А як реагують наші редакції на той заклик? Поза малими виїмками — негативно. Не передрукували навіть того ж звернення СКВУ, хоч його отримали з проханням помістити та не поміщують нічого іншого на цю тему. Ті, що видають крім українських ще й англійські сторінки і дістали англійський переклад того звернення СКВУ, не помістили теж і того перекладу. Отож як наша молодь і наш загал, що не дістає “Вісника СКВУ”, довідається про зміст Звернення СКВУ?

Інший уступ того звернення СКВУ закликає управи всіх українських організацій творити в них “Референтури української родини” для боротьби проти зростання мішаних подруж і для допомоги в закладанні українських родин. Є в нас багато організацій, що мають численні відділи в усіх країнах нашої діаспори. В управах тих відділів можна при добрій волі легко творити референтури із завданням освідомлювати молодь про шкідливість мішаних шлюбів. Це тим легше робити, що в пресі була інформація про готовість “Мети” висилати кожній нашій

організації, на її бажання, всі потрібні вказівки як творити і вести такі референтури. А як реагували всі наші організації на той заклик СКВУ і на оферту “Мети”? Негативно і то у сто відсотках, бо, як мені відомо, нема досі ніде ні одної такої референтури.

У ще іншій частині наша найвища громадська установа, якою є СКВУ, звертається до українських душпастирів з проханням про участь у боротьбі за українську родину та про підтримку “Мети” в цій боротьбі. Але, хоч “Мети” та її діяльність поблагословили Високопреосвященніші Митрополити наших обох Церков, хоч у Святому Письмі в кількох книгах є заборона мішаних подруж (Второзаконня 7:3, Езра 9:12, Несмія 13:23-25, Товит 4:12-13), хоч в книзі Буття 24:1-67 є опис Божої помочі в посередництві немішаного подружжя, хоч Четвертий Синод УКЦ ухвалив Постанову Ч. 41 проти мішаних вінчань, — не було ще в нашій пресі, як мені відомо, ані пастирських листів до мирян, крім Звернення Преосвященного Владика Олексія з Детройту 7. 3. 74 у справі мішаних подруж, ані виконавчих розпоряджень до священників згідно з Постановою Ч. 41 про мішані подружжя, так, що наше духовенство, поза малими виїмками, стоїть все ще осторонь боротьби за українську родину — основу існування та невмирущости українського народу. А це може бути і без сумніву є одною з причин, що багато наших церков щораз більше пустіє та що в них щораз менше нашої молоді.

Отож на якій підставі ми, старші, можемо мати до нашої молоді такі претенсії, як ті, що є у вищезгаданій статті в “Америці”? Чи ця молодь має бути патріотичнішою від нас, старших? Чи не повинні ми, старші, найперше сповняти наші завдання, а щойно потім вимагати їх від молодих поколінь? Вдармося в груди і скажимо собі, що в першій мірі винні ми, старші.

Український католицький тижневик “Наша Мета” в Торонті помістив 12-го березня 1977 за англійськомовним часописом “Гловб енд Мейл” ч. 39.696 з 1-го березня 1977 таку заяву рабіна Меіра Готтесмана у Торонті: “Жид, який жениться з чужинкою, устромлює ніж у серце свого народу та приносить ганьбу й нечесть своїй родині”. Так само українці і українки, які одружуються з чужими, устромлюють ніж у серце свого народу, бо відбирають від нього усі прийдешні покоління їхніх нащадків. Але, чи ми, старші, не помагаємо нашим молодим людям устромлювати цей ніж у серце свого народу нашим ігноруванням звернення СКВУ і взагалі нашою майже неймовірною байдужністю та інертністю до тієї переважливої справи, від якої може залежати наше існування або наша загибель, як нації?

ПРОЄКТ РОЗБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРНОЇ КУЛЬТУРИ

Теза

Розбудова нової, сучасної творчої української культури є найважливішим завданням Діаспорної України.

Аргумент I: Культура, актуальна сучасним змістом і сучасною формою вислову, стає природною частиною щоденного життя. Тільки така українська культура може збудити національну свідомість і суспільну активність найширшого загалу, а насамперед молодого покоління.

Аргумент II: Культура, яка у нових формах вносить нові свосередні вартості у загальну культуру світу, ставить націю в ряди передових націй світу. Тільки така культура може здобути повне признання для української нації і стати могутньою зброєю в пропагуванні української проблеми в світі.

Аргумент III: Культурний розвиток нації залежить від правильного наставлення та ініціативи зорганізованого суспільства і кожної свідомої одиниці. Тільки повне розуміння потреби нового природного українського культурного життя і відповідні громадські програми, які поставлять стимулювання сучасної культурної творчості на перший план діяння, можуть забезпечити існування і позитивний розвиток українського суспільства в діаспорі і української культури взагалі.

Основні поняття

1. Культура — це зміст і спосіб життя даної людини чи даного народу. Це специфічна людська духовність і темперамент висловлені у: а) щоденному житті кожної людини — її релігія, ідеали, думки, дії, поведінка, розваги, устаткування, одяг, зачіска, їжа тощо; б) творчій одиниці, які дають напрям цьому щоденному життю — філософія, література, архітектура, театр, фільм, музика, образотворче мистецтво, наукові й технічні винаходи, політичні, суспільні й економічні системи тощо.

2. Треба знати різницю між "творчою культурою", історичною культурою, фолкльором і наукою: а) творча культура — це індивідуальні твори і спосіб життя, які відповідають обставинам і потребам сучасності; б) історична культура — це колишня творча культура, яка відповідала обставинам і потребам минулого; в) фолкльор — це один з аспектів історичної культури, який через нескладність анонімних творів був легкий до наслідування і через те

став природною частиною щоденного життя широкого загалу аграрного суспільства; г) наука — це діяльність, яка досліджує, аналізує, інтерпретує і класифікує історичну і щойно минулу творчу культуру.

3. Історична культура, фолкльор і наука є тільки підставою творчої культури і не можуть її заступити.

4. Рівень культури даного народу залежить від інтенсивності і якості його творчої культури.

5. Якість культури полягає, в основному, в трьох критеріях: а) доречності і глибини твору чи дії — актуальності змісту; б) оригінальності і природности вислову — сучасності стилю; в) абсолютности і консеквентности мистецьких принципів — досконалості форми.

6. Тільки твори і дії, які задовольняють всі три вище подані критерії — які є і актуальні змістом, і сучасні стилем, і досконалі формою — зачисляються до великих висловів культури. Кількість таких творів і подій в історичній культурі свідчить про вартість і духову силу минулого даного народу.

Кількість таких творів і дій в сучасній творчій культурі (а не сліпе наслідування минулого, чи псевдо-сучасне шарлатанство) свідчить про сучасну вартість і духову силу даного народу.

7. Культуру творять: а) творці — Богом обдаровані і професійно вишколені одиниці, які родять нові ідеї і нові форми вислову чи дії; б) суспільні провідники, публіцисти, виховники і меценати, які розуміють політичну, суспільну і особисту вартість творчої культури і впроваджують її в життя загалу.

Ні без одних, ні без других розвиток культури — не правдоподібний.

8. Не кожна людина, яка має загальну професійну освіту, є автоматично творцем, і вибір фахівців до творчої суспільної праці мусить бути відповідальний і оснований на культурних і професійних, а не партійних чи особистих критеріях. Тому правильне розуміння сучасних культурних процесів і високий особистий культурний рівень суспільних провідників — необхідні для розбудови високоякісної творчої культури.

9. Провідні культури другої половини 20-го століття — так, як і всі великі історичні культури — це насамперед урбаністичні культури,

які, завдяки сучасним засобам комунікації, охоплюють в короткому часі найбільше віддалені місцевості країн чи світу.

10. Великі народи світу мають — залежно від специфічних географічних чи суспільних обставин місця поселення — ряд унікальних, повновартісних варіантів своєї культури (нпр., андалузійська, кастилійська, галіційська, мексиканська, перуанська чи аргентинська це іспанські культури). Подібно, поруч з відомими варіантами української культури (нпр., придніпрянська, галицька, волинська, карпатська чи слобожанська українські культури), можуть і повинні постати унікальні, повновартісні діаспорні варіанти української культури.

Суспільно-політичні аспекти

1. Поруч з біологічним існуванням, культура є основою людського життя. Тому свободу культурної творчості можна вважати за головну ціль політичної незалежності народів.

2. В спільності народів світу ціниться і поважається народи, які проявляють найбільш досконалу творчу культуру. Тому навіть найсильніші мілітарно й економічно держави присвячують велику увагу розвитку творчої культури.

3. Діаспорна Україна має необмежену свободу культурної діяльності. Тому вона має обов'язок перед всім українським народом розвинути її до найвищого творчого рівня.

4. Діаспорна Україна не має основних бюджетових зобов'язань державних народів — військо, торгівля, індустрія, транспорт тощо. Тому вона повинна присвятити велику частину громадського бюджету на розбудову творчої культури.

5. Діаспорна Україна не має мілітарної та економічної сили, не має матеріальних ресурсів державних народів, але має великий невикористаний ресурс — творчі одиниці, які могли б принести всьому українському народові признання і силу в світі. Тому вона повинна присвятити всю увагу на використання цього природного багатства.

6. Діаспорна Україна не має навіть тягару основного професійного формування творчих одиниць, бо вони мають нагоду користуватися найліпшими навчальними інститутами країн поселення, які відкривають і фінансово та морально підтримують правдивий творчий талент. Вона мусить тільки створити для них можливість свободної у к р а ї н с ь к о ї професійної діяльності, щоб через їх праці піднести українську культуру до світового рівня.

7. Діаспорна Україна не має права хвалитися як "українськими" цими визначними одиницями, яким вона не дає можливості творчої

праці у своєму середовищі. Культурні твори і дії можна тільки тоді вважати за частину української культури, якщо вони створені для українців і вживані українцями.

Проблема

В Діаспорній Україні є ряд визначних творчих одиниць, однак, з кількома винятками, немає великих провідників, ідеологів, меценатів, виховників, критиків і публіцистів, які правильно розуміли б політичну і суспільну роль творчої культури і хотіли б використати цей готовий людський ресурс для її розбудови.

Тому:

- поняття творчої культури в сучасній українській діаспорній ідеології і політиці не існує;
- поняття "культури" обмежене до бібліотек і музеїв, фолкльорних виставок і концертів, поминальних академій і пасивного вивчення історичних фактів і мови;
- правдивотворчі нові українські праці є поборювані, або ігноровані;
- більшість правдивотворчих одиниць відкинена поза межі організованого життя і творить для не-українського суспільства;
- на правдиво культурне виховання молоді покладається мало ваги;
- загальний культурний рівень українського суспільства низький;
- високоякісна творча українська культура майже не існує;
- більшість молодого українського суспільства живе духово і фізично не-українськими культурами.

Завдання

1. Дати відповідь на основне питання: — "що значить бути діаспорним українцем у кожному аспекті щоденного життя?" — створити нову, актуальну, урбаністичну діаспорну українську культуру, яка служила б, як стимул, підстава і структура українського існування в світі.

2. Переконати керівні органи Діаспорної України про важливість цього завдання і про konieczність їх ініціативи у розбудові нової діаспорної культури.

3. Установити програми дослідів і проєктів актуального змісту та сучасної і досконалої форми вислову у всіх аспектах індивідуальної і масової української культури (літературі, мистецтві, архітектурі, побуті, громадських установах тощо).

4. Притягнути до цих програм всі українські творчі одиниці, більшість яких через байдужість організованого суспільства, стоїть поза його межами. Вони є д и н і, які своїми ідеями

і творами можуть вказати на новий, творчий, динамічний спосіб українського життя.

5. Піднести культурний рівень українського загалу через заохоту до участі у вартісних сучасних світових культурних процесах і цим заповнити автоматичний розвиток нової високоякісної української культури.

Програми

Установи:

Церкви, СКВУ, крайові і місцеві громадські, ідеологічні, фахові, молодечі та інші організації мають основний обов'язок і найбільшу можливість розбудувати українську діаспорну культуру через:

1. Установлення річних зустрічей — "симпозіумів" — визначних творчих одиниць (від найстарших до наймолодших) для свободної виміни думок на тему можливостей і напрямних розбудови творчого культурного життя. Проводи установ, виховники, преса і загал повинні брати участь як слухачі у цих зустрічах.

2. Створення повноправних референтур, присвячених виключно стимулюванню і пропагуванню нової творчості при допомозі слідуєчих і подібних програм:

а) замовлювання нових, тільки високоякісних творів, на особливі громадські потреби — церковна і святкова музика, виставкові павільйони, стінописи, різьби, поеми тощо;

б) ініціювання і фінансова підтримка високоякісних авангардних проєктів сучасної української творчості в різних жанрах: повість, фільм, драма, опера, балет, вокальна та інструментальна музика, різьба, стінопис, популярні пісні, танцювальна музика, громадська і домашня архітектура, планування житлових кварталів та осель, умеблювання, декорація, посуд, одяг, зачіска, товариські форми тощо;

в) влаштування фестивалів, концертів, виставок, конференцій, товариських зустрічей, балів тощо для популяризування і впровадження у щоденний вжиток цих проєктів.

3. Більш корисне використання громадських бюджетів через впровадження високої культурної якості у вже прийняту діяльність:

а) архітектура церков, шкіл, громадських домів, осель і їх розпланування та мистецьке устаткування повинні бути найвищої якості; — досі, за малими вийнками, мільйони громадських долярів видано на культурно безвартісні будівлі;

б) церковні відправи, музичні, театральні, балетні, образотворчі імпрези, фільмові, телевізійні і радіопроеграми, товариські зустрічі і забави повинні послуговуватися найбільш вартісними сучасними творами і найкращими виконавцями; — досі через брак зрівноваженої

критичної оцінки, багато громадського гроша видано на культурно маловартісні імпрези, якими розчаровано тисячі критичної української молоді;

в) видавнича діяльність повинна зосереджуватися на найвартісніші актуальні твори, які вказують на нові можливості природнього і творчого українського життя в діаспорі; — досі видано багато культурно маловартісних, неактуальних і тому не читаних книжок.

4. Перекинення громадських фондів з проєктів, які можуть бути фінансовані державними чи інституційними бюджетами країн поселення (нпр., відділи українознавства при університетах або стипендії на загальні студії) на проєкти, присвячені виключно розбудові творчої культури:

а) створення інститутів експериментальної української творчості різних жанрів;

б) призначення принайменше 50% всіх українських стипендій для заслужених вже творців або заавансованих студентів на проєкти нової української творчості.

5. Плянуну географічну концентрацію основних, навіть конкуруючих установ — церкви, бібліотеки, професійні бюро, ресторани, крамниці тощо — близько загальних міських центрів для легкого неформального контакту українців усіх дільниць даної місцевості і для сильної високоякісної фізичної репрезентації українства у найважливіших центрах великих чи менших міст.

Преса

Преса, як найсильніший український середник комунікації і пропаганди, може відіграти ключеву ролу в поширюванні поняття творчого культурного життя через:

1. Зрівноважене віддзеркалення повної сучасної української дійсності під якими окремими рубриками: Україна — Діаспорна Україна; українське середовище — чуже середовище; політика — наука — творчість — побут — спорт; проблеми — проєкти — осяги — програми; фахівці — студенти — юнаки — діти.

2. Місячне видання спеціального бюлетеню, в українській і англійській (чи іншій) мовах, у графічно високоякісному оформленні з підкресленням діаспорних осягів і проєктів, включно з календарем подій всіх більших центрів Діаспорної України. Цей бюлетень повинен бути пересиланий базплатно передплатникам усіх українських газет і журналів, церквам, студентам і визначним особам українського і не українського роду. Перебираючи його видання ротаційно, кожна українська газета у Північній Америці мусіла б його видавати приблизно тільки раз у рік.

Школа

Школа як перша громадська установа в житті молоді людини повинна дати підставу до творчого культурного життя через:

1. Навчання українознавства, яке починається знанням сучасності в діаспорі і Україні. — Зрозуміння сучасних проблем і осягів у всіх ділянках українського життя дасть заохоту до активної участі в громадському житті. Воно також збудить природне зацікавлення історією як процесом, що провадить до сучасності. Новітня історія більш актуальна як старинна — тому історію треба вчити “взад” — від сучасності до давнини.

2. Звернення особливої уваги на сучасні культурні процеси: а) спільна участь в концертах, виставах, фільмах, театрі тощо; б) вживання вартісних сучасних літературних, фільмових, музичних, танцювальних і інших творів у нормальних шкільних зайняттях.

Товариства

Сильні крайові професійні чи подібні товариства, а особливо їх жіночі відділи, можуть причинитися у великій мірі до поживлення культуротворчої діяльності у більших містах континенту через:

1. Установлення скоординованих регулярних циклів імпрез малого формату — сольові і камерні концерти, мистецькі виставки, авторські вечори тощо.

2. Високоякісне оформлення даного українського приміщення і набуття відповідних інструментів для цих імпрез. — Організування однієї імпрези в одному місті вимагає великого вкладу енергії і є часто штучним почином. Заангажування цих самих виконавців для ряду міст, замовлення приміщення, перепродаж абонаментових квитків на цілий сезон, установлення цих самих днів у тижні вимагає не багато більше праці, але з десятикратним успіхом. У висліді, такі імпрези можуть стати природною і регулярною частиною товариського життя певної групи громадян, дати мистцям відчуття живий зв'язок з українським суспільством і показати серйозність української культурної праці не українським співгромадянам.

Меценати

Заможні одиниці з відповідним розумінням культурних якостей можуть причинитися до загального культурного розвитку або навіть до створення нових культурних напрямків через:

1. Замовлювання високоякісних нових творів для власної потреби.

2. Фінансування високоякісних нових проєктів для громадського вжитку. — Досі українська творча меценатська діяльність обмежува-

лася до закуплення поодиноких вже готових творів українських образотворчих мистців. Цим можна пояснити відносно високий рівень і живу активність сучасного українського образотворчого мистецтва. Однак за виїмком портретів і ескібрів немає мабуть індивідуальних замовлень для особистих чи громадських потреб на оригінальні авангардні українські твори, як нпр., стінопис, фільми, драми, музичні композиції, хатня архітектура, домашнє устаткування, святкова одежа тощо. Беручи на увагу велику кількість заможних одиниць у Діаспорній Україні, відважна, але критична ініціатива у цьому напрямі могла б причинитися до великого розквіту української творчості. — Висококультурні купці Флоренції стали співтворцями культури Ренесансу через таку діяльність.

Загал

Кожний українець і українка є автоматично співтворцями української культури через сам факт життя. Історичної культури вони не можуть змінити, але якість сучасної творчої культури, на підставі якої світ судить народи, вони можуть піднести до високого рівня через:

1. Піднесення особистого рівня культури плеканням і вживанням (не тільки “знанням”) одного або більше жанрів світової і української культури в їх історичних і сучасних формах — література, музика, театр, фільм, архітектура, образотворче мистецтво, балет тощо.

2. Вимагання і вживання високоякісних сучасних українських творів у всіх аспектах особистого і громадського щоденного життя.

Заключення

Мати культуру це не значить лише: “мати” бібліотеки і музеї; — “знати” мову і історію; — “бути” раз в місяць на поминальній академії чи фолкльорному концерті. Якщо щоденне життя кожного українця не буде сповнене актуальними сучасними високоякісними українськими ідеями, розвагами, музикою, доповідями, формами вислову і поведінки, які вносять нові вартості в культуру всього людства, тоді українці не можуть вважати себе культурним народом і окреме українське існування в світі не має оправдання.

„Греки перемогли римлян своєю культурою, хоч римляни перемогли їх мечем. Народи, що хоч не мають політичної свободи, можуть витиснути свій знак на розвитку людства. Те саме й ми зможемо зробити, якщо видамо зі себе великих людей. Думаймо про дари, ласки надприродні”.

Митрополит Андрей Шептицький

КУЛЬТУРА – НАЙГЛИБШИЙ ВИЯВ ДУХОВОГО ЖИТТЯ ОДИНИЦІ І НАРОДУ

Тому що культура є найглибшим і найкращим виявом духового життя одиниці і народу;
Тому що одиниці і народи духово вмирають, коли перестають творити та споживати духові вартості, або коли втрачають самобутність власної культури та починають імітувати чужі;
Тому що український нарід — один з найстарших в Європі — виплекав високу самобутню культуру у найкращих її формах виявів у доісторичну добу, в добу Київської Русі, Козацької держави та в часі великого відродження нації в наші часи;
Тому що сила української культури була постійним джерелом відроджування народу в найважчих його історичних періодах існування;
Тому що в скарбах культури лежать традиції минулого народу і місія його життя в майбутньому;
Тому що далі існування українського народу залежить від плекання української культури у найкращих формах її виявів, збереження традицій і розвитку нових висловів у всіх ділянках мистецтва, а в першу чергу мови в Україні та в країнах української діаспори;
Стверджуємо потребу звернути увагу на боротьбу за культурні цінності народу, що є рішальною не лише в змаганнях за визволення і державну самостійність народу, але й за його далі існування на рідних землях в Україні і на поселеннях в діаспорі;
Стверджуємо, що український нарід є під цю пору поневолений, що колоніальна форма держави — УССР — не є українською державою, що вона є тільки апаратом економічного визиску та біологічного і духового геноциду українського народу;
Стверджуємо, що московсько-большевицька окупація різниться від інших колоніальних імперіалізмів, що вона не обмежується до політичних і економічних форм визиску народів, але вникає в їх духово-культурне життя, щоб зломити не лише фізичний, але й духовий їх опір, що обосновується на історичних традиціях народів, їх культурі і світогляді;
Стверджуємо, що на відтинку культури проходить найважливіша боротьба за підметність і самобутність українського народу. Нескорені діячі української культури стоять в пер-

ших лавах оборонців прав народу та людини, не зважаючи на жорстокі кари у формі тюрем і концентраційних таборів;
Стверджуємо, що московська влада в Україні знищила вільну творчість адміністративними засобами професійних спілок і методом соціалістичного реалізму;
Стверджуємо, що під маскою “інтернаціоналізму”, “дружби братніх культур” в Україні переводять політику “зближення народів”, “злиття націй”, а останньо творення “одного советського народу” з “єдиною советською культурою”, спертою на московській мові та на зразках московської культури в літературі, музиці, образотворчих мистецтвах, а навіть у народному мистецтві, в обрядах, звичаях, у фольклорі;
Стверджуємо, що українська спільнота в діаспорі є під великим тиском асиміляції та інфільтрації чужих — шкідливих ідей, як продукту культур оточення, в яких вона живе;
Тому закликаємо діячів української культури в країнах вільного світу вивчати процеси розвитку української культури, що зведена в Україні до засобів “самвидаву”, популяризувати її і доповнювати її “білі плями” такими творами, що продовжували б вільний ріст української культури в колі вільних народів;
Тому закликаємо діячів української культури втримати самобутність української культури та розбудовувати культурні цінності власної спільноти, щоб видержати асиміляційний тиск чужого культурного оточення, якому улягають ті, що не є приготовані залишитися собою;
Одночасно закликаємо діячів української культури обороняти українську спільноту у вільному світі від “допомоги”, яку в ділянці культури пропонує еміграції ССР, а зокрема УССР, у формі т. зв. “культурного обміну”, тому, що це є поширення в культурній політиці Москви ідеї “злиття націй”, тому, що “культурним обміном” кермує КГБ, тому, що “обмін” є односторонньою інфільтрацією “советської культури” серед українців у діаспорі і тому, що він є засобом обниження національної солідарності та торує агентурі шлях у самостійницький табір українців у світі та його розкладає.
Рада для Справ Культури при СКВУ покликана координувати та інспірувати розвиток

усіх діючих культурних установ і організацій у вільному світі в тих ділянках, у яких вони існують, та ініціювати там, де їх треба творити, щоб оживлювати творчу культурну працю індивідуальну і групову української спільноти;

Рада для Справ Культури при СКВУ стоїть на становищі повної, автономної праці українських культурних організацій, що не перечає статутним основам СКВУ, їх повної свободи творчих виявів, яка забезпечує творчість стилів у літературі, музиці, образотворчих мистецтвах, театрі та в інших ділянках культури;

Рада для Справ Культури при СКВУ підтримує помісність українських Церков, що можуть зберегти духову самобутність народу та його тисячолітні культурні традиції; підтримує високі наукові інституції, в яких формується незалежна українська наука, рідні школи і курси українознавства, що зберігають українську мову; підтримує незалежну і вільну українську пресу, книжкові видавництва, музеї, галерії та архіви, що зберігають наші духові надбання, а також вияви самодіяльності нашої спільноти, що втримують характер — ідентичність народу;

Рада для Справ Культури при СКВУ плянує видавати бюлетень, присвячений справам української культури в Україні і в країнах вільного світу.

„Бувають такі періоди історії і такі народи, які, хоч-не-хоч, мусять бачити — далі і гостріше, відчувати — сильніше, чути — тонкіше, словом бути чужим — не бійтеся цього слова! — форпостом на пляцдармі ідей, на війні духа. Власне такою війною охопленій нині цілий світ, а найтрагічнішою виразності набирає вона на українських теренах. Вислід її означить ту чи іншу цілком конкретну ситуацію. Цей духовий, але тим не менше реальний характер цієї війни не тільки змушує українську літературу й культуру до максимальної участі в ній з максимальним же моральним напруженням, але й розгортає перед нею цілком реальні перспективи. Коли життя нації зредуковане до справ духових, коли воно не може рости виширину й довжину, нічого іншого не залишається, як рости в гору, як перегрупувати національну енергію й скупити її в царині духа.

На цім полягає нині історична відповідальність української культури”.

Євген Маланюк

(„Книга спостережень”, Т. I, ст. 163)

†

ПРОФ. Д-Р МАТВІЙ СТАХІВ
співзасновник СКВУ і член Секретаріату

Дня 2 червня 1978 р. помер у Каліфорнії, ЗСА, проф. д-р Матвій Стахів, визначний громадсько-політичний діяч, дійсний член НТШ, президент А НТШ, професор УВУ, автор ряду наукових праць і безлічі статей.

Народився 30 листопада 1895 р. в с. Ніще в Зборівському повіті в Західній Україні. Брав участь у Визвольних Змаганнях у рядах УГА. На Карловому Університеті в Празі здобув у 1924 р. докторат правничих наук і повернувся до Львова, тут став секретарем Української Радикальної Партії і редактором тижневика “Громадський Голос”. У 1946 р. став професором УВУ в Мюнхені, а після переїзду до ЗСА очолив редакцію тижневика “Народна Воля”. У 1969 р. перейшов на пенсію. Був членом керівних органів УККА, співзасновником СКВУ і членом його Секретаріату.

Був принципіалістом-державником і залишився світлим прикладом невтомного трудівника і борця-самостійника за українську справу.

Похорони Покійного відбулися на цвинтарі Факс Чейсі в Дженкіставні біля Філядельфії.

„Зрештою, не зовнішні обставини і не політичне положення вкладає в руки народів розв’язання великих історичних задач, але внутрішня сила культури. Так як лише культура дає тривалу перевагу одному народові над другим під оглядом економічним, так само одна лише культура дає народам правдиву і тривалу перевагу під оглядом моральним. А коли йде не про те, хто має перевагу, але про те, щоб якийсь нарід зайняв в історії передове почесне становище і для людства отворив нові світлі й великі дороги, то це може дати лише одна культура, коли буде оперта на здорових і сильних моральних основах”.

Митрополит Андрей Шептицький
(Твори, Пастирські листи, Том I.

ЖЕРТВОДАВЦІ, ДОБРОДІІ, ФУНДАТОРИ І МЕЦЕНАТИ СКВУ

Світовий Конгрес Вільних Українців, як найвища міжкrajова координаційно - репрезентативна громадська надбудова, має завдання ініціювати й координувати дії всієї української діаспори.

Щоб виконувати ці важливі завдання, СКВУ мусить мати постійну і всебічну моральну й матеріальну підтримку й допомогу від української громади в діаспорі.

Впродовж останньої каденції Президія Секретаріату СКВУ проводила щороку — в 1974 році в місяці листопаді, а в роках 1975-1978 в місяці травні — акції для зміцнення фінансової бази СКВУ.

Завдяки цим акціям Президія одержувала щороку відносно поважну суму пожертв від нашої жертвенної української громади — усі пожертви будуть проголошені поіменно в черговому числі "Вісника СКВУ", а в цьому числі поміщуємо список жертводавців, які в часі останньої каденції — п'ять років — склали як **Добродії СКВУ** пожертви в сумі 400 дол і більше, як **Фундатори** в сумі 800 дол. і більше, і як **Меценати** в сумі 1,000 дол. і більше.

Вшан. Меценати СКВУ

Борецький, Єпископ Ізидор, Торонто, Канада
Борух І., Мирнам, Канада
Ботюк Я., Торонто, Канада
Германюк, Митрополит Максим, Вінніпег, Кан.
На вічну пам'ять Гладкого п. М.
Гулеї Д. і п-і, Вестон, Канада
Демиденко В., Міссісага, Канада
Кирилюк В., Торонто, Канада
Конвей Г., Едмонтон, Канада
Кушнір, о. митрат д-р В., Вінніпег, Канада
Кушпета д-р М., Торонто, Канада
Мазуренки Д. і п-і, Торонто, Канада
Малинюки А. і п-і, Вінніпег, Канада
Мартинюк д-р Ф., Гемилтон, Канада
Палії І. і п-і, Домініон Ситі, Канада
Плав'юк М., Монтгомері, ЗСА
Савчук С., Торонто, Канада
Семенчук Т., Ошава, Канада
Стефурак д-р В, Чикаго, ЗСА
Тенг Р., Міссісага, Канада
Фішер-Слиж д-р М., Канкакі, ЗСА
Центральна Харчова Крамниця, Вінніпег, Кан.
Янківський С., Вінніпег, Канада

Вшан. Фундатори СКВУ

Лесюк Е., Росберн, Канада
Ткаченко П., Бімсвіл, Канада

Вшан. Добродії СКВУ

Брух В., Торонто, Канада
Вавринюк Є., Вернон, Канада
Даревич д-р Ю., Міссісага, Канада
Дроздовська С., Ванкувер, Канада
Кірилюк І., Гвелф, Канада
Ковальські д-р і п-і М., Торонто, Канада
Колтуцькі П. і п-і, Сенді Лейк, Канада
Коростіль М., Порт Довер, Канада
Кравченко д-р В., Зальцгіттер, Німеччина
Кутко І., Чикаго, ЗСА
Малицька І., Торонто, Канада
Мороз М., Торонто, Канада
Небелюк д-р М. М., Саскатун, Канада
Никифорул п-і Ю., Торонто, Канада
Норяк п-і М., Торонто, Канада
Олексишак Д., Торонто, Канада
На вічну пам'ять Підвербецького, п. К.
Пінюта д-р Г., Форт Франсес, Канада
Попович М., Едмонтон, Канада
Рудник Я., Вотерфорд, Канада
Савчин П., Торонто, Канада
Сакалюк Н., Торонто, Канада
Семотюк О., Торонто, Канада
Стратичук Ю., Канора, Канада
Фірма комерц. машин П. Баєра, Міссісага, Кан.
Хархаліси М. і п-і, Торонто, Канада
Хрущ Г., Тандер Бей, Канада
Чорний В., Мирнам, Канада
Шимко Ю., Торонто, Канада
Шлогон С., Дургам, Канада
Шульги П. і п-і, Торонто, Канада
Яскула І., Гемилтон, Канада

З нагоди III СКВУ Президія передасть усім їм Грамоти а) Добродія, б) Фундатора, в) Мецената, а тут складає глибоку подяку всім Вшан. Жертводавцям за виявлене своєю жертвенністю розуміння важливості діяльності СКВУ для добра всієї нашої організованої спільноти в діаспорі і для поневоленої України. Пожертви на потреби СКВУ є виявом глибокої ідейності й громадської зрілості.

Після століть бездержавного розсіяння по світу жидівський нарід нині жертвенно і по-святно розбудовує і обороняє свій Ізраїль — не тільки кмітливістю політичних провідників і силою та хоробрістю дука своїх воїнів та силою зброї, але й силою жидівських мільйонів доларів. І про це мусить пам'ятати українська еміграція, наші економісти-господарники, фінансисти. Кооперативні і приватні. Мобілізація фінансових ресурсів мусить бути невідомною частиною нашої постійної всенаціональної мобілізації.

(„Координатор” — Вісті Української Кооперативної Ради Канади, ч. 1-2, 1978)